

ประสบการณ์การผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษามืออาชีพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Experiences of Counsellor's Identity Integration

Mr. Warat Panyatiyakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Psychology

FACULTY OF PSYCHOLOGY

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสบการณ์การผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการ ปรึกษามืออาชีพ
โดย	นายวรัทธน์ ปัญญาทิยกุล
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.วรัญญู กองชัยมงคล

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ จารุเกษมทวี)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.วรัญญู กองชัยมงคล)	
.....	กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พนิดา เสือวรรณศรี)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลดาว วงศ์ธีระธรณ์)	

วรัทธรณ์ ปัญญาทิยกุล : ประสบการณ์การผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการ
 ปรึกษามืออาชีพ. (Experiences of Counsellor’s Identity Integretion) อ.ที่ปรึกษา
 หลัก : อ. ดร.วรัญญู กองชัยมงคล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวปรากฏการณ์วิทยา เพื่อศึกษา
 ประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ โดยทำการเก็บรวบรวม
 ข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์นักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพที่มีประสบการณ์ทำงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า
 5 ปี จำนวนทั้งสิ้น 7 คน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตาม
 กรอบแนวคิดของการทำวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยาซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบ Theme
 analysis

ผลจากการวิจัยทำให้เห็นว่าประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการ
 ปรึกษามืออาชีพสามารถสรุปออกมาได้เป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. แนวทางในการพัฒนาอัต
 ลักษณ์ ซึ่งเป็นการสรุปถึงวิธีการหรือแนวทางต่าง ๆ ที่นักจิตวิทยาการปรึกษาใช้ในการพัฒนาอัต
 ลักษณ์ และ 2. อัตลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของนักจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งเป็นการสรุปถึงความ
 เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทั้งอัตลักษณ์ทางวิชาชีพและอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของนักจิตวิทยาการ
 ปรึกษา โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ข้างต้นนั้นช่วยให้เราเห็นพลวัตที่เกิดขึ้นกับอัตลักษณ์ของ
 นักจิตวิทยาการปรึกษา เห็นถึงเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาอัตลักษณ์ รวมถึงทำให้เราเห็น
 ถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างพัฒนาการทางวิชาชีพและพัฒนาการของอัตลักษณ์ในนักจิตวิทยาการ
 ปรึกษา ทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ต่อพัฒนาการของอัตลักษณ์ในนักจิตวิทยาการปรึกษาที่ลึกซึ้งมาก
 ขึ้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา จิตวิทยา
 ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6177649938 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORD: counsellor's identity, counsellor's professional development,
identity integration

Warat Panyatiyakul : Experiences of Counsellor's Identity Integration.

Advisor: Lec. Dr. WARUNYU KONGCHAIMONGKHON

This study is a qualitative research using phenomenological approach to study experience of identity integration in counseling psychologist. Data is collected from 7 professional counseling psychologists who have been working as counsellor for at least 5 years, using semi-structured interview. Data were analyzed using Theme Analysis approach.

The result from the study shows that counsellor's experience of identity integration could be summarized in two main themes which is 1. Developing the Identity which is the summary of mechanisms involved in counsellor's identity development and 2. Transformed Identity which is the summary of changes in regard to counsellor's identity. The result helps shed the light on the dynamic of counsellor's identity and indicates the connection between involving factors and counsellor's identity development.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Psychology

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดการเดินทางบนเส้นทางแห่งการเรียนรู้ในการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาของข้าพเจ้า หากไม่ได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจากคณาจารย์ ครอบครัว และกัลยาณมิตรทั้งหลาย ข้าพเจ้าคงไม่อาจเดินมาถึงจุดที่กำลังจะสำเร็จการศึกษานี้ได้ ขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วรัญญู กองชัยมงคล ที่ให้ความเมตตาและมีความอดทนในการสอนสั่งและช่วยเหลือข้าพเจ้าจนสามารถสำเร็จลุล่วงการเดินทางในครั้งนี้ไปได้ด้วยดี

ขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พนิดา เสือวรรณศรี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ จารุเกษมทวี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตลดาว วงศ์ธีระธรรม ที่ให้การสนับสนุนมาเป็นกรรมการในการสอบให้ข้าพเจ้าในสถานการณ์ที่เร่งรีบและมีเวลาให้เตรียมความพร้อมเพียงน้อยนิด

ขอบคุณ พี่วัลลภ สีหเดชวิระ เจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษาประจำคณะจิตวิทยา ที่คอยให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้าเป็นอย่างดีเสมอมา

ขอบคุณ กวิน ก้อนทอง และ ศุภวรรณ นารถ กัลยาณมิตรยามยากของข้าพเจ้า ที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนข้าพเจ้าอย่างเต็มที่ในทุกๆ เรื่อง

และท้ายที่สุด ขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้าที่อบรมสั่งสอนข้าพเจ้าให้เติบโตมาได้เป็นอย่างดี คอยให้การสนับสนุนทั้งในด้านทุนทรัพย์และจิตใจแก่ข้าพเจ้าโดยไม่ได้หวังสิ่งใดตอบแทน อีกทั้งยังมีความเชื่อมั่นในตัวข้าพเจ้ามาโดยตลอด

คงไม่มีสิ่งใดที่ข้าพเจ้าจะสามารถตอบแทนบุคคลเหล่านี้ได้ ขอบคุณจากใจจริง

วรัทธรณ์ ปัญญาทิยกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
คำถามหลักในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. อັตลัษณ์ของนักจิตวิทยาการปริักษา.....	7
2. พัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปริักษาและการเกิดปัจเจก.....	14
3. การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา.....	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	28
2. เครื่องมือวิจัย.....	30
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33

4. ประเด็นทางจริยธรรมและการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	34
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
6. การตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือของงานวิจัย	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล.....	40
ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพสมรรถนะของนักจิตวิทยาการปรึกษาเมื่ออาชีพ.....	45
ประเด็นที่ 1 วิธีการพัฒนาอัตลักษณ์	46
ประเด็นที่ 2 อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป	55
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผลการวิจัย.....	71
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อ.....	80
ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้.....	81
รายการอ้างอิง	83
ภาษาไทย	83
ภาษาอังกฤษ	83
ภาคผนวก.....	86
บรรณานุกรม.....	93
ประวัติผู้เขียน.....	94

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ การศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และระยะเวลาในการ สัมภาษณ์	40
---	----

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 วัฏจักรการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษา	16
ภาพที่ 2 ประเด็นของประสบการณ์ผสมอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ	46
ภาพที่ 3 เอกสารขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยและเก็บข้อมูล (หน้า 1).....	87
ภาพที่ 4 เอกสารขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยและเก็บข้อมูล (หน้า 2).....	88
ภาพที่ 5 เอกสารขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยและเก็บข้อมูล (หน้า 3).....	89
ภาพที่ 6 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือเข้าร่วมวิจัย	90
ภาพที่ 7 แบบลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมการวิจัย (1)	91
ภาพที่ 8 แบบลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมการวิจัย (2)	92

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการที่นักจิตวิทยาการปรึกษาพยายามทำความเข้าใจและให้ความหมายกับประสบการณ์ของตนเองในฐานะนักวิชาชีพ เพื่อที่จะตอบคำถามว่า ‘ฉันเป็นใครในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา’ และ ‘ฉันจะมีชีวิตอย่างไรในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา’ (Tsuman-Caspi, 2012) โดยอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้น จะถูกทำลายซ้ำๆ ตลอดช่วงของการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพ เพื่อให้ นักจิตวิทยาการปรึกษาพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในการทำงาน จนกระทั่งพวกเขาสามารถพัฒนาอัตลักษณ์ที่สามารถใช้ได้จริงในการให้คำปรึกษา (Watkins, 2019) กล่าวคือ นักจิตวิทยาการปรึกษาจะต้องพยายามตอบคำถามที่ว่านี่ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเจอคำตอบที่สอดคล้องกับประสบการณ์ในการทำงานของตนเอง

การพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การระบุอัตลักษณ์ของตนเอง การให้ความหมายกับอัตลักษณ์ และการปรับแต่งอัตลักษณ์ (Gignac & Gazzola, 2018) โดยกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นบริบททางสังคมที่นักจิตวิทยาการปรึกษาใช้ชีวิตอยู่ ช่วงชีวิตที่นักจิตวิทยาการปรึกษากำลังเผชิญ พัฒนาการทางวิชาชีพที่เกิดขึ้นกับตัวนักจิตวิทยาการปรึกษาและปัจจัยที่มีความเฉพาะตนของนักจิตวิทยาการปรึกษา เช่น บุคลิกภาพ ความเชื่อและทัศนคติ วิธีการรับมือกับปัญหา ทำให้การศึกษาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นสามารถศึกษาได้หลากหลายมิติ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการศึกษา (Owens & Neale-McFall, 2014)

สำหรับการศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์ในระดับปัจเจก คือ การมุ่งศึกษาประสบการณ์หรือการรับรู้ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ โดยการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยา

การปรึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับการสำรวจตนเอง ความตั้งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลง การพยายามทำ ความเข้าใจความรู้สึก และการทบทวนตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักจิตวิทยา การปรึกษาเกิดความเข้าใจในอัตลักษณ์ของตนเองที่ลึกซึ้งขึ้น (Tsuman-Caspi, 2012)นอกจากนี้ การ พัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษายังมีความเกี่ยวข้องับกระบวนการเกิดปัจเจก ซึ่งเป็น กระบวนการที่นักจิตวิทยาการปรึกษาพยายามเพิ่มความสอดคล้องระหว่างอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่ พัฒนาขึ้นจากการทำงานในฐานะนักวิชาชีพกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของตนเอง จนพวกเขาสามารถ สร้างอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่มีความเฉพาะตน (personalized professional identity) เพื่อใช้ในการ ทำงานได้ในที่สุด (Degges-White & Stoltz, 2015)

แนวคิดเรื่องกระบวนการเกิดปัจเจกนั้นเกิดมาจากการที่ Skovholt และ Rønnestad (1992) พบว่านักจิตวิทยาการปรึกษามีลักษณะการใช้อัตลักษณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันออกไปใน แต่ละช่วงเวลา โดยในระยะก่อนฝึกฝน นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีการใช้อัตลักษณ์ในลักษณะที่ เรียกว่า ใช้ตามความสะดวก (Conventional mode) คือเอาตามความสะดวกและความถนัดของ ตนเอง กล่าวคือ พวกเขาจะใช้อัตลักษณ์ส่วนบุคคลของตนเองในการทำงานอย่างเต็มที่ เพราะยังไม่มี องค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนักจิตวิทยาการปรึกษาและกระบวนการให้การปรึกษาที่มากพอ จนเมื่อพวกเขาได้รับการฝึกฝนและพัฒนาองค์ความรู้ไปถึงจุดหนึ่ง พวกเขาจะเริ่มเข้าสู่ระยะระหว่าง ฝึกฝน ซึ่งลักษณะการใช้อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาในระยะนี้เรียกว่า ใช้ตามระบบแบบ แผนภายนอก (External and Rigid mode) คือมีความตายตัว เป็นระบบและตรงตามหลักทฤษฎี กล่าวคือ พวกเขาจะหยุดใช้อัตลักษณ์ส่วนบุคคลในการทำงานและหันมาฝึกใช้อัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่ ได้รับมาใหม่จากการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว จนเมื่อพวกเขาจบการศึกษาจากสถาบันและเริ่ม ปฏิบัติงานจริงในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษามีอาชีพ พวกเขาจะเริ่มเข้าสู่ระยะสุดท้ายของ กระบวนการเกิดปัจเจกหรือระยะหลังฝึกฝน ซึ่งในระยะนี้ตัวนักจิตวิทยาการปรึกษาจะเริ่มเห็นว่า ลักษณะการทำงานของตนเองนั้นมีความตายตัว ขาดความยืดหยุ่นและความสร้างสรรค์ รวมทั้งการที่ ไม่มีสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่คอยกดดันให้พวกเขาทำตามหลักการและทฤษฎีเหมือนตอนเรียน อยู่ พวกเขาจึงมีอิสระในการสำรวจ ปรับเปลี่ยน และเลือกกระบวนการทำงานด้วยตนเอง พวกเขาจะ เริ่มทิ้งหลักการ คุณค่าทางวิชาชีพ และข้อจำกัดทางวิชาชีพต่างๆ ที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพวกเขา

เขาเพื่อให้ได้วิธีการทำงานที่สอดคล้องกับความเป็นตัวเอง เป็นธรรมชาติและสร้างสรรค์มากขึ้น ลักษณะการทำงานของนักจิตวิทยาการศึกษาในระยะนี้จึงเรียกว่า ใช้ตามความถนัด (Loosening and Internal mode)

นอกจากอัตลักษณ์จะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเกิดปัจเจกแล้ว การรับรู้อัตลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของนักจิตวิทยาการศึกษาส่งผลให้ตัวนักจิตวิทยาการศึกษาเกิดความเปลี่ยนแปลงในแง่มุมต่างๆ เช่น มุมมองต่อการให้คำปรึกษา การยอมรับตนเองในฐานะนักวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาของตนเอง ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึง มุมมองและความเชื่อต่อวิชาชีพและตนเองที่เปลี่ยนแปลงไปของนักจิตวิทยาการศึกษาด้วย (Watkins, 2019) เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการศึกษาค้นคว้าอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษาที่ลึกซึ้งและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าการศึกษอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นไปที่พัฒนาการของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพเป็นหลัก เห็นได้จากงานวิจัยของ Watkins (2019) และ Skovholt และ Rønnestad (2003) ที่มุ่งเน้นไปที่ความเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับบริบทในการทำงาน แม้ว่าจะมีการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตส่วนตัวของนักจิตวิทยาการศึกษา เช่น งานของ Hatcher และคณะ (2012) ที่ทำการศึกษาว่าตัวนักจิตบำบัดได้เรียนรู้ อะไรบ้างจากผู้มาขอรับบริการ งานของธนพล เลี้ยงสุขสันต์ (2555) ที่ทำการศึกษาประสบการณ์ ความกลมกลืนของชีวิตและการงาน แต่การศึกษาเหล่านี้ไม่ได้มุ่งศึกษาอัตลักษณ์ส่วนบุคคลโดยตรง และสะท้อนให้เห็นเพียงความเปลี่ยนแปลงในบางแง่มุมของอัตลักษณ์ส่วนบุคคลเท่านั้น นอกจากนี้ การศึกษอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาส่วนมากมักจะถูกศึกษาในระยะที่นักจิตวิทยาการศึกษา กำลังฝึกฝนและเรียนรู้อยู่ในหลักสูตร เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ง่าย แต่ความเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างที่นักจิตวิทยาการศึกษา กำลังทำการฝึกฝนอยู่นั้นไม่สามารถนำมาใช้อ้างอิงถึงความเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทของการทำงานจริงในฐานะนักจิตวิทยาการศึกษาเมื่ออาชีพได้ เนื่องจากบริบททั้งสองนั้นมีความแตกต่างกันใน

หลายๆ แง่มุม ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายของผู้มาเข้ารับบริการ ความถี่ในการเข้าถึง supervision และความรู้สึกที่รับผิดชอบในฐานะนักวิชาชีพ (Skovholt & Rønnestad, 2003)

เพื่อให้เห็นถึงบทบาทของอัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่มีต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาและเห็นถึงการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่กำลังทำงานให้คำปรึกษาในฐานะนักวิชาชีพ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักจิตวิทยาการปรึกษาให้ความสำคัญกับการเพิ่มความสอดคล้องกันของอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ อีกทั้งยังเป็นช่วงเวลาที่นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีวิธีการใช้อัตลักษณ์แบบใช้ตามความถนัด (Loosening and Internal mode) ตามแนวคิดกระบวนการเกิดปัจเจก (Rønnestad & Skovholt, 2003) การศึกษาประสบการณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาในระยะนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วได้อย่างชัดเจน จนนำมาซึ่งความเข้าใจในการพัฒนาของอัตลักษณ์ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ทางวิชาชีพและอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ

คำถามหลักในการวิจัย

นักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพรับรู้ประสบการณ์การผสมผสานอัตลักษณ์อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อศึกษาประสบการณ์การผสมผสานอัตลักษณ์ทางวิชาชีพและอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ มีรูปแบบการศึกษาตามหลักแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยผู้ให้ข้อมูล คือ นักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 5 ปี และสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรจิตวิทยาการปรึกษา ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) และบันทึกไฟล์สทนาจากเครื่องอัดดิจิทัล รวมถึงการจดบันทึกภาคสนามเป็นหลักในการเก็บข้อมูล

คำจำกัดความในการวิจัย

นักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพที่มีประสบการณ์ หมายถึง นักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำงานให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาหรือให้บริการบำบัดด้วยวิธีการต่างๆ มาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา หมายถึง การให้ความหมายกับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการใช้ชีวิตในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้บทบาท คุณค่า ความหมายของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษากับการใช้ชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดความเข้าใจในอัตลักษณ์และพัฒนาการของอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาในประเทศไทย
2. เห็นพลวัตและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการทำงานในสายอาชีพนักจิตวิทยาการปรึกษา
3. เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เพื่อออกแบบหลักสูตรจิตวิทยาการปรึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามากยิ่งขึ้น
4. เกิดองค์ความรู้ที่นักจิตวิทยาการปรึกษาฝึกหัดหรือผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรจิตวิทยาการปรึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์และรับมือกับความสับสนทางอัตลักษณ์ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนทฤษฎีต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา
2. พัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาและการเกิดปัจเจก
3. การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา

1. อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา

1.1 อัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษา

อัตลักษณ์ คือ กระบวนการทำความเข้าใจและให้นิยามกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นภายในของปัจเจก โดยประสบการณ์ภายในดังกล่าวเกิดจากการที่ปัจเจกต้องเผชิญกับความรู้สึกนึกคิดที่เกิดจากบริบทและสภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิต กล่าวคือ อัตลักษณ์เกิดจากการพยายามตอบคำถามของปัจเจกว่า “ฉันเป็นใคร?” และ “ฉันจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้อย่างไร?” นอกจากนี้อัตลักษณ์สามารถถูกมองได้ว่าเป็นขอบเขตของตัวตนที่ปัจเจกสร้างขึ้นมาใช้จำแนกตนเองออกจากผู้อื่น ซึ่งขอบเขตที่ว่านี้ช่วยให้ปัจเจกสามารถเลือกที่จะเชื่อมโยงหรือแยกตนเองออกจากโลกภายนอกได้ (Tsuman-Caspi, 2012)

ตามแนวคิดของ Erikson (1980) อัตลักษณ์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่ อัตลักษณ์ส่วนบุคคล หรือชุดความเชื่อ แนวคิด และเป้าหมายที่ปัจเจกแสดงออกมาให้โลกภายนอกได้รับรู้และส่งผลต่อการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของปัจเจก โดยอัตลักษณ์ส่วนบุคคลเป็นอัตลักษณ์ที่ทำให้ปัจเจกนั้นมีความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ และอัตลักษณ์ทางสังคม ซึ่งเกิดจากการที่ปัจเจกรับเอาชุดความเชื่อ แนวคิด และเป้าหมายของกลุ่มที่ตนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งมาเป็นของตนเอง โดยอัตลักษณ์ทางวิชาชีพนั้นจัดเป็นประเภทหนึ่งของอัตลักษณ์ทางสังคมตามแนวคิดของ Erikson

หากอาศัยแนวคิดข้างต้น อัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาคือคำตอบที่ปัจเจกมีต่อคำถามที่ว่า “ฉันเป็นใครในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา?” และ “ฉันจะมีชีวิตในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษาอย่างไร?” โดยเราสามารถทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาผ่านกรอบแนวคิดของ Erikson (1980) ได้โดยการแบ่งอัตลักษณ์ทางวิชาชีพออกเป็น 3 มิติ ดังนี้

1. อัตลักษณ์ทางวิชาชีพเชิงอัตตา (professional ego identity) หรือประสบการณ์ที่เกิดจากวิชาชีพหรือการทำงานเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา รวมถึงกระบวนการในการทำความเข้าใจเพื่อให้ได้มาซึ่งความหมายของประสบการณ์นั้นๆ
2. อัตลักษณ์ทางวิชาชีพส่วนบุคคล (professional personal identity) หรือชุดความเชื่อ แนวคิด เป้าหมาย และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพหรือการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาที่ปัจเจกนั้นแสดงออกมา โดยทฤษฎีการให้คำปรึกษาที่ปัจเจกเลือกใช้ก็จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของอัตลักษณ์ประเภทนี้
3. อัตลักษณ์ทางวิชาชีพเชิงสังคม (professional social identity) หรือความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของวิชาชีพหรือนักจิตวิทยาการปรึกษาที่ปัจเจกรับเอามาเป็นของตนเอง ซึ่งมักจะมี mốiเกี่ยวข้องโยงกับวงสังคมทางวิชาชีพที่ปัจเจกใช้ชีวิตอยู่

นอกจากแนวคิดของ Erikson แล้ว Cureton, Davis, และ Giegerich (2019) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา โดยพยายามทำความเข้าใจอัตลักษณ์ของ นักจิตวิทยาการปรึกษาผ่านกรอบแนวคิดที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของยุคปัจจุบันมากขึ้น ซึ่งระบุไว้ ว่าอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย ได้แก่

1. การได้มาซึ่งใบรับรองและหลักฐานรองรับความน่าเชื่อถือในฐานะนักวิชาชีพ ซึ่งมีเงื่อนไขที่ แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่
2. ความแตกต่างระหว่างนักจิตวิทยาการปรึกษากับวิชาชีพอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน เช่น นักจิตวิทยาคลินิก จิตแพทย์ โดยความแตกต่างที่ชัดเจนจะช่วยให้ นักจิตวิทยาการปรึกษา รับรู้อัตลักษณ์ทางวิชาชีพของตนเองได้ชัดเจนด้วย
3. ความเข้าใจในปรัชญาพื้นฐานของการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา ซึ่งการถือหลักปรัชญาที่ แตกต่างกัน อาจทำให้นักจิตวิทยาการปรึกษารับรู้อัตลักษณ์ของตนเองแตกต่างกันด้วย
4. ความมีส่วนร่วมในวงสังคมวิชาชีพ ซึ่งความมีส่วนร่วมในแวดวงวิชาชีพนั้นจะเพิ่มโอกาสใน การรับเอาอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่แวดวงนั้นถือไว้มาเป็นของตนเอง

อย่างไรก็ตาม กรอบแนวคิดในการศึกษาของ Cureton และคณะ (2019) นั้นมุ่งเน้นไปที่ บริบททางสังคมค่อนข้างมาก โดยไม่ได้ให้ความสนใจกับพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการ ปรึกษามากนัก ซึ่งต่างจากกรอบแนวคิดของ Owens และ Neale-McFall (2014) ที่มองว่า การศึกษาอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นไม่ได้มีวิธีการศึกษาที่เป็นสากลเพียงแค่วิธีเดียว เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของทัศนคติและความเชื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคม หลายๆ ปัจจัย รวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ที่เกิดจากพัฒนาการทางวิชาชีพของ นักจิตวิทยาการปรึกษาแต่ละคนนั้นสามารถแตกต่างกันได้ ทำให้พวกเขาได้แนวคิดในการประยุกต์ใช้ กรอบมโนทัศน์ CPSS (Context-Phase-Stage-Style) หรือมโนทัศน์ที่ใช้บริบท ช่วงเวลา ลำดับขั้น และแนวทาง ในการอธิบายมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการ ปรึกษา โดยอธิบายไว้ว่าอัตลักษณ์ของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัย 4 อย่าง ดังนี้

1. บริบททางสังคม (Social Context) คือ มิติที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมที่ตัวนักจิตวิทยาการศึกษาใช้นั้นใช้ชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษา ครอบครัว เพื่อนฝูง ฯลฯ กล่าวคือเป็นปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการให้ความหมายของตัวนักจิตวิทยาการศึกษา
2. ช่วงเวลาชีวิต (Life Phase) คือ มิติของลำดับขั้นของพัฒนาการทางวิชาชีพที่ตัวนักจิตวิทยาการศึกษากำลังเผชิญอยู่ ซึ่งในแต่ละลำดับขั้นของพัฒนาการนักจิตวิทยาการศึกษาจะเกิดการสำรวจตัวเองในเรื่องต่างๆ ที่ต่างกันออกไป
3. ลำดับขั้นของพัฒนาการ (Developmental Stage) คือ พัฒนาการที่เกิดขึ้นกับนักจิตวิทยาการศึกษาตามลำดับขั้นของพัฒนาการทางวิชาชีพ โดยเกี่ยวข้องกับการรับรู้ความหมายของสิ่งที่เกิดขึ้นของตัวนักจิตวิทยาการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงวิธีการหาคำตอบหรือวิธีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาการศึกษา
4. แนวทาง (Style) คือ บุคลิกเฉพาะตนของบุคคลหรือแนวโน้มของการให้คุณค่าที่ตัวนักจิตวิทยาการศึกษาแสดงออกมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเลือกสนใจ (selective attention) กระบวนการตัดสินใจ (decision-making process) ความแตกต่างของบุคคล (individual differences) กล่าวคือเป็นมิติที่ครอบคลุมมิติของบุคลิกภาพทั้งหมด (personality domain)

กรอบมโนทัศน์ดังกล่าวทำให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษานั้นเกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นกระบวนการที่มีพลวัตของการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ Watkins (2019) เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษานั้นเหมาะที่จะศึกษาและอธิบายผ่านมุมมองที่เน้นศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากพลวัตของการเรียนรู้ (Transformative Learning Process) ซึ่งเป็นมุมมองที่พัฒนามาเพื่อใช้ศึกษาสิ่งต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะ โดยมีพื้นฐานการคิดว่าอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษานั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับพลวัต 4 แบบ ได้แก่ การถูกรบกวน (disruption) การสร้างใหม่ (construction) ความยุ่งเหยิง (disorientation) และพัฒนาการ (development) โดยกระบวนการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์นั้นจะมีพลวัตทั้ง 4 แบบประกอบอยู่เสมอ ซึ่งการศึกษาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาด้วยมุมมองที่เน้นศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากพลวัตของการเรียนรู้

Watkins (2019) ได้กำหนดกรอบนิยามของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาไว้ว่า คือมุมมองและความเชื่อของนักจิตวิทยาการปรึกษาในฐานะนักวิชาชีพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ

- การให้นิยามต่อมุมมองของกระบวนการให้การปรึกษา วิธีการทำงาน รวมถึงปรัชญาและคุณค่าในการทำงานของนักจิตวิทยาการปรึกษา
- ทิศทางในการทำงานและความเข้าใจต่อกระบวนการทำงานของนักจิตวิทยาการปรึกษา

ซึ่งอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องใน 6 มิติ ดังต่อไปนี้

1. ตัวตนในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา (self as therapist)
2. มุมมองต่อศาสตร์จิตบำบัด (worldview of psychotherapy)
3. วิธีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา (epistemology)
4. การเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา (ontology)
5. พฤติกรรมในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา (behavior)
6. ความสามารถในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา (capacity)

1.2 การพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา

การพัฒนาอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ คือ การผสมผสานอัตลักษณ์ทางวิชาชีพและอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของปัจเจก กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงตัวตนของปัจเจก แวดวงวิชาชีพที่ปัจเจกอาศัยอยู่ และบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ทางวิชาชีพในที่สุด อัตลักษณ์ทางวิชาชีพนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามองค์ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะทางวิชาชีพที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้การให้ความหมายต่อประสบการณ์ทางวิชาชีพของปัจเจกนั้นเปลี่ยนไป โดยในบริบทของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้น การพัฒนาอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ คือ การผสมผสานองค์ประกอบของการมีสุขภาวะจิตที่ดีในการใช้ชีวิต เช่น พัฒนาการที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิต แนวทางการดูแลตนเอง การตระหนักถึงอำนาจในตนเอง เข้ากับองค์ความรู้เชิงวิชาชีพ เช่น ความ

เข้าใจในความสัมพันธ์ คุณค่าในวิชาชีพ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา จนเกิดเป็นอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่มีความเฉพาะตนของปัจเจก (Scott, 2018)

การพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษานั้นเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Scott, 2018) โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการภายในจิตใจที่นักจิตวิทยาการปรึกษาใช้เพื่อทำความเข้าใจตัวตนของตนเอง ใช้สร้างความสอดคล้องของตัวตน ใช้เพื่อแยกตัวตนของตนเองออกจากนักจิตวิทยาการปรึกษาคนอื่นและใช้หาคุณค่าของสิ่งที่ตนเองเป็น ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้เกิดมาจากการที่นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องเผชิญหน้ากับความซับซ้อน ความยากลำบากและความกดดันในการเลือกใช้อัตลักษณ์ให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมในรูปแบบต่างๆ (Gignac & Gazzola, 2018) โดย Tsuman-Caspi (2012) ได้ทำการศึกษากระบวนการภายในจิตใจที่วุ่นวายแล้วพบว่าการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 4 กระบวนการ ดังนี้

1. การสำรวจตนเอง คือ การมุ่งสู่สภาพแวดล้อมใหม่ๆ เพื่อค้นพบและเผชิญกับประสบการณ์ที่แตกต่างกันหลายๆ รูปแบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งความหมายหรือการให้นิยามกับตัวตนของตนเองที่หลากหลายและก่อให้เกิดเป็นการกระทำใหม่ๆ ต่อไป การสำรวจเป็นการเปิดโอกาสให้ตนเองได้เกิดการวิวัฒน์หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
2. ความตั้งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลง คือ ความตั้งใจที่จะจัดกระทำบางอย่างกับตนเองและสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งความหมายของของตัวตน โดยมีความเกี่ยวข้องกับการใช้องค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติของตนเอง เพื่อเลือกสรรว่าจะรับเอาความหมายใดมาใช้ นิยามตัวตนของตนเองหรือจะปฏิเสธความหมายแบบใดทิ้งไป
3. การใช้ความรู้สึก คือ การเผชิญหน้าและจัดการกับความรู้สึกต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นมาในจิตสำนึก เพื่อเรียนรู้พลวัตและแนวทางในการรับมือกับภาวะอารมณ์ต่างๆ ทั้งที่เป็นอารมณ์เชิงบวกและอารมณ์เชิงลบ ทั้งที่เข้มข้นและเบาบาง นักจิตวิทยาการปรึกษาจะให้เห็นความเปลี่ยนแปลงและความคงที่ของอารมณ์หลายๆ รูปแบบที่เกิดขึ้นภายในใจของตนเอง
4. การคิดทบทวนตนเอง คือ การนำประสบการณ์นามธรรมที่เกิดขึ้นกับตนเองมาทบทวนในภายหลังเพื่อทำความเข้าใจตัวตนและพยายามหาความหมายของประสบการณ์

ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ในขณะที่การใช้ความรู้สึกนั้นทำให้นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องพยายามอยู่กับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในใจ การทบทวนตัวเองนั้นทำให้นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องเว้นระยะห่างกับปรากฏการณ์นั้นเพื่อสังเกตและทำความเข้าใจภาพรวม

แนวคิดของ Tsuman-Caspi (2012) นั้นเป็นการมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมของปัจเจกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอัตลักษณ์ โดยที่ไม่ได้อิงกับพลวัตที่เกิดขึ้นกับอัตลักษณ์มากนัก กล่าวคือเป็นการมุ่งความสนใจไปที่พฤติกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของตัวนักจิตวิทยาปรึกษา ซึ่งจะต่างจากแนวคิดของ Gignac และ Gazzola (2018) ที่พยายามอธิบายกระบวนการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพลวัตของอัตลักษณ์ โดยพวกเขาเชื่อว่ากระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นประกอบไปด้วยกระบวนการหลัก 3 กระบวนการ ดังนี้

1. การระบุอัตลักษณ์ของตนเอง (identification) คือ กระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อนักจิตวิทยาการปรึกษาค้นพบบางสิ่งหรือเจอแนวทางการให้ความหมายที่สอดคล้องและไปกันได้กับตัวตนของตนเอง โดยมักจะเกิดขึ้นเมื่อพวกเขาารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของบางสิ่ง เช่น เป็นส่วนหนึ่งกับแวดวงวิชาชีพที่ทำงานอยู่ ค้นพบแนวคิดทฤษฎีที่สอดคล้องกับความเชื่อหรือแนวทางการให้คำปรึกษาที่ชอบ เป็นต้น
2. การให้ความหมาย (sensemaking) คือ การพยายามหากรอบแนวคิดหรือแนวทางเพื่อรับมือกับความซับซ้อนและไม่แน่นอน ซึ่งประกอบไปด้วย 3 กระบวนการย่อย ได้แก่ การทำลายความหมายเดิม (sensebreaking) การให้ความหมายใหม่ (sensegiving) และการลองใช้อัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง (enactment)
3. การปรับแต่งอัตลักษณ์ (customization) คือ การปรับแต่งอัตลักษณ์ของตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในเวลาที่ไม่เผชิญกับความย้อนแย้งกับอัตลักษณ์หรือเจอประสบการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับความหมายเดิมที่ตนเองเคยให้ไว้ ซึ่งการปรับแต่งนั้นจะประกอบไปด้วย 3 กระบวนการย่อย ได้แก่ การทำให้ความหมายของอัตลักษณ์เดิมลึกลงและชัดเจนขึ้น (enriching) การหาความหมายที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ (patching) และการยึดถืออัตลักษณ์เดิมไว้ในลักษณะที่ไม่ปิดโอกาสในการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ (splinting)

สนับสนุนทางอารมณ์กับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ทำให้มีปัญหามากในแง่ขอบเขตของการช่วยเหลือและประสิทธิผลที่เกิดขึ้น

ระยะที่ 2 ผู้เริ่มศึกษาในขั้นเริ่มต้น (The Beginning Student Phase) คือ ระยะที่ผู้สนใจในศาสตร์จิตบำบัดเริ่มต้นการศึกษาอย่างจริงจัง พวกเขาจะพบว่าวิธีการและแนวคิดในการช่วยเหลือผู้อื่นที่พวกเขาเคยใช้มานั้นอาจเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือเป็นระยะที่พวกเขาเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้รู้ในฐานะผู้ช่วยเหลือจำเป็นกลายเป็นผู้ที่ไม่รู้อะไรเลยเกี่ยวกับการช่วยเหลือในระดับวิชาชีพ

ระยะที่ 3 ผู้ศึกษาในขั้นก้าวหน้า (The Advanced Student Phase) คือ ระยะที่ผู้เรียนผ่านประสบการณ์ฝึกงานในรูปแบบต่างๆ และมีวิชาความรู้ในการช่วยเหลือผู้อื่นในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษาอย่างเต็มที่แล้ว ในระยะนี้พวกเขาจะเริ่มมีมาตรฐานในการช่วยเหลือและคาดหวังผลลัพธ์ที่สมบูรณ์แบบ พวกเขาตระหนักได้ถึงภาระและความรับผิดชอบในฐานะนักจิตบำบัดมืออาชีพ ทำให้การทำงานของพวกเขามีลักษณะที่ค่อนข้างรัดกุม เคร่งเครียด หวังผล และไม่เป็นธรรมชาติมากนัก พวกเขาจะรู้สึกมั่นใจในทักษะความรู้และความสามารถของตนเองมากขึ้นมากเมื่อเทียบกับระยะก่อนหน้า

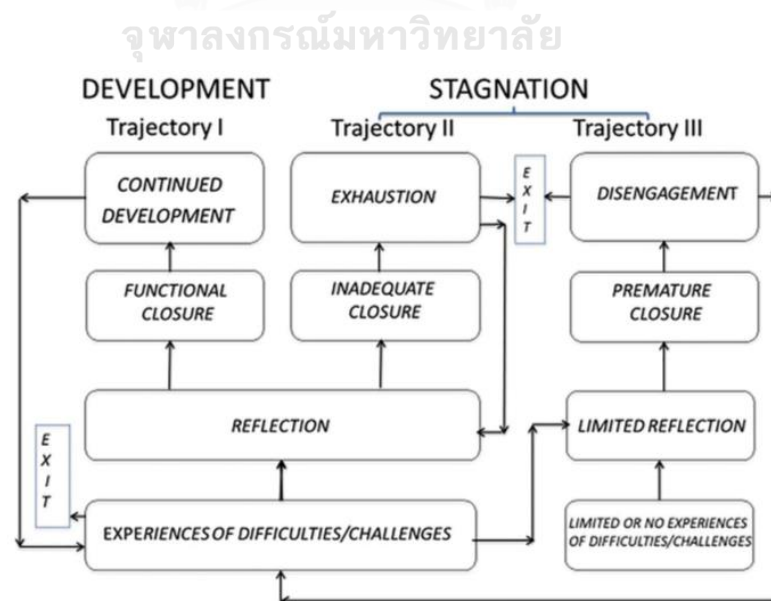
ระยะที่ 4 นักวิชาชีพมือใหม่ (The Novice Professional Phase) คือ ระยะที่นักจิตบำบัดนั้นจบการศึกษาและกลายเป็นนักจิตบำบัดมืออาชีพเต็มตัว พวกเขาต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายที่เกิดจากความหลากหลายของผู้มารับบริการที่ไม่เหมือนกับครั้งฝึกงานและลักษณะของการทำงานที่ไม่มีการสนับสนุนเหมือนตอนที่พวกเขายังเรียนอยู่ ในระยะนี้พวกเขาต้องรับมือกับความรู้สึกผิดหวังและความวิตกกังวลในความสามารถของตนเอง พวกเขาจะเริ่มสำรวจตัวเองและทบทวนวิธีคิดในการทำงานใหม่เพื่อให้เข้ากับบริบทของการทำงานจริงมากขึ้น

ระยะที่ 5 นักวิชาชีพที่มีประสบการณ์ (The Experienced Professional Phase) คือ ระยะที่นักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพนั้นได้ผ่านประสบการณ์ทำงานจริงมาแล้ว พวกเขาผ่านการทำงานกับผู้มารับบริการที่หลากหลายและปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน ในระยะนี้หลังจากที่ผ่านการสำรวจตัวเองและสิ่งที่ตกผลึกได้จากประสบการณ์ นักจิตวิทยาการปรึกษาจะเริ่มสร้างแนวทางในการช่วยเหลือให้สอดคล้องกับ

ตัวตนของตัวเอง พวกเขาจะหาทางใช้ทักษะและความรู้ในการทำงานได้อย่างเป็นธรรมชาติ และมีกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และคุณค่าส่วนบุคคล

ระยะที่ 6 นักวิชาชีพอาวุโส (The Senior Professional Phase) คือ ระยะที่นักจิตวิทยาการปรึกษาได้ผ่านการทำงานในฐานะนักวิชาชีพมาแล้ว 20-25 ปีหรือมากกว่า ในระยะนี้นอกจากการมีหน้าที่ในการเป็นนักจิตบำบัดมืออาชีพแล้วพวกเขายังมีหน้าที่ในฐานะผู้สอนและผู้ชี้แนะอีกด้วย เรื่องท้าทายของนักจิตบำบัดอาวุโสคือการทำหน้าที่ที่มีความรู้และประสบการณ์การทำงานสูง อาจทำให้พวกเขาเกิดภาวะไม่เห็นอกเห็นใจทางปัญญากับผู้อื่นและเกิดความเบื่อหน่ายในหน้าที่การงาน นอกจากนี้พวกเขาอาจจะต้องประสบกับการสูญเสียบุคคลที่สำคัญอย่างเช่นครูหรืออาจารย์ของพวกเขาอีกด้วย

นอกจากนี้ พวกเขายังได้ทำการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาไว้ในปี 2018 กระทั่งสามารถสร้างกรอบของกระบวนการพัฒนาตนเองของนักจิตวิทยาการปรึกษาชื่อว่า วัฏจักรการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษา (A cyclical-trajectories model of therapist professional development) โดยในกรอบนี้จะมองว่าภาพรวมกระบวนการพัฒนาทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาจะเกิดขึ้นเป็นวัฏจักรซ้ำๆ และมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 วัฏจักรการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษา

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่ากระบวนการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 เส้นทางหลัก คือ

เส้นทางที่ 1 การเกิดพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง (continuous development)

เส้นทางที่ 2 การเกิดความเหนื่อยหน่าย (exhaustion)

เส้นทางที่ 3 การถอนตัวจากการพัฒนา (disengagement)

ซึ่งจุดเริ่มต้นของพัฒนาการนั้นเริ่มจากการที่ตัวนักจิตวิทยาการปรึกษาต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายและความลำบากในการทำงานหรือการเรียนรู้ในการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา ความท้าทายที่พวกเขาเผชิญนั้นจะกระตุ้นให้พวกเขาเกิดกระบวนการสะท้อนและเรียนรู้จากประสบการณ์ (reflection) ซึ่งถ้าหากว่าสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้จากกระบวนการสะท้อนนั้นสามารถทำให้พวกเขาสามารถรับมือหรือก้าวข้ามความท้าทายที่พวกเขาเผชิญอยู่ได้ (functional closure) พัฒนาการทางวิชาชีพก็จะเกิดขึ้นแล้วนำไปให้พวกเขาเข้าก้าวต่อไปได้ในเส้นทางอาชีพนี้ กล่าวคือพัฒนาการทางวิชาชีพของพวกเขาจะเข้าสู่เส้นทางของการเกิดพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามหากสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ได้จากกระบวนการสะท้อนนั้นไม่เพียงพอที่จะรับมือกับความท้าทายที่พวกเขาเผชิญอยู่ (inadequate closure) พวกเขาจะเข้าสู่เส้นทางของการเกิดความเหนื่อยหน่าย สิ่งที่เกิดขึ้นจะบีบบังคับให้พวกเขาต้องกลับมาทบทวนและเรียนรู้เพิ่มเติมจากประสบการณ์ตนเองหรือกลับมาสู่กระบวนการสะท้อนใหม่ ทั้งนี้หากพวกเขาเลือกที่จะยอมแพ้ พวกเขาก็จะเลือกจบเส้นทางของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาลง (exit) นอกจากนี้อาจมีนักจิตวิทยาการปรึกษาบางคนที่ไม่มีความรู้ทักษะหรือประสบการณ์มากพอที่จะเกิดกระบวนการสะท้อนแล้วเรียนรู้จากประสบการณ์ได้ (premature closure) พวกเขาจะก้าวเข้าสู่เส้นทางของการถอนตัวจากการพัฒนา ซึ่งหากพวกเขาเลือกที่จะเดินหน้าในเส้นทางของสายอาชีพนี้ต่อ พวกเขาก็จะต้องพยายามก้าวข้ามข้อจำกัดและความท้าทายที่เผชิญอยู่ไปให้ได้โดยการกลับมาสู่กระบวนการสะท้อนไปเรื่อยๆ แต่ถ้าหากพวกเขาเลือกที่จะยอมแพ้ พวกเขาก็จะต้องเลือกจบเส้นทางของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาลง

กรอบแนวคิดวัฏจักรการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษานั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ Cureton และคณะ (2019) ได้อธิบายไว้ว่าพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษาคือวัฏจักรของการที่นักจิตวิทยาการศึกษาดึงเผชิญหน้ากับความยากลำบากและประสบการณ์ใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็ความไม่เชื่อมั่นในทักษะและความรู้ของตนเอง การเจอปัญหาใหม่ๆ ในการให้คำปรึกษา การพยายามเชี่ยวชาญในแนวทางการให้คำปรึกษาที่ตนเองเลือก ซึ่งพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษาคือจะสะท้อนออกมาให้เห็นผ่านการรับรู้ตนเองที่เปลี่ยนไปของนักจิตวิทยาการปรึกษา โดย Watkins (2019) ได้ทำการศึกษาการรับรู้ตนเองที่เปลี่ยนไปของนักจิตวิทยาการปรึกษา พบว่าหลังจากที่ก้าวข้ามความยากลำบากในการเรียนช่วงแรกได้แล้ว นักจิตวิทยาการปรึกษามีการรับรู้ตนเองเปลี่ยนไปใน 6 มิติ ดังนี้

1. ในมิติของตัวตนในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้อัตลักษณ์ของตนจากที่รับรู้ว่าคุณเองนั้นไม่เหมาะสมจะเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือยังมีความลังเลสงสัย เป็นการที่รับรู้ว่าคุณเองนั้นเหมาะกับอาชีพนี้มากขึ้น (shift from I am not to I am)
2. ในมิติของมุมมองต่อศาสตร์จิตบำบัด นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีมุมมองต่อกระบวนการบำบัดเปลี่ยนไป จากที่มีความระมัดกุมและตายตัวกลายเป็นยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกฝน การสะท้อนประสบการณ์ตัวเอง การเข้ารับ supervision และการสนับสนุนของคนรอบข้าง
3. ในมิติของวิธีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีกระบวนการคิดที่ซับซ้อนและสมบูรณ์มากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งพวกเขาจะมีพึงพากระบวนการคิดของตนเองมากขึ้นในการทำงาน (autonomous) มีความเปิดรับต่อองค์ความรู้ใหม่ๆ มากขึ้น รวมถึงมีกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ๆ
4. ในมิติการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการประมวลผลอารมณ์และความรู้สึก (affective process) ซึ่งพวกเขาจะสามารถทนต่อความรู้สึกที่กำวมทั้งที่มาจากตัวเองและผู้มาขอรับบริการได้มากขึ้น สามารถรับมือกับความเรู้สึกต่างๆ ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคยของผู้มาขอรับบริการได้ดีขึ้น รวมถึงสามารถ

ประยุกต์ใช้ความรู้สึกของตัวเองในกระบวนการปรึกษาเพื่อประโยชน์ของผู้มาขอรับบริการได้มากขึ้น

5. ในมิติของพฤติกรรมในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา นักจิตวิทยาการปรึกษาจะเริ่มมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับมุมมองต่อวิชาชีพและคุณค่าในฐานะนักวิชาชีพมากขึ้น พวกเขาจะเริ่มมีทักษะในการเลือกแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้นในกระบวนการปรึกษา เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
6. ในมิติของความสามารถในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา นักจิตวิทยาการปรึกษาจะพัฒนาความสามารถในการจดจำรายละเอียดต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการ รวมถึงสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์ต่อได้ พวกเขาจะพัฒนาระดับการใช้สติสัมปชัญญะของตัวเองไปสู่ระดับที่สูงขึ้นพร้อมๆ กับที่พวกเขาเริ่มรู้สึกว่าตัวเองนั้นกำลังกลายเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาที่แท้จริงมากขึ้นเรื่อยๆ

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยของ Hatcher และคณะ (2012) ที่ชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่นักจิตวิทยาการปรึกษาเกิดการเรียนรู้ตลอดช่วงของพัฒนาการนั้นส่งผลต่อการใช้ชีวิตของนักจิตวิทยาการปรึกษาในภาพรวม ทั้งในแง่ของชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนบุคคล ซึ่งเขาทำการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์นักจิตบำบัด 61 คนทั่วทวีปอเมริกาเหนือ โดย Hatcher และคณะได้แบ่งการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาการปรึกษาออกเป็น 8 หัวข้อเพื่อสร้างเป็นคำถามปลายเปิด 9 ข้อเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. บทเรียนในชีวิต (life lesson)
2. ความสัมพันธ์ (relationship)
3. การตัดสินใจเชิงจริยธรรม (ethical decision-making)
4. การจัดการปัญหา (coping)
5. ความกล้า (courage)
6. โรคทางจิตวิทยาและบุคลิกภาพ (psychopathology and personality)

7. ความแตกต่างเชิงวัฒนธรรม (cultural differences)

8. พัฒนาการของชีวิต (life span)

โดยเขาได้ทำการถามนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เข้าร่วมการวิจัยว่า อะไรคือสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้จากผู้มาขอรับบริการ รวมถึงประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติมที่ผู้เข้าร่วมวิจัยเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ เขาได้ทำการสรุปสาระสำคัญที่นักจิตวิทยาการปรึกษาได้เรียนรู้จากผู้มาขอรับบริการตามหัวข้อทั้ง 8 ไว้ดังนี้

1. ในแง่ของบทเรียนชีวิต (life lesson) นักจิตวิทยาการปรึกษารายงานว่าพวกเขาได้เรียนรู้ที่จะอดทนอยู่กับผู้มาขอรับบริการ เข้าใจถึงกระบวนการฟื้นฟูจิตใจมากขึ้นผ่านตัวผู้มาขอรับบริการ รวมถึงเรียนรู้การฟังอย่างไม่ตัดสินและการเคารพในความต่างของบุคคลและวัฒนธรรม
2. ในแง่ของความสัมพันธ์ (relationship) นักจิตวิทยาการปรึกษากว่าร้อยละ 95 ที่เข้าร่วมการวิจัยรายงานว่าความสัมพันธ์ของพวกเขากับผู้มาขอรับบริการนั้นส่งผลต่อความสัมพันธ์อื่นๆ ในชีวิตส่วนตัวของพวกเขา โดยมีนักจิตวิทยาท่านหนึ่งรายงานว่าเขาเรียนรู้ว่าอะไรที่ไม่สมควรทำในการมีความสัมพันธ์จากการปฏิเสธสัมพันธ์ของเขากับผู้มาขอรับบริการ
3. ในแง่ของจริยธรรม (ethical decision-making) นักจิตวิทยาการปรึกษารายงานว่าพวกเขาได้เรียนรู้ว่าการมีความรู้สึกร่วมและการเคารพในตัวผู้มาขอรับบริการเป็นหัวใจสำคัญในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพวกเขา
4. ในแง่ของการจัดการปัญหา (coping) นักจิตวิทยาการปรึกษารายงานว่าพวกเขาได้เรียนรู้ว่าวิธีแก้ปัญหาคือวิธีที่ทำแล้วได้ผล เพราะพวกเขาได้เรียนรู้ว่าวิธีการจัดการกับปัญหานั้นสามารถมีได้หลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับบริบทและตัวตนของผู้มาขอรับบริการ
5. ในแง่ของความกล้า (courage) คำตอบในหัวข้อนี้ของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นไม่ชัดเจน แต่ผู้เข้าร่วมวิจัยส่วนมากรายงานว่าพวกเขาได้รับแรงบันดาลใจจากความกล้าของผู้มาขอรับบริการในการเผชิญหน้ากับปัญหาของตนเองอย่างตรงไปตรงมา

6. ในแง่ของโรคทางจิตวิทยาและบุคลิกภาพ (psychopathology and personality) ผู้วิจัยพบว่าคำถามข้อนี้เป็นคำถามที่ไม่มีประสิทธิภาพและคำตอบที่ได้รับจากนักจิตวิทยานั้นค่อนข้างกำกวมและไม่ชัดเจน
7. ในแง่ของความแตกต่างเชิงวัฒนธรรม (cultural differences) นักจิตวิทยาการปรึกษา รายงานว่าพวกเขาตระหนักว่าความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นที่นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องให้ความสำคัญหากต้องการให้กระบวนการให้คำปรึกษานั้นได้ผลสัมฤทธิ์
8. ในแง่ของพัฒนาการของชีวิต (life span) นักจิตวิทยาการปรึกษารายงานสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้คือพัฒนาการในชีวิตของผู้รับบริการนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลายตลอดการใช้ชีวิตของเขา ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ที่ดีหรือเลวร้าย รวมถึงเหตุการณ์สะเทือนใจต่างๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้พวกเขายังรายงานว่าการได้ทำงานร่วมกับผู้มาขอรับบริการในช่วงอายุที่ต่างกัน ทำให้พวกเขาเห็นบางแง่มุมของตัวเองที่อยู่ในอดีตหรืออนาคต

2.2 การเกิดปัจเจก

พัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นสามารถมองอีกมุมหนึ่งได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของตัวนักจิตวิทยาการปรึกษา โดย Watkins (2019) ได้ให้ความหมายกับพัฒนาการทางวิชาชีพไว้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพัฒนานั้นส่งผลกระทบต่อชีวิตของนักจิตวิทยาการปรึกษาทั้งในด้านของงานอาชีพและชีวิตส่วนตัว อัตลักษณ์ในด้านต่างๆ ของพวกเขาจะถูกทำให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒน์จนสามารถสร้างเป็นอัตลักษณ์ที่เกิดจากการรับเอาประสบการณ์ต่างๆ จากกระบวนการให้การปรึกษามาเป็นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับที่ Skovholt และ Rønnestad (2003) พบว่ารายละเอียดของพัฒนาการในแต่ละลำดับขั้นของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นสะท้อนให้เห็นว่าพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นเป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องกับการเพิ่มความสอดคล้องกันของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ (Professional Identity) กับอัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity) ซึ่งระหว่างที่นักจิตวิทยาการ

ปรึกษากำลังพัฒนาอัตลักษณ์ทางวิชาชีพนั้น พวกเขาจะมีการปรับเปลี่ยนลักษณะการใช้อัตลักษณ์ในการทำงาน โดยช่วงแรกนักจิตวิทยาการศึกษาจะรับเอาอัตลักษณ์ทางวิชาชีพจากภายนอกที่ได้รับมาจากการเรียนมาควบรวมกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของตนเอง จนเมื่อเริ่มชำนาญและมีประสบการณ์ พวกเขาจึงเริ่มเอาอัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่มีอยู่แล้วภายในตนเองมาประยุกต์ใช้ร่วมกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่ได้เรียนรู้มา

กระบวนการเกิดปัจเจกนั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน (Skovholt & Rønnestad, 1992) ได้แก่

1. ความสามารถในการแยกอัตลักษณ์ของตนเองออกจากผู้อื่น
(self-other differentiation component)
2. ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ของตนเองกับผู้อื่น
(relational component)

โดยการเห็นถึงความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่นและความสามารถในการเชื่อมโยงผู้อื่นเข้ากับตนเองจะช่วยให้ นักจิตวิทยาการศึกษาเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นที่ลึกซึ้งขึ้น พวกเขาจะตระหนักในข้อจำกัดของตนเอง รวมทั้งเห็นถึงความเชื่อ ทศนคติ และความถนัดของตนเองที่แตกต่างจากผู้อื่น โดยกระบวนการเกิดปัจเจกจะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ (Skovholt & Rønnestad, 1992) ได้แก่

1. ระยะก่อนฝึกฝน (Pre-Training) ซึ่งนักจิตวิทยาการศึกษานั้นจะทำงานในลักษณะที่เรียกว่าเน้นตามความสะดวกและความถนัดของตนเอง (Conventional mode) กล่าวคือ ก่อนที่บุคคลจะเริ่มฝึกฝนในหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษานั้นพวกเขามักจะมีประสบการณ์ในการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่แล้ว ซึ่งวิธีการหรือกระบวนการในการช่วยเหลือนั้นเป็นกระบวนการที่มีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อและอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของพวกเขา เนื่องจากยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การให้การปรึกษา

2. ระยะเวลาฝึกฝน (Training) ซึ่งลักษณะการทำงานของนักจิตวิทยาการปรึกษาในระบายนี้อือ การเน้นใช้องค์ความรู้จากภายนอกและแนวทางที่ตายตัว (External and Rigid mode) เป็นระบบและตรงตามหลักทฤษฎี ซึ่งจะต่างจากตอนระยะก่อนฝึกฝนอย่างมาก เนื่องจากหลังจากที่ได้เข้าอบรมในหลักสูตรแล้ว นักจิตวิทยาการปรึกษาจะเริ่มเห็นถึงความผิดพลาดและความไม่สมเหตุสมผลในวิธีการที่ตัวเองเคยใช้ รวมถึงการได้เห็นวิธีการให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพและช่วยเหลือผู้อื่นได้จริง พวกเขาจึงเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของหลักการ ทฤษฎี และจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำให้พวกเขาเริ่มที่จะใช้ความเชื่อและอัตลักษณ์ของตนเองในการทำงานน้อยลงและหันมาใช้หลักการตามทฤษฎีที่ได้เรียนมาแทน รวมถึงพยายามปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพมากขึ้น
3. ระยะเวลาหลังฝึกฝน (Post-Training) ซึ่งในระบายนี้อือนักจิตวิทยาการปรึกษาจะเริ่มเห็นวาลักษณะการทำงานของตนเองนั้นมีความตายตัว ขาดความยืดหยุ่น และสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นการทำตามกรอบทฤษฎีโดยที่ไม่ได้ใส่ความเป็นตัวเองลงไปเลย (Authenticity) รวมทั้งการที่ไม่มีสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่คอยกดดันให้พวกเขาทำตามหลักการและทฤษฎีเหมือนตอนเรียนอยู่ พวกเขาจึงมีอิสระในการสำรวจปรับเปลี่ยนและเลือกกระบวนการทำงานด้วยตนเอง พวกเขาจะเริ่มทิ้งหลักการ คุณค่าทางวิชาชีพ และข้อจำกัดทางวิชาชีพต่างๆ ที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพวกเขา เพื่อให้ได้วิธีการทำงานที่สอดคล้องกับความเป็นตัวเอง เป็นธรรมชาติ และสร้างสรรค์มากขึ้น ลักษณะการทำงานของนักจิตวิทยาการปรึกษาในระบายนี้อือจึงเรียกว่า การเน้นตามความเข้าใจและธรรมชาติของตนเอง (Loosening and Internal mode)

ในแต่ละช่วงของกระบวนการเกิดปัจเจกนั้น จะเห็นได้ว่านักจิตวิทยาการปรึกษามีลักษณะการใช้อัตลักษณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างที่วอนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้อัตลักษณ์และการให้ความหมายกับการให้คำปรึกษาที่แตกต่างกันออกไปด้วย ดังนั้นการศึกษาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่อยู่ในระยะหลังฝึกฝน จะช่วยให้เห็นถึงการใช้อัตลักษณ์

แบบเน้นตามความเข้าใจและธรรมชาติของตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะการใช้อัตลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานอัตลักษณ์ส่วนบุคคลกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษาเข้าด้วยกัน

3. การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา

3.1 ลักษณะสำคัญ

ปรากฏการณ์วิทยา คือ วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งถูกคิดค้นโดยนักปรัชญาชื่อ Edmund Husserl (Wertz, 2005) Husserl ได้ปฏิเสธแนวคิดที่ว่าสิ่งต่างๆ ในโลกนั้นดำรงอยู่อย่างอิสระและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งๆ นั้นเป็นสิ่งที่มีความเที่ยง (Groenewald, 2004) โดยเขาได้อธิบายไว้ว่าการที่มนุษย์นั้นมองเห็นสิ่งหนึ่งๆ ในลักษณะที่มีความแน่นอนและคงที่นั้นเกิดมาจากการที่มนุษย์เรานั้นเพิกเฉยต่อสิ่งอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือไปจากประสบการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นตรงหน้า (Eagleton, 1983; Fouche, 1993) ทำให้ความเป็นจริงที่กำลังถูกรับรู้อยู่นั้นถูกลดทอนจนกลายเป็นภาพสะท้อนจากจิตสำนึกของบุคคลนั้นๆ ความเป็นจริงที่มนุษย์เรารับรู้จากมุมมองของ Husserl นั้นจึงเปรียบได้กับสิ่งที่เรียกว่า 'ปรากฏการณ์' (Groenewald, 2004)

เป้าหมายของปรากฏการณ์วิทยานั้นคือการศึกษาปรากฏการณ์หนึ่งๆ ว่าปรากฏการณ์นั้นคืออะไรและแก่นแท้ (essence) ของมันเป็นอย่างไร ซึ่งการศึกษาปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นสามารถทำได้ผ่านสองวิธีการหลัก ได้แก่ 1. การลดทอนผลจากผู้ที่ศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อปรากฏการณ์เพื่อศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นจริงโดยไม่มีอคติของผู้ศึกษาเข้ามาปะปน อย่างไรก็ตาม Husserl ตระหนักว่าในการประยุกต์ใช้แนวคิดปรากฏการณ์วิทยามาศึกษามนุษย์นั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบของการรับรู้ของมนุษย์ที่มีต่อปรากฏการณ์นั้นๆ ได้ จึงทำให้เขาคิดค้นวิธีการศึกษาขึ้นมาอีกหนึ่งวิธีการคือ 2. การศึกษาความหมายเชิงนามธรรมที่สิ่งต่างๆ นั้นทำให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของมนุษย์ ซึ่ง Husserl ได้เรียกวิธีการแบบที่สองว่าการศึกษาความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์รับรู้

สิ่งๆ หนึ่งโดยไม่ได้สนใจว่าสิ่งๆ นั้นแท้จริงแล้วคืออะไร (phenomenological psychological reduction) (Groenewald, 2004)

หลังจากที่ปรากฏการณ์วิทยานั้นเป็นที่รู้จักในวงกว้างในแวดวงของนักปรัชญา นักสังคมศาสตร์และนักจิตวิทยาในช่วงศตวรรษที่ 20 (Groenewald, 2004) ปรากฏการณ์วิทยาได้ถูกนำไปต่อยอดเป็นแนวคิดย่อยๆ ต่างๆ เพื่อใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ในแง่มุมที่ต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แนวคิดหลัก (Schwandt, 2001) ดังต่อไปนี้

1. ปรากฏการณ์วิทยาอูตรวิสัย (transcendental phenomenology) ซึ่งเป็นแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาที่มุ่งเน้นอธิบายโครงสร้างหรือองค์ประกอบของปรากฏการณ์หนึ่งๆ โดยจะเน้นที่การทำความเข้าใจโครงสร้างการรับรู้และปัจจัยภายในของบุคคลที่ก่อให้เกิดเป็นปรากฏการณ์ดังกล่าว
2. ปรากฏการณ์วิทยาอัตถิภาวนิยม (existential phenomenology) ซึ่งเป็นแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาที่มุ่งเน้นอธิบายภาวะการดำรงอยู่ของปรากฏการณ์หนึ่งๆ ว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวนั้นถูกรับรู้ได้อย่างไรและการดำรงอยู่ของปรากฏการณ์นั้นมีลักษณะและความเป็นไปอย่างไร
3. ปรากฏการณ์วิทยาอรรถปริวรรต (hermeneutic phenomenology) แนวคิดปรากฏการณ์วิทยาที่มุ่งเน้นอธิบายความหมายของปรากฏการณ์หนึ่งๆ โดยจะเน้นที่การทำความเข้าใจว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวถูกรับรู้และตีความโดยบุคคลอย่างไร

กล่าวโดยสรุปคือ การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Approach) นั้นเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพที่อาศัยแนวคิดของปรัชญาปรากฏการณ์วิทยาเป็นเครื่องมือในการศึกษาปรากฏการณ์และประสบการณ์ของมนุษย์ (Holloway, 1997) โดยมุ่งศึกษาปรากฏการณ์ต่างๆ ที่บุคคลได้ประสบมา (lived experience) เพื่อทำความเข้าใจความหมายที่ตัวบุคคลรับรู้จากประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตเหล่านั้น ปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่สามารถใช้การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยาในการศึกษานั้นจะเป็นอะไรก็ได้ที่ตัวนักวิจัยให้ความสนใจหรือเห็นประโยชน์ในการศึกษา เช่น การเป็นแม่ การเป็นผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย การเป็นทหารเกณฑ์ การสูญเสีย

คือเป็นเหตุการณ์ธรรมดาหรือไม่ธรรมดาที่เกิดขึ้นในชีวิตของคน ซึ่งการวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยานั้นมุ่งไปที่การทำความเข้าใจและศึกษา 'ความหมาย' ในทัศนะของผู้ที่ได้ประสบกับเหตุการณ์นั้นๆ (ชาย โปธิสิตา, 2556) โดยมุ่งตอบคำถามสำคัญว่าการได้ประสบกับเหตุการณ์นั้นๆ มีความหมายอย่างไรต่อตัวผู้ที่ได้ประสบมัน หรือประสบการณ์ในเหตุการณ์นั้นๆ มีความหมายอย่างไรสำหรับผู้ที่ได้ประสบมันมาแล้วหรือที่กำลังประสบมันอยู่ (Cohen, Kahn, & Steeves, 2000)

ทั้งนี้ทางผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดปรากฏการณ์วิทยาแบบอรรถปริวรรต (hermeneutic phenomenology) เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงประสบการณ์ที่นักจิตวิทยาการศึกษารับรู้เมื่ออัตลักษณ์ของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นหัวข้อที่เหมาะสมตามนิยามของแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาอรรถปริวรรต เพราะผู้วิจัยสนใจที่การตีความและความเข้าใจที่นักจิตวิทยาการศึกษามีต่อประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์มากกว่าการมุ่งศึกษาโครงสร้างของการรับรู้อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษา กล่าวคือผู้วิจัยต้องการศึกษานักจิตวิทยาการศึกษานั้นรับรู้และเข้าใจประสบการณ์การผสมผสานอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองอย่างไร รวมถึงประสบการณ์เหล่านี้มีความหมายต่อนักจิตวิทยาการศึกษาอย่างไร โดยการศึกษาในลักษณะนี้นั้นมุ่งศึกษาความเข้าใจที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการตีความและเชื่อมโยงประสบการณ์ของตัวนักจิตวิทยาการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดปรากฏการณ์วิทยาแบบอรรถปริวรรต ซึ่งเป็นแนวคิดที่เชื่อว่าปรากฏการณ์ใดๆ นั้นจะถูกเข้าใจได้ก็ต่อเมื่อเกิดกระบวนการตีความขึ้นแล้วเท่านั้น

3.2 วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา

Moustakas (1994) กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา 7 ขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. กำหนดหัวข้อและคำถามการวิจัยที่เหมาะสมกับวิธีการศึกษาแนวปรากฏการณ์วิทยา
2. ทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา
3. กำหนดเกณฑ์สำหรับเลือกบุคคลและปรากฏการณ์สำหรับศึกษา

4. ให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ที่ถูกเลือกมาศึกษา รวมทั้งจัดการเกี่ยวกับประเด็นจริยธรรมในการวิจัย
5. กำหนดประเด็นหรือแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก
6. ทำการสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์อย่างละเอียด อาจจำเป็นต้องทำการสัมภาษณ์ซ้ำหลายครั้ง
7. เตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และดำเนินการวิเคราะห์

3.3 วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา

ในการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยานั้น ผู้วิจัยส่วนใหญ่เลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูลและอาจมีการสังเกตร่วมด้วย โดยลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นคือการดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ คล้ายการคุยกันแบบไม่มีพิธีรีตรองหรือไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) ซึ่งแม้ว่านักวิจัยนั้นอาจมีการเตรียมคำถามหรือประเด็นในการสัมภาษณ์มาล่วงหน้า แต่บรรยากาศในการพูดคุยนั้นควรเป็นไปในลักษณะที่ลื่นไหลและยืดหยุ่น นอกจากนี้รูปแบบของการสัมภาษณ์นั้นควรเป็นไปในลักษณะที่ทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์นั้น มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน คือต่างฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการกระบวนกรสัมภาษณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เป็นเครื่องมือหลัก ซึ่งทางผู้วิจัยนั้นมีประเด็นและหัวข้อที่ต้องการจะศึกษาที่ค่อนข้างชัดเจน รวมถึงมีแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่ใช้เป็นฐานในการคิดและออกแบบการวิจัย ทำให้การสัมภาษณ์นั้นจะมีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ซึ่งการสัมภาษณ์ในลักษณะนี้จะทำให้แนวทางการพูดคุยนั้นมีความยืดหยุ่นน้อยลง แต่จะมีความตรงประเด็นและใช้เวลาในการสัมภาษณ์น้อยกว่าแบบไม่มีโครงสร้าง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษามืออาชีพ การวิจัยในครั้งนี้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ ความหมาย ความรู้สึก ความคิด และเจตคติที่นักจิตวิทยาการศึกษามีต่ออัตลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของตนเอง โดยเลือกใช้วิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักจิตวิทยาการศึกษามืออาชีพตามแนวคิดของ Rønnestad และ Skovholt ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาการศึกษามีประสบการณ์ทำงานให้การปรึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือก

1. ผู้ให้ข้อมูลทำงานให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาในฐานะนักวิชาชีพ โดยทำงานอย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 5 ปี
2. ผู้ให้ข้อมูลสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาระดับมหาบัณฑิตหรือดุษฎีบัณฑิต โดยไม่จำกัดสถาบันการศึกษา
3. ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพหลักหรืองานประจำเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลัก และผู้ให้ข้อมูลไม่ประกอบอาชีพอื่น

เกณฑ์การคัดออก

ผู้ให้ข้อมูลนั้นไม่สามารถให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่สามารถให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ได้

1.2 การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้วิจัยสืบค้นศูนย์ที่ให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและติดต่อขอสัมภาษณ์กับนักจิตวิทยาการปรึกษาที่ทำงานในศูนย์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 ท่าน
2. ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์ผ่านทางแอปพลิเคชัน Facebook และ Line โดยการจัดทำสื่อภาพพิมพ์ดังกล่าว และมีแบบฟอร์มออนไลน์สำหรับผู้สนใจกรอกข้อมูลเพื่อให้ผู้วิจัยติดต่อกลับผ่านทางอีเมลหรือโทรศัพท์
3. ผู้วิจัยสอบถามกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง เพื่อขอให้ผู้ให้ข้อมูลแนะนำผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นที่มีคุณสมบัติเดียวกับผู้ให้ข้อมูล (snowball sampling)

1.3 การคัดกรองผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ตามเกณฑ์การคัดเข้า-คัดออก

1. ผู้วิจัยติดต่อหาผู้ให้ข้อมูลเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นว่าผู้ให้ข้อมูลมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์คัดเข้าหรือไม่
2. หลังจากผู้ให้ข้อมูลผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้
 - หากผู้ให้ข้อมูลมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์คัดเข้า ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและสิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล หลังจากที่ผู้ให้ข้อมูลรับทราบรายละเอียดแล้ว ผู้วิจัยจึงจัดส่งแบบฟอร์มแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยให้กับผู้ให้ข้อมูลทางอีเมลหรือช่องทางออนไลน์อื่นๆ ตามที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลลงลายมือชื่อแบบอิเล็กทรอนิกส์
 - หากผู้ให้ข้อมูลมีคุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์คัดเข้า ผู้วิจัยได้แสดงความขอบคุณและชี้แจงสาเหตุที่ไม่สามารถให้เข้าร่วมการวิจัยได้

2. เครื่องมือวิจัย

ในการศึกษาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพที่มีประสบการณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพียงคนเดียวโดยไม่มีผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย ผู้วิจัย ชุดคำถามในการสัมภาษณ์ อุปกรณ์บันทึกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์พกพา มีดังนี้

2.1 ผู้วิจัย

2.1.1 ความพร้อมของผู้วิจัย

ในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ถือว่าผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ สังเกต จดบันทึก และวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ก่อนลงมือเก็บข้อมูลจริง ดังนี้

1. ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา โดยศึกษาข้อมูลจากบทความวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ รวมถึงศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา เพื่อทำความเข้าใจองค์ความรู้ที่มีอยู่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา จนสามารถทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลสื่อออกมาได้
2. ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้ในการวิจัยและระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ลงทะเบียนเรียนวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2563 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งแนวคิดปรัชญาพื้นฐานและลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานวิจัยและหลักจรรยาบรรณในการวิจัย รวมถึงศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ และปรากฏการณ์วิทยาเพิ่มเติม

2.1.2 จุดยืนของผู้วิจัย

ผู้วิจัยเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 ในหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยถูกอบรมทฤษฎีจิตบำบัดที่มีพื้นฐานอยู่บนแนวคิดมนุษยนิยมเป็นหลัก ทำให้ผู้วิจัยมีมุมมองต่อมนุษย์ที่สอดคล้องกับแนวคิดมนุษยนิยม เช่น แนวคิดอัตถิภาวนิยม (Existentialism) และแนวคิดเอาผู้มารับบริการเป็นศูนย์กลาง (Person-centered)

การเข้ามาศึกษาในหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษานั้นส่งผลให้ผู้วิจัยรับรู้อัตลักษณ์ของตนเอง เปลี่ยนไป ซึ่งผู้วิจัยมองว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตีความและพยายามทำความเข้าใจ ประสบการณ์ของตนเองทั้งในฐานะมนุษย์คนหนึ่งและนักวิชาชีพ โดยอัตลักษณ์ที่เปลี่ยนไปของผู้วิจัย ได้สะท้อนออกมาผ่านทัศนคติและคุณค่าในการใช้ชีวิตของตัวผู้วิจัยที่เปลี่ยนแปลงไปในหลายมิติ ทั้งในแง่ของการใช้ชีวิต เช่น ผู้วิจัยกลายเป็นคนที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้นจากที่เคยเป็นคนใจร้อน ผู้วิจัยไม่ด่วนใช้ประสบการณ์ของตนเองในการตัดสินผู้อื่น ผู้วิจัยมองเห็นข้อดีและยอมรับในข้อเสีย ของตนเองได้มากขึ้น และในแง่ของการทำงาน เช่น ผู้วิจัยไม่ได้ตั้งเป้าหมายว่าจะต้องช่วยให้ผู้มารับ บริการหายให้ได้ไวๆ ผู้วิจัยไม่ได้มองว่าการให้การศึกษานั้นมีรูปแบบที่ตายตัวและดีที่สุด ผู้วิจัยไม่ได้ เอาผลลัพธ์เป็นที่ตั้งในการประเมินตนเอง โดยความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยเริ่มตั้งคำถามกับ ตนเองว่าทำไมการให้ความหมายและคุณค่ากับสิ่งต่างๆ ของผู้วิจัยจึงเปลี่ยนไปจนนำมาซึ่งการทำวิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษามากที่สุด

2.2 ชุดคำถามในการสัมภาษณ์

ชุดคำถามที่ผู้วิจัยใช้ได้ผ่านการหารือปรึกษาและการคิดแนวคำถามร่วมกันกับอาจารย์ที่ ปรึกษา รวมถึงผ่านการทดลองใช้เก็บข้อมูลจริงมาแล้ว 3 ครั้งก่อนที่จะได้ชุดคำถามสุดท้ายที่ใช้ สัมภาษณ์จริง โดยชุดคำถามดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบจากกรรมการจริยธรรมการวิจัยและ คณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาการศึกษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาแล้วก่อนนำมาใช้เก็บข้อมูล จริงในการวิจัยครั้งนี้ ชุดคำถามในการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามดังนี้

คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมวิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล
2. คุณทำงานให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นอาชีพหลักหรือไม่
3. คุณให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง
4. รายได้หลักคุณมาจากการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือไม่
5. คุณทำงานให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาแล้วกี่ปีนับจากวันที่สำเร็จการศึกษา
6. แนวทางการให้คำปรึกษาที่คุณใช้คือแนวทางใด

คำถามหลักในการสัมภาษณ์

1. พัฒนาการทางวิชาชีพของคุณเป็นอย่างไร?
2. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากพัฒนาการทางวิชาชีพส่งผลต่อตัวคุณอย่างไร?
3. การเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาส่งผลอย่างไรต่อชีวิตคุณในภาพรวม?

ทั้งนี้ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีการใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participation observation) ตามหลักของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการสังเกตโดยตรงต่อสิ่งที่ได้เห็นและได้ยินตามความเป็นจริง เป็นการเฝ้าดูและบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมวัตถุในสถานที่ (setting) ของผู้ให้สัมภาษณ์ (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2549) โดยผู้วิจัยมีการสังเกตลักษณะทางกายภาพของผู้ให้ข้อมูล เช่น ท่า นั่ง สีหน้า จังหวะการพูด รวมถึงน้ำเสียงของผู้ให้ข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลที่ได้นั้นตรงกับสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวมากที่สุด

2.3 เครื่องมือประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นๆ

1. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม โดยเป็นการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้ให้ข้อมูลผ่านตัวผู้วิจัยในขณะที่กำลังทำการสัมภาษณ์ ไม่ว่าจะเป็นสีหน้าท่าทาง น้ำเสียง และความรู้สึกร่วมของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงตามสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการสื่อ
2. อุปกรณ์บันทึกเสียงอิเล็กทรอนิกส์

3. คอมพิวเตอร์พกพา ใช้ในการบันทึกประเด็นสำคัญและสิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตได้ในข้อ 1 เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้ เช่น ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ประเด็นอื่นๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลพูดนอกเหนือไปจากการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีคุณสมบัติตรงกับเกณฑ์คัดเข้าและตรงตามขอบเขตของการวิจัยเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 14 เดือน คือระหว่างเดือนเมษายน 2564 ถึงเดือนมิถุนายน 2565 จนข้อมูลอิ่มตัว เวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละครั้งใช้เวลาเฉลี่ย 45-60 นาทีและมีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 7 คน โดยเป็นการสนทนาแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมคำถามที่ผ่านการปรับปรุงจากการทดลองสัมภาษณ์ผู้ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้แนวคำถามนั้นยังคงความยืดหยุ่นทางด้านการใช้ภาษา การเรียงลำดับ รวมถึงทำการบันทึกข้อมูลอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่และอาจเกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี ได้แก่ 1. การสัมภาษณ์เชิงลึก 2. การสังเกต 3. บันทึกภาคสนาม และมีขั้นตอนของการลงมือเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลคือนักจิตวิทยาการศึกษามีอาชีพที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผู้วิจัยติดต่อประสานกับผู้ให้ข้อมูลเพื่อชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยในเบื้องต้น รวมถึงขอความยินยอมในการเข้าร่วมผู้ให้ข้อมูล
3. ติดต่อนัดหมายวันเวลาและสถานที่เพื่อชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยเพิ่มเติม จัดการลงนามในเอกสารยินยอมเป็นผู้ให้ข้อมูลและเก็บข้อมูล
4. ผู้วิจัยชี้แจงระเบียบการสัมภาษณ์ในส่วนของการรักษาความเป็นส่วนตัวและสิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงขออนุญาตอัดเสียงก่อนดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เวลาเฉลี่ย 45-70 นาที ผ่านช่องทางออนไลน์ (Zoom) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการส่งลิงค์ในการเข้าร่วมสัมภาษณ์ให้ผู้เข้าร่วมวิจัยผ่านช่องทางอีเมลหรือแอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารอื่นๆ เช่น Line Chat และ Facebook Messenger
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดความมาวิเคราะห์เนื้อหาและบริบท (content and context analysis) ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ แล้วทำการเขียนรายงานด้วยนามแฝงและปกปิดข้อมูลต่างๆ ที่สามารถใช้ในการระบุตัวตนของผู้ให้ข้อมูล ก่อนจะนำกลับไปให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตรวจสอบความถูกต้องและแม่นยำ
7. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลซ้ำจนข้อมูลมีความอิ่มตัวหรือไม่มีประเด็นหลักเกิดขึ้นใหม่

4. ประเด็นทางจริยธรรมและการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัยนั้นถือเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่จะต้องคำนึงในการดำเนินวิจัยภายใต้กรอบจรรยาบรรณการทำวิจัย ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยจากคนในกลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอนุญาตให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ณ วันที่ 14 สิงหาคม 2563 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงประเด็นทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง โดยผู้เข้าร่วมวิจัยอาจมีความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญกับความอึดอัดทางอารมณ์เมื่อพูดถึงประสบการณ์บางประสบการณ์และมีความเสี่ยงที่ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกบางส่วนอาจมีความเฉพาะเจาะจงในลักษณะที่ทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยเสี่ยงต่อการถูกเปิดเผยตัวตนได้ ทางผู้วิจัยจึงป้องกันผลกระทบที่อาจจะล่วงละเมิดสิทธิ์แก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัยด้วยการดำเนินการพิทักษ์สิทธิตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ให้อิสระโดยการสมัครใจอย่างเต็มที่ต่อการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยแจ้งรายละเอียดต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับกรวิจัยด้วยวาจาและเอกสารการแสดงความยินยอมแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย มีรายละเอียดที่กล่าวถึงชื่อการวิจัย วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การรักษาความลับ และการนำเสนอข้อมูลในลักษณะที่เป็นภาพรวม รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลในเชิงวิชาการเท่านั้น ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ในการไม่ตอบคำถาม หากผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่สะดวกใจที่เข้าร่วมงานวิจัยต่อไป ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ที่จะยุติการให้ความร่วมมือได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่ในขั้นตอนใดของงานวิจัย พร้อมทั้งสามารถขอข้อมูลคืนได้โดยไม่ต้องแจ้งสาเหตุหลังจากผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ และให้โอกาสผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ทบทวนรายละเอียดทั้งหมดก่อนตัดสินใจอีกครั้ง

หากผู้เข้าร่วมการวิจัยสมัครใจที่จะเข้าร่วมผู้วิจัยขอให้ผู้เข้าร่วมลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร

2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจ้งรายละเอียดการวิจัยต่างๆ ให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ทราบอีกครั้งหนึ่งก่อนการเริ่มรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก หากผู้เข้าร่วมการวิจัยมีที่ท่ากังวลใจในการตอบคำถามหรือในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ในระหว่างการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะแจ้งให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับทราบสิทธิการยุติการเข้าร่วมการวิจัยอีกครั้ง เพื่อเป็นการย้ำเตือนว่าผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลา
3. การป้องกันการเข้าถึงข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมวิจัย ข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บอยู่ในคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลของผู้วิจัยซึ่งมีการลงรหัสไว้เพียงเครื่องเดียว
4. การนำเสนอข้อมูลที่ปรากฏในงานวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้จัดวิธีการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดในทุกชั้นทุกตอนของการนำเสนอ เพื่อการรักษาสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยรวมถึงสถาบันหรือองค์กรอื่นๆ ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข้อมูลของผู้วิจัย เช่น ชื่อจริงและข้อมูลเฉพาะของผู้เข้าร่วมวิจัยทุกคนจะไม่ปรากฏอยู่ในการนำเสนอ เป็นต้น
5. ผู้วิจัยดำเนินการลบไฟล์บันทึกเสียงในการสัมภาษณ์และทำลายบันทึกต่างๆ ของผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมดเพื่อรักษาสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยเมื่อกระบวนการวิจัยเสร็จสิ้นลง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดความแบบคำต่อคำ (verbatim) ทำให้ได้เป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษรและมีการตรวจสอบความถูกต้องด้วยการฟังไฟล์เสียงบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกซ้ำเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำ
2. ผู้วิจัยทำการอ่านบทสัมภาษณ์ที่เป็นตัวอักษรซ้ำๆ กันหลายครั้ง อ่านข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์และทบทวนกรอบทฤษฎีต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลทั้งหมดในภาพรวม

3. ผู้วิจัยอ่านบทสัมภาษณ์อีกครั้งเพื่อดึงข้อความหรือประโยคที่สำคัญในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกต่างๆ มาลงรหัส (open coding)
4. ผู้วิจัยนำข้อความที่ผ่านการลงรหัสที่ได้มาหาคำประกอบหลักที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อรวบรวมเชื่อมโยงสร้างเป็นประเด็นหลักต่อไป (themes)
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการลงรหัสและเชื่อมโยงแล้วมาตรวจสอบร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อป้องกันอคติของผู้วิจัย รวมถึงตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความสมเหตุสมผลของผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจัดเป็นประเด็นและความสัมพันธ์เชื่อมโยงของประเด็นต่างๆ อย่างเป็นระบบ แล้วสร้างข้อสรุปจากประเด็นหลักทั้งหมด เพื่อให้เห็นภาพรวมของประสบการณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์นั้นๆ
7. ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลการวิเคราะห์ไปให้เพื่อนนักวิจัยผู้มีประสบการณ์และความรู้ในด้านอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาและการวิจัยเชิงคุณภาพ (peer debriefing) จำนวน 3 คน และได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบและให้ความเห็นว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความเหมาะสม ครอบคลุม และเพียงพอแล้วหรือไม่
8. ผู้วิจัยนำบทวิเคราะห์ที่เรียบเรียงแล้วกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องของข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง (member checks) โดยผู้วิจัยทำการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลในการยืนยันความถูกต้องและสอดคล้องของข้อมูล
9. ผู้วิจัยสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องจากผู้ให้ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบของการเขียนเชิงพรรณนา

6. การตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือของงานวิจัย

ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือของการวิจัย (trustworthiness) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัยโดยยึดหลักเกณฑ์การสร้างความน่าเชื่อถือในงานวิจัยของ Lincoln และ Guba (1985) (อ้างถึงใน อารีย์วรรณ อ่วมตานี, 2549) ดังนี้

6.1 ความเชื่อถือได้ (credibility)

ความเชื่อถือได้ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเปรียบได้กับความตรง (validity) ในการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งคือการที่ข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมของผู้วิจัยรวมถึงข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ มีความถูกต้อง โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าเชิงข้อมูล (data triangulation) คือ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษา การตรวจสอบกับเพื่อนนักวิจัย รวมถึงตรวจสอบกับทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความแม่นยำ และปราศจากซึ่งอคติในการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลแยกเป็นรายบุคคล แล้วนำมาตรวจสอบร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา 2-3 ครั้งก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลรายอื่นๆ อีกรอบ เมื่อได้ประเด็นสำคัญแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและทำการแก้ไขให้ผลการวิเคราะห์มีความแม่นยำและสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้มีการนำทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์เข้ามาประกอบการวิเคราะห์และได้ตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับข้อมูลที่ได้ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ขอความเห็นทางเพื่อนนักวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าผลการวิเคราะห์นั้นสื่อความได้ตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการสื่อหรือไม่
2. การตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล (member checks) คือ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ให้ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าของข้อมูลได้ตรวจสอบ แสดงความคิดเห็น และวิพากษ์ข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อให้แน่ใจว่าตรงกันกับสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้มาแท้จริง โดยผู้วิจัยได้มีการสอบถามเพิ่มเติมถึงนิยามของคำศัพท์ต่างๆ ที่ดูกำกวมและตีความได้หลายนัยยะ เพื่อให้ได้ความหมายตามสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการจะสื่อจริง ๆ

6.2 ความสามารถในการถ่ายโอน (transferability)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัยโดยละเอียด ทั้งอายุ เพศ อาชีพ วุฒิการศึกษา รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยตรง เช่น สถาบันที่สำเร็จการศึกษาและความเชี่ยวชาญ

แนวทางในการให้การปรึกษาที่เลือกใช้ และระยะเวลาที่เป็นนักจิตวิทยาการปรึกษามา รวมถึงเก็บข้อมูลในเชิงอัตชีวประวัติบางส่วน เช่น สภาพแวดล้อมในการเรียนของสถาบันนั้นๆ เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นและมีส่วนเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ เพื่อให้เห็นถึงขอบเขตที่ชัดเจนของผู้ให้ข้อมูลและง่ายต่อการนำไปต่อยอดเพื่อศึกษาเพิ่มเติมในบริบทอื่นๆ ที่มีขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลใกล้เคียงกัน

6.3 ความสามารถในการพึ่งพา (dependability)

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์โดยมุ่งเน้นไปที่การสำรวจประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ในแง่มุมต่างๆ อย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และเห็นถึงความเชื่อมโยงกัน โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับภาษาที่เลือกใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อให้ภาษาที่ใช้มีความเป็นสากลและสามารถนำมาวิเคราะห์ต่อได้โดยไม่ต้องตีความเพิ่มเติมเยอะ เพื่อให้ผู้อ่านและนักวิจัยท่านอื่นสามารถเข้าใจตามได้ สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้และสามารถทำซ้ำได้

6.4 ความสามารถในการยืนยัน (conformability)

เพื่อให้ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยนั้นสามารถถูกตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องได้ ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและเพื่อนนักวิจัยท่านอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้กระบวนการดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการทำวิจัยเชิงคุณภาพให้มากที่สุด ผู้วิจัยได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลและวิธีการดำเนินวิจัยที่อาจมีอคติของผู้ทำวิจัยเจือปนอยู่ โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจการตีความของตนเองร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาว่าการตีความของผู้วิจัยนั้นเกิดขึ้นจากอคติ ความเชื่อส่วนบุคคลหรือจากการใช้กรอบทฤษฎีเข้ามาตีความจนทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่ได้สะท้อนถึงข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลจริงๆ หรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าการตีความของผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษานั้นไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ใหม่เพื่อให้เกิดความชัดเจนในความหมายที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการจะสื่อมากที่สุด ซึ่งหากผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาไม่แน่ใจถึงนัยยะของข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการจะสื่อ ผู้วิจัยจะขอความเห็นเพิ่มเติมจากเพื่อนนักวิจัยท่านอื่นและตรวจสอบนัยยะกับตัวผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) รูปแบบปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) เพื่อศึกษาประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ โดยรวบรวมข้อมูลจากนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพที่สำเร็จการศึกษาในสาขาจิตวิทยาการปรึกษาและมีประสบการณ์ในการทำงานให้คำปรึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 7 คน ซึ่งได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยา โดยมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผลการวิเคราะห์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล โดยระบุข้อมูลพอสังเขปเพื่อให้พอเข้าใจบริบทของผู้ให้ข้อมูลและป้องกันการระบุตัวตนของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

ประเด็นที่ 1 วิธีการพัฒนาอัตลักษณ์

ประเด็นที่ 2 อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 14 เดือน คือ ระหว่างเดือนเมษายน 2564 ถึงเดือนมิถุนายน 2565 จนข้อมูลอิ่มตัว เวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละครั้งใช้เวลาเฉลี่ย 45-60 นาที และมีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 7 คน โดยมีรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งแนวทางในการให้คำปรึกษาของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ การศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และระยะเวลาในการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	ระดับการศึกษา	ระยะเวลาในการทำงาน (ปี)	ระยะเวลาในการสัมภาษณ์	แนวทางการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
1	ชาย	ปริญญาเอก	7	2 ชม. 15 นาที	แนวพุทธและมนุษยนิยม
2	ชาย	ปริญญาเอก	8	1 ชม. 10 นาที	แนวพุทธและมนุษยนิยม
3	หญิง	ปริญญาโท	10	50 นาที	แนวมนุษยนิยมและ person-center
4	หญิง	ปริญญาโท	8	50 นาที	แนวมนุษยนิยมและ person-center
5	ชาย	ปริญญาโท	5	1 ชม. 10 นาที	แนวอัตถิภาวนิยม
6	หญิง	ปริญญาโท	7	1 ชม. 5 นาที	แนวมนุษยนิยมและ person-center
7	หญิง	ปริญญาโท	5	50 นาที	แนว Rational Emotive Behavior Therapy

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาจิตวิทยาการปรึกษา ปัจจุบันทำอาชีพเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาอิสระ โดยมีศูนย์ให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของตนเอง แนวทางในการให้คำปรึกษาที่ใช้คือการให้คำปรึกษาแบบอัตถิภาวนิยม (existentialism) และการให้คำปรึกษาแบบพุทธ (Buddhist counseling)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2564 ผู้ให้ข้อมูลมีบุคลิกที่สุ่ม สามารถเรียบเรียงสิ่งที่ต้องการสื่อสารออกมาได้เข้าใจง่ายและเป็นระบบ โดยได้บอกเล่าถึงประสบการณ์ของตนเองตั้งแต่เริ่มต้นเส้นทางของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาจนถึงจุดที่รู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จในวิชาชีพ ผู้ให้ข้อมูลได้บอกเล่าถึงความรู้สึกและความคิดของตนเองในแต่ละช่วงเวลาอย่างละเอียด รวมถึงชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ในชีวิตของตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 มีแนวคิดในการเปรียบเทียบการให้คำปรึกษากับการสอน โดยมองว่าการให้คำปรึกษานั้นเปรียบเสมือนการพยายามสอนให้คนเกิดความเข้าใจในตนเองและชีวิต นอกจากนี้ยังเชื่อว่าศาสตร์จิตวิทยาการปรึกษาเป็นศาสตร์ที่ช่วยให้คนใช้ชีวิตเป็น จึงต้องการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ตนเองมีเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้อื่น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาจิตวิทยาการปรึกษา ปัจจุบันทำอาชีพเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาในศูนย์ให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาร่วมกับนักจิตวิทยาคนอื่นๆ โดยแนวทางในการให้คำปรึกษาที่ใช้คือการให้คำปรึกษาแบบมนุษยนิยม (humanistic) และการให้คำปรึกษาแบบพุทธ (Buddhist counseling)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2564 สามารถถ่ายทอดความรู้สึกและความเชื่อของตนเองในแต่ละช่วงเวลาได้เป็นอย่างดี โดยได้ถ่ายทอดเรื่องราวตั้งแต่จุดเริ่มต้นที่ทำให้อยากเรียนจิตวิทยาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกแล้วได้ทำงานเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษามีอาชีพจริงๆ ผู้ให้ข้อมูลจะมุ่งเน้นบอกเล่าถึงบทเรียนชีวิตที่ตนเองได้จากการประยุกต์ใช้ความรู้จิตวิทยากับ

ชีวิตตนเองและประสบการณ์ในการพูดคุยกับผู้มาขอรับบริการ นอกจากนี้ยังบอกเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงของตนเองในแต่ละช่วงของพัฒนาการทางวิชาชีพอีกด้วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 เดิมโตมาในสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับศาสนาทั้งศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ ทำให้มีความสนใจในเรื่องจิตใจและการพันทุกข้อยู่แล้วตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เหตุผลหลักที่ทำให้สนใจเรื่องของจิตเจนนั้นเกิดจากการที่ตนรู้สึกว่าการปฏิบัติศาสนาพุทธช่วยให้ตนรับมือกับความทุกข์ได้ จึงอยากมีความสามารถในการนำพุทธศาสนาไปช่วยผู้อื่น เป็นเหตุให้ตัดสินใจเลือกเดินบนทางของการเป็นนักจิตวิทยาการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจากคณะพยาบาลศาสตร์และสำเร็จการศึกษาปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการศึกษา ปัจจุบันทำงานเป็นนักบำบัดและผู้ให้คำปรึกษากับผู้ป่วยยาเสพติดและครอบครัวในแผนกจิตเวชของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นบริบทการทำงานที่ต้องทำงานร่วมกับบุคคลากรจากสหวิชาชีพอยู่ตลอด แนวทางในการให้คำปรึกษาที่ใช้คือการให้คำปรึกษาแบบมนุษยนิยม (humanistic) และการให้คำปรึกษาแบบมีผู้มารับบริการเป็นศูนย์กลาง (person-centered)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2564 ผู้ให้ข้อมูลเน้นเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในตนเองตลอดช่วงเวลาของการเป็นนักจิตวิทยาการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่าการเรียนจิตวิทยาการศึกษาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตัวตนภายในของตนเองเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วยให้สามารถจัดการความคิด ความรู้สึก และชีวิตของตนเองได้อย่างเป็นระบบระเบียบ รวมถึงทำให้หันสั้ยแย้งๆ ในอดีตของตนเองเปลี่ยนไปด้วย

ผู้ให้ข้อมูลเริ่มต้นเส้นทางของการเป็นนักจิตวิทยาการศึกษาเพราะเห็นว่าตนเองมีทักษะไม่เพียงพอที่จะทำความเข้าใจและช่วยเหลือผู้ป่วยยาเสพติด ทำให้ตัดสินใจเลือกมาเรียนจิตวิทยาการศึกษาเพราะเห็นว่าหลักสูตรนั้นตอบโจทย์กับความต้องการของตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง สำเร็จการศึกษาปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการปรึกษา ปัจจุบันทำงานเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง โดยใช้แนวทางในการให้คำปรึกษาแบบมนุษยนิยม (humanistic) ร่วมกับการให้คำปรึกษาแบบปัญญาพฤติกรรมนิยม (Cognitive Behavioral Therapy: CBT)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2565 โดยผู้ให้ข้อมูลเน้นบอกเล่าถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตนเองตลอดระยะเวลาของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจะเน้นย้ำถึงสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้จากการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาและสิ่งที่ช่วยให้ตนเองสามารถก้าวข้ามปัญหาของตนเองทั้งในมุมของการจัดการความรู้สึกตนเองและการจัดการความสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้ให้ข้อมูลมีการพูดถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับครอบครัวเพื่อบอกเล่าถึงปัญหาที่เกิดจากความเชื่อของตนเองก่อนจะมาเรียนจิตวิทยาการปรึกษาและสิ่งที่เปลี่ยนไปหลังจากที่มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์จิตวิทยาการปรึกษาแล้ว

ผู้ให้ข้อมูลตัดสินใจมาเรียนจิตวิทยาการปรึกษาเพราะต้องการยกระดับทักษะในการฟังและเข้าใจผู้อื่นของตนเอง รวมถึงมีแรงผลักดันภายในที่ต้องการจะเข้าใจตนเองและเยียวยาตนเองจากปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเชิงความรู้สึกและปัญหาความสัมพันธ์กับครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สำเร็จการศึกษาปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการปรึกษา ปัจจุบันทำงานเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาในศูนย์ให้คำปรึกษาของเอกชนร่วมกับนักจิตวิทยาการปรึกษาคนอื่นๆ โดยใช้แนวทางในการให้คำปรึกษาแบบอัตถิภาวนิยม (existentialism) ร่วมกับการให้คำปรึกษาแบบมนุษยนิยม (humanistic)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2565 ผู้ให้ข้อมูลเล่าถึงประสบการณ์ที่สำคัญต่อการเติบโตของตนเองในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษาและเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองตลอดช่วงของการเติบโตทั้งในเชิงความรู้สึก ความคิด และวิธีการให้คำปรึกษา โดยผู้ให้ข้อมูลมี

ทัศนคติที่เปิดกว้างมากขึ้นและรู้ว่าตนเองสามารถใช้ตัวตนที่หลากหลายได้มากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษามากขึ้น

ด้วยความที่ผู้ให้ข้อมูลมีโอกาสไปศึกษาศาสตร์จิตวิทยาการปรึกษาที่ประเทศอังกฤษประมาณ 1 ปี แต่กลับมาเรียนต่อที่ไทยเพราะสถานการณ์ทางครอบครัว ทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับวัฒนธรรมที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนได้ลองให้คำปรึกษาในแบบของตนเองได้เต็มที่ตั้งแต่เริ่มเรียน ทำให้ผู้ให้ข้อมูลไม่ติดอยู่กับกรอบของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาแบบใดแบบหนึ่งและมีความสร้างสรรค์ในการใช้กระบวนการให้คำปรึกษาได้สอดคล้องกับธรรมชาติของตนเองและผู้มาขอรับบริการ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการปรึกษา ปัจจุบันทำงานเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง โดยใช้แนวทางการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีผสมผสาน (eclectic approach)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2565 โดยผู้ให้ข้อมูลมุ่งเน้นการเล่าถึงพัฒนาการในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองตลอดระยะเวลาของการเดินบนเส้นทางของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งอธิบายได้ครอบคลุมในเกือบทุกมิติของชีวิตตั้งแต่พัฒนาการของตัวตน ทักษะทางวิชาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลมีความสนใจในศาสตร์จิตวิทยามาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาและเลือกศึกษาหลักสูตรจิตวิทยาในระดับปริญญาตรี หลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว ผู้ให้ข้อมูลเข้าทำงานในแผนกทรัพยากรบุคคลของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง เป็นโอกาสที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นปัญหาเชิงจิตใจที่เกิดขึ้นกับพนักงานในบริษัท ซึ่งผู้ให้ข้อมูลรู้ว่าความรู้และทักษะที่ตนเองได้มาจากการเรียนในระดับปริญญาตรีนั้นไม่เพียงพอที่จะนำไปช่วยเหลือผู้อื่นในแบบที่ตนเองคาดหวังได้ ประกอบกับความต้องการในการเติบโตในหน้าที่การงาน ผู้ให้ข้อมูลจึงเลือกศึกษาจิตวิทยาการปรึกษาต่อในระดับปริญญาโท

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการปรึกษา โดยปัจจุบันทำงานเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาในศูนย์ให้บริการเชิงจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง แนวทางในการให้คำปรึกษาที่ใช้คือแนวทางการให้คำปรึกษาแบบ Rational Emotive Behavioral Therapy (REBT) ควบคู่ไปกับแนวคิดมนุษยนิยม (humanistic)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2565 โดยผู้ให้ข้อมูลเน้นบอกเล่าถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาของตนเอง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าแม้ตนเองจะเรียนและทำงานมาแล้ว 5 ปี แต่ก็ยังรู้สึกว่ายังต้องเรียนรู้อยู่ ผู้ให้ข้อมูลจะเน้นให้เห็นถึงความยากลำบากที่ตนพบเจอตลอดการเรียนรู้ การก้าวข้ามอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลเริ่มสนใจในศาสตร์จิตวิทยามาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเติบโตมาในสมัยวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2540 หรือที่รู้จักกันในนามวิกฤต ‘ต้มยำกุ้ง’ โดยผู้ให้ข้อมูลรู้สึกสะเทือนใจจากการเห็นข่าวการฆ่าตัวตายของผู้คนในช่วงเวลานั้น จึงเกิดแรงบันดาลใจที่ต้องการจะรักษาและช่วยเหลือผู้คนเหล่านั้นให้พ้นจากความทุกข์

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ผสมอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามีอาชีพ

จากการศึกษา นักจิตวิทยาการปรึกษามีอาชีพได้เล่าถึงประสบการณ์ของตนเองทั้งในเชิงความรู้สึกนึกคิดและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดช่วงเวลาของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา โดยประสบการณ์ในการผสมผสานอัตลักษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

ประเด็นที่ 1 วิธีการพัฒนาอัตลักษณ์

ประเด็นที่ 2 อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป

โดยสามารถสรุปทั้งประเด็นหลักและประเด็นย่อยเป็นแผนภาพดังภาพที่ 2 ได้ดังนี้

<p>1. วิธีการพัฒนาอัตลักษณ์</p> <p>1.1 การทบทวนตนเอง</p> <p>1.2 การฟังพหุอาจารย์นิเทศก์</p> <p>1.2.1 การใช้อาจารย์นิเทศก์เป็นต้นแบบ</p> <p>1.2.2 การขอคำแนะนำในการให้คำปรึกษา</p> <p>1.3 การใช้กระบวนการให้คำปรึกษาในการปฏิสัมพันธ์</p> <p>1.3.1 การนำทักษะในการให้คำปรึกษาไปใช้ในการปฏิสัมพันธ์</p> <p>1.3.2 การวางขอบเขตในการปฏิสัมพันธ์</p> <p>1.4 การเชื่อมโยงประสบการณ์จากการให้คำปรึกษาเข้ากับชีวิตตนเอง</p>
<p>2. อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป</p> <p>2.1 อัตลักษณ์เชิงวิชาชีพ</p> <p>2.1.1 มีแนวทางให้การปรึกษาในแบบของตนเอง</p> <p>2.1.2 นำประสบการณ์ส่วนตัวมาใช้ในการให้คำปรึกษา</p> <p>2.1.3 ให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์</p> <p>2.1.4 ไม่คาดหวังและยอมรับความล้มเหลวได้</p> <p>2.2 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล</p> <p>2.2.1 เข้าใจและยอมรับตนเองได้</p> <p>2.2.2 เข้าใจและไม่ตัดสินผู้อื่น</p>

ภาพที่ 2 ประเด็นของประสบการณ์ผสมอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษามืออาชีพ

ประเด็นที่ 1 วิธีการพัฒนาอัตลักษณ์
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิธีการพัฒนาอัตลักษณ์ คือ วิธีการที่นักจิตวิทยาการศึกษาใช้ในการสร้างและพัฒนาอัตลักษณ์ตนเอง โดยวิธีการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการระบุอัตลักษณ์ การให้ความหมายกับประสบการณ์ และการปรับแต่งอัตลักษณ์ ซึ่งสามารถสรุปออกเป็น 4 วิธีการย่อยได้ดังนี้ 1.1 การทบทวนตนเอง 1.2 การฟังพหุอาจารย์นิเทศก์ 1.3 การนำทักษะและกระบวนการให้คำปรึกษาไปใช้ในการปฏิสัมพันธ์ และ 1.4 การเชื่อมโยงประสบการณ์จากการให้คำปรึกษาเข้ากับชีวิตตนเอง

1.1 การทบทวนตนเอง คือ การที่นักจิตวิทยาการปรึกษากลับมาคิดใคร่ครวญและทบทวนถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเอง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไป เช่น การครุ่นคิดเรื่องความทุกข์ การพูดคุยกับตนเอง การตั้งคำถามกับตนเอง รวมถึงการมองตนเองเป็นผู้มารับบริการให้คำปรึกษาคนหนึ่ง

“ส่งผลๆ ก็ต้องบอกว่าในการเรียนจิตปรึกษาทำให้เราได้มีโอกาสนั่งคิดเรื่องชีวิตทุกวันอะ คือคิดในสองอย่างก็คือ อย่างแรกคือคิดเรื่องชีวิตตัวเอง สิ่งที่เราเจอ ความรู้สึกที่เจอวันนี้มาจากอะไรอะ แล้วเราจะทำยังไงให้ไม่ทุกข์ จะทำอะไรให้รู้สึกหัวใจสงบได้มากขึ้นไรเงี้ย นั่นคืออย่างแรกที่คิด พอเหมือนเราสนใจและตั้งคำถามกับการใช้ชีวิตเยอะอะ บางทีมันก็ทำให้เราย้อนกลับมาใช้กับตัวเอง เราต้องการอะไร เรายังโอเคอยู่มั๊ย เพราะงั้นในบางแง่มุมที่ก็อาศัยอาศัยตัวเองเนี่ยแหละเป็นเหมือนตำราเรียนอะ” (id-1)

“พอมาเรียนวิชาที่ลึกขึ้นตอนปีสอง มันทำให้เราถึงบางอ้อว่า เฮ้ยจริงๆ แล้วที่เราต้องช่วยมันไม่ใช่ช่วยคนอื่น มันกลับมาอยู่ที่ตัวเรา อยู่ในใจของเรา...ถ้าเราไม่มีโปรเซส ที่มันเกิดขึ้นจากตัวเรา ให้ตายยังไง มันไม่มีทางที่เราจะเข้าใจชาวบ้านได้...มันเข้าไปจับประเด็นอ่อนไหวในใจเราอะ แล้วเราก็ทำงานกับกระบวนการตรงนั้น...มันไม่ได้อยู่ที่หัวแล้ว มันกลับมาอยู่ที่ใจอีกครั้ง” (id-4)

นักจิตวิทยาการปรึกษาใช้การทบทวนตนเองในการทำความเข้าใจและก้าวข้ามปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต โดยนำวิธีการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการให้คำปรึกษา เช่น การสะท้อนความรู้สึก การสร้างบทสนทนาสมมติ มาใช้ในการทำความเข้าใจตนเอง เป็นต้น

“มันจะยืดหยุ่นขึ้นเยอะไม่ว่าจะเกิดปัญหาอะไรเนี่ย เราจะเขียนลงเราจะถอยมา 1 สเต็ปเพื่อที่จะพูดคุยกับตัวเองก่อน แล้วก็ทำไปตามกระบวนการ” (id-3)

“แล้วก็การจัดการตัวเองเวลาที่พี่เจออะไรบางอย่างมา ทีเนี้ย พอเวลาที่พี่รู้สึกแย พี่จะถามตัวเองว่า ถ้ามีใครคนนึงแหม่งกำลังเจอเรื่องแบบนี้ เผอิญเรื่องแบบนี้ มึงจะถามอะไรวะ มึงจะพูดกับเค้า จะรีเฟล็กซ์กับเค้าว่าอะไร ละเหมือนพี่แหม่งแบบ เหมือนนั่งรีเฟล็กซ์ตัวเองอยู่ในใจ แล้วก็ใคร่ตรวจกับตัวเอง” (id-5)

“อ้อ เออ พี่เคยนะ พี่เคยตอนนั้นคิดว่ามันเป็นเหมือน กำลังนี้กอยู่ พี่เคยทำเป็นบทสนทนา เป็นไรท์ดิง ที่มีการโต้ตอบกับตัวเอง ตอนนั้นมันมีเหมือนจังหวะที่มีการติดค้างในความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับเพื่อน แต่ว่าเรารู้แหละ ว่าเราไม่น่ากลับมาคุยกันได้ แต่มันมีความผิดบางอย่างเกิดขึ้น ละตอนนั้นเหมือนเราต้องทำงานกับตัวเองบ้างแล้วแหละ ละมันประจวบกับตอนนั้นพี่เข้าเวิร์กช็อปพวกละครบำบัด พวกนี้มันก็เลยผสมกับการมีบทสนทนา กับตัวเอง ละมันมีจังหวะสำรวจที่มันจะมีพอเป็นละครบำบัดพวกผู้กำกับ มีคนดู มีบทบาทต่างๆ แล้วพี่ก็ใช้สิ่งเหล่านั้นผสมกับการให้คำปรึกษา ละมันก็เกิดการโต้ตอบกัน ผู้กำกับก็จะเหมือนนักบำบัดที่จะถามบางอย่างกลับมา ละพี่ก็ค่อนข้างเห็นแนวทางคำถามว่าคำถามที่นักบำบัดมันถามตัวที่เป็นผู้มารับบริการ พี่ก็พบความจริงบางอย่างในความสัมพันธ์ ว่าที่เราจะกำหนดคุณค่าบางอย่าง การเลือก การรับผิดชอบ ซึ่งพี่เคยใช้ ละมันก็ค่อนข้างเวิร์กเหมือนกัน” (id-7)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.2 การพึ่งพาอาจารย์นิเทศก์ คือ การที่นักจิตวิทยาการศึกษาพึ่งพาอาจารย์นิเทศก์ในการพัฒนาทักษะ องค์กรความรู้ และความเข้าใจในการให้คำปรึกษาของตนเอง โดยนักจิตวิทยาการศึกษาจะมีการพึ่งพาอาจารย์นิเทศก์ใน 2 แง่มุม คือ 1.2.1 การใช้อาจารย์นิเทศก์เป็นต้นแบบในการให้คำปรึกษา และ 1.2.2 การขอคำแนะนำในการให้คำปรึกษา

1.2.1 การใช้อาจารย์นิเทศก์เป็นต้นแบบ คือ การที่นักจิตวิทยาการศึกษา นำเอาวิธีการให้คำปรึกษาที่อาจารย์นิเทศก์สาธิตมาใช้ โดยเข้าใจว่าเป็นการให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง

ตามหลักการ ซึ่งการใช้อาจารย์นิเทศก์เป็นต้นแบบนี้มันมักจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่นักจิตวิทยา
การศึกษายังไม่มีความเข้าใจในกระบวนการให้คำปรึกษาและไม่รู้ว่าจะให้คำปรึกษาอย่างไร

“อ่าใช่ มีกรอบ เราพยายามจะเป็นเหมือนอาจารย์ จะเป็นเหมือนรุ่นพี่ เวลาเราเห็น
รุ่นพี่คนไหนเก่งเนี่ย เราก็จะสังเกตว่า เฮ้ยพี่คนนี้เค้าตอบแบบนี้ เค้าใช้ภาษาแบบนี้
มีตัวต้นแบบ เพราะว่าตอนนั้นเราไม่รู้นักจิตปรกควรเป็นยังไงถูกมะ เราไม่
สามารถสร้างสิ่งนั้นจากตัวเราได้ เราก็เลยต้องดูตัวแบบว่าเค้าทำอะไร เพราะงั้นเราก็
จะตามเค้าไป” (id-1)

“พอมาเจอครูเอาก็รู้สึกว่แบบภาพเนี้ยมันน่าจะใช่ เริ่มมีภาพเป็นอาจารย์เอนะ
เพราะว่าแกก็เป็นโมเดล ที่ชัดมากของการวางตัวและอะไรหลายๆ อย่าง ก็ชัดมาก”
(id-2)

นักจิตวิทยาการศึกษามีการจดจำภาพอาจารย์และแทนตัวเองเข้าไปใน
กระบวนการให้คำปรึกษาเสมือนว่าตนเองกำลังเป็นอาจารย์ที่กำลังให้คำปรึกษาอยู่

“รู้สึกว่ตัวพี่เวลาเข้าไปอยู่ในห้องอบรมหรือทำการนิเทศก์ พี่รู้สึกว่ตัวพี่เองอะ
ได้เป็นคนนั้นที่ให้คำปรึกษา ทั้งๆ ที่ตัวเราไม่ได้เป็นคนทำ ตัวเราเป็นคนดู
มันเหมือนกับพอเราดูบ่อยๆ นะคะ เราจะจำได้ว่าสิ่งที่อาจารย์เค้าทำ หรือว่าสิ่งที่
อาจารย์เขาพูด แล้วพี่จะจำเป็นภาพนะ แล้วบางครั้งพี่ก็จะมีภาพเหล่านั้นเข้ามา
สวมวิญญาณตัวเองเงี้ย” (id-4)

1.2.2 การขอคำแนะนำในการให้คำปรึกษา คือ การที่นักจิตวิทยาการศึกษา มีแนวทางในการให้คำปรึกษาในแบบของตนเอง แต่ต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่นักจิตวิทยาการศึกษาพบเจออุปสรรคในการทำงานในฐานะนักวิชาชีพ

“การชูปนี้พี่ทำกับ counselor นออะ พี่ทำตลอดไม่เคยหายคะ เพราะพี่มองว่า ปัญหาชีวิตคนมันใหญ่มาก และถ้าเราบอกว่าเราต้องมีประสบการณ์ทั้งหมดเหล่านี้นี้ มันเป็นไปได้ และโดยโครงสร้างบุคลิกภาพตามทฤษฎีเป็นแบบนี้ พี่รู้สึกว่าจะไม่ได้เก่งพอ เค้ามืออะไรช่างในเยอะมากเป็นล้าน ซึ่งประสบการณ์ของเราอาจจะไม่รู้ ฉะนั้นบางครั้งเวลาเราชูปกับคนที่ม่ประสบการณ์ ละเค้าไวอะ บางทีเค้าได้ฟังจากการที่เราทำเคส เคสพูดมาลึกลับประโยค เค้าจะพอรู้ละว่าลึๆ แล้ว สาเหตุมาจากไหน ซึ่งการที่เราชูปเราจจะรู้ว่าเราจะต้องไป รีเฟล็กซ์ประเด็นนี้เพิ่มเติมนะ เพราะสาเหตุน่าจะมาจากเรื่องนี้ พี่เลยรู้สึกว่าการชูปช่วยให้พี่ทำงานเร็วขึ้น เจอปัญหาไวขึ้น พี่เลยมองว่ามันจำเป็นกับพี่เสมอ” (id-6)

“คือจริงๆ พี่กลับไปในเรื่องของ supervision เหยอะ เมื่อเวลาที่พี่ทำแล้วพี่รู้สึกว่พี่ติดแล้วอะ พี่ก็คุยกับอาจารย์ ละอาจารย์ก็เห็นร่วมกันว่ามันน่าจะเกินมืออะ เกินแล้ว อาจารย์ก็จะบอกว่าสิ่งสำคัญคือจรรยาบรรณก็ยังกำหนดเลยว่าถ้ามันเกินขอบเขตความสามารถเราก็ต้องส่งต่อ ทีนี้มันก็จะกลับมาที่โปรเฟสชันแนล ว่าคุณจะส่งต่อยังไงให้สมมุที่สุด แม้ว่าคุณทำอันนี้ไม่ได้ แต่คุณยังมีความสามารถในการส่งต่ออยู่ ละเราก็ออกแบบการส่งต่อ” (id-7)

1.3 การใช้กระบวนการให้คำปรึกษาในการปฏิสัมพันธ์ คือ การที่นักจิตวิทยาการศึกษา นำเอาบางส่วนของกระบวนการให้คำปรึกษา เช่น การเป็นผู้ฟังอย่างมีส่วนร่วม การให้พื้นที่ผู้อื่นในการเป็นตนเอง การใช้ทฤษฎีจิตบำบัดเพื่อทำความเข้าใจคนอื่น ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิสัมพันธ์ที่

เกิดขึ้นในชีวิตจริง โดยนักจิตวิทยาการศึกษาจะมี 1.3.1 การนำทักษะในการให้คำปรึกษามาใช้ในการปฏิบัติสัมพันธ์ และ 1.3.2 การวางขอบเขตในการปฏิบัติสัมพันธ์

1.3.1 การนำทักษะในการให้คำปรึกษามาใช้ในการปฏิบัติสัมพันธ์ คือ การนำทักษะที่ใช้ในการให้คำปรึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติสัมพันธ์ที่นอกเหนือไปจากการให้คำปรึกษา ซึ่งเกิดจากการที่นักจิตวิทยาการศึกษาเห็นว่าทักษะในการให้คำปรึกษาบางส่วนสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ จึงนำทักษะดังกล่าวมาใช้โดยที่อาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้

“แล้วอีกสิ่งหนึ่งคือ เวลาเรารอเคลเป็นอะ พอเราไว้วางใจกับเคลได้ อะไรก็ตามที่มันเกิดขึ้นระหว่างเรากับเคลอะ มันข้ามไปเกิดระหว่างพี่ กับเพื่อน กับครอบครัวด้วย ก็ในเมื่อเราเชื่อแล้วอะว่าจังหวะของคนคือสิ่งที่ดีที่สุด การที่มีเค้าเป็นเซ็นเตอร์ คือสิ่งที่ดีที่สุด การให้เค้าได้ลองผิดพลาดคือสิ่งที่ดีที่สุด เพราะฉะนั้น เฮ้ย ถ้านี่คือสิ่งที่ดีที่สุดมันก็ต้องเอามาใช้กับครอบครัว กับเพื่อนเราได้” (id-5)

“แต่ในชีวิตประจำวันพี่รู้สึกว่ามีแค่เอาเล่นท์ เอาสกล และโปรเซสต่างๆ ว่าถ้าเราได้อยู่แล้วว่ามีคนเจออะไร แล้วมันมีสาเหตุมาจากไหนอะ แล้วเค้าจัดการมันไปแล้วเค้าทำอะไรไปบ้าง ละเค้าควรทำอะไรต่อ ไอพวกเนี้ย มันก็ไม่ใช้ counseling นะคะ ถ้าแบบว่า อย่างนักวิทยาศาสตร์ที่เค้าต้องการคำตอบ ต้องการหาอะไรสักอย่าง เค้าก็ต้องมาโปรเซสทั้งนั้นนะ พี่รู้สึกว่ามันก็เป็นการใช้ชีวิตที่กลมกลืน พี่ไม่ได้รู้สึกว่ามันแยกหรือผิดจังหวะ แล้วก็พี่ว่าพอเราฟังนะคะ เราฟังเพื่อหาความเข้าใจของคนตรงหน้าอะ เหมือนเราฟังแล้วเราก็อากเข้าใจว่า เค้าอยากจะทำอะไรอะ อะไรคือสิ่งที่เค้าอยากบอก สิ่งที่เค้าต้องการ แล้วมันก็จะเกิดการรีเช็คสิ่งที่เราเข้าใจอะคะ ว่ามันตรงกับที่เค้าอยากจะทำอะไรมั๊ย มันก็จะเจอจุดที่ กระบวนการมันละเอียด การได้พูดคุยกับคนตรงนั้นมากขึ้น ซึ่งมันทำให้เห็นความต่างก็คือ เราสนใจ ใส่ใจ ใน

การฟัง ไม่ได้ฟังเพื่อต้องการตอบอะไร แต่ฟังเพื่อ มันคืออะไร มันเป็นอย่างไร ไอที
เข้าใจมันไซริเปล่า ถ้ามันใช่ก็ อ้อออ แต่ถ้าไม่ใช่ก็แล้วไงต่อ อะไรแบบนี้” (id-6)

“อ่าบางทีกับแฟนเมื่อก่อนเงี้ย ตอนที่มันหันระวัง แฟนเอาเรื่องเครียดมาแล้วแล้วเรา
ก็แบบ เออ มันมีเรื่องเครียดมาอะ จะช่วยหาๆ ๆ แฟนก็พึดแบ็ก มาให้ว่าเราไม่ได้
อยากเป็นเคลส” (id-2)

“เรื่องของการฟังเนี่ยบ่อย เพราะเราถูกฝึกมาเยอะเรื่องการฟัง บางทีฟังจนเค้าต้อง
ถามความเห็นเราอะนี่ก็ออกมัย เราม่ัวแต่ฟังนี่ก็ออกมัย แต่ว่า ถ้าเอาตรงๆ มีเรื่อง
ทำงาน อย่างเรื่องหัวหน้างานนี่คือเราคุยกันสามคนอย่างงี้ แล้วนั่งคิดว่ายังไง เราก็
ม่ัวแต่ฟังไป คือม่ัวแต่ฟังพยายามทำความเข้าใจจนไม่ได้ตัดสินใจว่าควรทำแบบนี้
อันนี้ก็เป็นข้อเสียอย่างนึงนะ” (id-3)

“เอา counseling ไปใช้เยอะเลย แล้วใช้โดยไม่จำเป็นอะ เหนื่อยมากกก คือแบบ
บางทีมันก็เป็นการพูดคุยธรรมดาทั่วๆ ไปอะ แต่ในความรู้สึกบางทีเราอาจจะใหม่เนอะ
กับวิชาความรู้ แล้วเราก้ยังไม่ฝึกลานเนื้อตัว เหมือนหมายความว่า เมื่อเราเรียน
counseling แล้วเราสวมหมวกอะ แล้วเราก้แยกไม่ออกว่า พูดคุยธรรมดา กับพูดคุย
เชิงจิตวิทยามันต่างกัน แต่วันที่คนเข้ามาหาเราอะ เนี่ยคนมาหา เราชอบคุยปัญหา
นี่ก็ออกมอะ เราก้เลยเหมือนกับว่า พอเป็นปัญหาไปว่า อะ counseling ละกัน ซึ่ง
ไม่ได้จำเป็นอะ บางทีมันไม่ต้องการแบบนี้” (id-4)

1.3.2 การวางขอบเขตในการปฏิสัมพันธ์ คือ การฝึกจำแนกบทบาทในฐานะ
นักจิตวิทยาการศึกษาและบทบาทอื่นๆ ในการใช้ชีวิตออกจากกัน เพื่อให้ให้นักจิตวิทยาการ
ศึกษาไม่เกิดความสับสนในบทบาททางวิชาชีพกับบทบาทอื่นๆ ในการใช้ชีวิต โดย

นักจิตวิทยาการปรึกษาแต่ละคนจะมีแนวทางในการวางขอบเขตในการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันออกไป

“แต่ก็ หลังๆ ก็ไม่ยาก ก็คิดไว้ในใจ บางทีก็เตือนตัวเองไว้ในใจเนอะว่าคนรอบตัวเรา ทุกข์ เราซัพพอร์ตได้แค่ไหนในฐานะคนๆ นั้น แต่ถ้าเกิดว่าเป็นคนอื่นมา เราก็จะไม่เบาอันที่เหลือนะ อะมึงอยากมาไข่ม้อย เดี่ยวกูเพิ่มน๊อบ counseling ให้ แต่มึงเล่าๆ ไปกูอาจจะยิงมุกนะ มึงเล่าๆ ไปกูอาจจะด่ามึงนะ มึงเล่าๆ ไปกูอาจจะรู้ว่ามึงจะทำยังไง แบบอันนี้เป็นสิ่งที่กูคาดหวังกับมึงไรเงี้ย” (id-2)

“คือต้องเล่าแบบนี้ละคะ ว่า ถ้าโดยทั่วๆ ไปเนอะ ถ้าไม่ได้เกี่ยวกับการทำงานในด้านของ counseling นะคะ พี่ก็จะฟังแล้วก็บางทีก็จะมี add on ในเรื่องของโซลูชันในการพูดคุยทั่วๆ ไป โดยที่ไม่ได้มีกระบวนการทางจิตวิทยาเข้ามาเนอะคะ อย่างเช่น คุณเล่นกับเพื่อนไป หรือเพื่อนมาอ้อยแกแบบนี้ทำไงดีวะ พี่จะไม่ใช้กระบวนการ counseling แบบที่เพื่อนเข้ามาแบบ อ้อย คุณกันของจิ้งนี่หน่อย นอกเสียจากเพื่อนยิงมาเลยว่ะ หรือว่าเค้ารีเฟอร์คนมาละเค้ายิงมาเลยว่ะ เป็นปัญหา และต้องการกระบวนการการเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้นไม่ใช่การคุยเล่น ไม่ใช่เพียงแค่ต้องการคุยแค่ผ่อนคลายหรือระบายแบบนี้ละคะ พี่ก็จะแยกเลยแบบเนี้ย” (id-4)

“พี่รู้สึกว่ามีเมื่อก่อนนะ กูก็เป็นคนๆ นึงที่เพื่อนๆ ก็มาปรึกษา ใครๆ ก็มาคุยด้วยอะ แล้วถ้าวันนี้เก่งขึ้น คือกูห้ามใช้ทั้งหมดนี้เลย กับคนรู้จักเนี้ย เฮ้ยสรุปนี้ กูเรียนมาเพื่อให้กูได้ใช้ช่วยเหลือคนมากขึ้นหรือยังไง เพราะงั้นในตามจรรยาบรรณอะ คือเราไม่ให้เค้ามาผูกพันกับเรามากเกินไป ซึ่งจริงๆ แล้วการผูกพันมากเกินไปคือเป็นจังหวะที่เราทำอะไรแล้วมันมามีอารมณ์ร่วมเยอะๆ อย่างงั้นอะ พี่ก็เลยจะหลีกเลี่ยงเทคนิคด้านอารมณ์ทั้งหมด” (id-5)

“พี่ว่าพี่ไม่ค่อยสับสน เพราะมันเป็นมุมมองที่ counseling มันมีเครื่องมือ มันเป็นทักษะ ที่มีเส้นหมึกในการเอามาใช้ในชีวิตเรา ไอการรีเฟล็กซ์ การนั่งอยู่กับเค้า การเข้าใจชีวิต ละเราสามารถเอามาสรุปในคำสั้นๆ นะ ได้กับเค้าแบบเนี้ย พี่รู้สึกว่าการ counseling ให้เรามา แต่เราไม่ได้จะใช้เวอร์ชั่น counselor กับใครง่ายๆ นะคะ คือพี่จะหวงตัวมากคือ เราไม่สามารถเป็น counselor เค้าด้วยนะ ถ้าเค้าไม่ชี้ชวน ละเราก็ไม่ยอมให้ใครมาเอาเปรียบ มาใช้โอกาสในการที่พี่เป็น counselor มาขอความช่วยเหลืออู่นั่นนี่” (id-6)

1.4 การเชื่อมโยงประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาเข้ากับชีวิตตนเอง คือ การที่ประสบการณ์ที่นักจิตวิทยาการศึกษาได้จากการทำงาน เช่น เรื่องราวและมุมมองของผู้มารับบริการ วิธีการแก้ปัญหาของผู้มารับบริการ ความรู้สึกของผู้มารับบริการ ส่งผลให้นักจิตวิทยาการศึกษาเกิดการตระหนักรู้บางอย่างขึ้นในชีวิตตนเอง โดยนักจิตวิทยาการศึกษาจะมีการเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ตนเองได้รับจากการทำงานเข้ากับประสบการณ์ในการใช้ชีวิตของตนเอง

“แล้วก็พอลองเรื่องชีวิตอย่างเงี้ย พอเจอคนที่เข้ามาหลากหลาย พี่ก็เห็นชีวิตกว้างขึ้น พอเห็นชีวิตกว้างขึ้นก็เลยรู้ว่า อ้อ ไม่ว่าจะตรงไหนมันก็ทุกข์ทั้งนั้นแหละ มึงจะมีลูก ไม่มีลูก มึงจะรวยมึงจะจน มึงจะมีทุกข์เสมอแหละ มันเลยทำให้พี่คล้ายๆ ไม่ได้มองหาชีวิตที่มันต้องทะเยอทะยานขึ้นอะ แต่พี่มองหาชีวิตที่มันนิ่งมากขึ้นมากกว่า แล้วก็จะเป็นคนไม่ค่อยเสี่ยงกับอะไรที่เรามั่นใจว่าทำแล้วจะทุกข์แน่ๆ” (id-1)

“อันเนี้ยแล้วผู้รับบริการทุกคนที่ผ่านมามีอะ มันทำให้เราเห็นว่า อะไรก็เกิดขึ้นได้แบบเกิดขึ้นได้จริงๆ มันไม่ใช่แค่คอนเซปต์ที่เราท่องว่าอะไรก็เกิดขึ้นได้ แค่นี้มันก็ช่วยเยอะมาก วันนึงเรื่องที่เกิดขึ้นกับเคสมันอาจจะมาเกิดขึ้นกับเราก็ได้ สิ่งที่เราทำไปเนี้ย มันอาจจะเป็นสิ่งที่เคยส่งผลให้เคสต้องมาหาเราก็ได้ เราก็ได้เห็นว๊าว อ้อ มันมีสิ่งนี้เกิดขึ้นนะ อย่างเช่นเรา

อาจจะแบบเคร่งครัดกับคนรอบตัว แล้วก็แบบ อ้อ มีภาพว่าเคลเคยมาหาเราอะ ว่าเค้าทุกซ์
แค่นั้นที่พ่อเคร่งครัดเจ๊ อีม” (id-2)

นอกจากจะทำให้หนักจิตวิทยาการปรึกษาเกิดการตระหนักรู้ที่มากขึ้นแล้ว ประสบการณ์ใน
การทำงานยังส่งผลให้นักจิตวิทยาการปรึกษากลับมาใส่ใจการใช้ชีวิตและดูแลตนเองมากขึ้นด้วย

“แต่ในสุดท้ายพีก็กลับมาตระหนักผ่านการทำเคสอะ ถึงจุดนึงพีก็อ่อนโยนกับตัวเองนะ คือถ้า
เรายังเป็นคนที่ยังติดกับตัวเองกับอะไรพวกนี้อะ เราก็กำลังไปในสิ่งตรงกันข้ามเลยนะ กับสิ่งที่
เราชวนเคสทำอะ อีม พีก็เลยรู้สึกกว่า เราจะชวนเคสทำอะไรยังไงอะ มันก็จะมีลีเนียงเนอะ
เราจะพาเคสไปได้เท่าที่เราไปนั่นแหละ” (id-5)

“พอเค้าเอาปัญหาของเค้ามาบอกเรา มันก็ยิ่งทำให้เราต้องดูแลชีวิตตัวเองอะ ที่จะไม่ทำให้
เราตกอยู่ในปัญหาเหมือนที่เค้าเป็นอะ เหมือนเค้าเป็นครู เป็นตัวชูเรา ว่าชีวิตมันมี
ความหมายนะ ละคุณเห็นคุณค่า คุณใช้ชีวิตให้มีความหมายพอริยัง เพราะแต่ก่อน พีก็ไม่ใช้
คนที่ออกกำลังกาย ไม่ใช่คนรักการออกกำลังกาย เพราะมันเหนื่อยอะไรเจ๊ ละพอทำเคส
เราก็รู้สึกกว่าเราต้องแข็งแรงลิ ตอนนั้นทำเคสตอนเช้าละพีไม่ได้ทานข้าวเช้า ละตอนนั้นพีเจอ
กันแบบเห็นหน้า ละท้องพีร้องดังมาก ละพีแบบขอโทษเคส จริงๆ ก็อาย เพราะมันกลับมา
สะท้อนว่าเค้าสอนให้เราต้องเตรียมตัว ต้องดูแลตัวเอง เตรียมความพร้อมก่อนไปดูแลเค้า
เนอะ” (id-6)

ประเด็นที่ 2 อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป

อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป คือ การให้ความหมายกับ
ประสบการณ์ของตนเองที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสะท้อนให้เห็นผ่านมุมมอง ความเชื่อ ทศนคติ และ

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของนักจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งนักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีการให้ความหมายกับทั้ง 2.1 อัตลักษณ์ทางวิชาชีพ และ 2.2 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

2.1 อัตลักษณ์ทางวิชาชีพ คือ การให้ความหมายกับประสบการณ์ในการทำงานในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นผ่านมุมมอง ความเชื่อ และทัศนคติที่มีต่อการให้คำปรึกษาที่เปลี่ยนไป จนส่งผลให้นักจิตวิทยาการปรึกษามีพฤติกรรมในการให้คำปรึกษาที่เปลี่ยนไปด้วย ซึ่งอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่เปลี่ยนไปสามารถสรุปได้เป็น 4 ประเด็นย่อยดังนี้ 2.1.1 มีแนวทางให้คำปรึกษาในแบบของตนเอง 2.1.2 ใช้ประสบการณ์การตนเองในการทำงาน 2.1.3 สนใจตัวกระบวนการให้คำปรึกษามากกว่าผลลัพธ์ และ 2.1.4 ไม่คาดหวังว่าผู้มารับบริการจะต้องหายและรับมือกับความล้มเหลวได้

2.1.1 มีแนวทางให้คำปรึกษาในแบบของตนเอง คือ การที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีแนวทางคำปรึกษาในแบบของตนเอง โดยนักจิตวิทยาการปรึกษาจะเลือกใช้แนวทางในการให้คำปรึกษาที่สอดคล้องกับธรรมชาติและความถนัดของตนเองมากขึ้น

“แล้วมันก็จะมิมมที่มันเหมือนถามตัวเองว่าถ้าเรื่องนี้เป็นกรณีอกหัก ซิมเศร้า เป็นโอไมชั่นทั้งหลาย เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่มันกว้างไปจากความรู้สึกปกติของเค้าเนี่ย มันเปี้ยวไปทางใดทางหนึ่ง เราก็จะกลับมาคิดแล้วว่าเราจะใช้แนวคิดหรือทฤษฎีอะไร มันเริ่มจริงจังมากขึ้น ว่าทฤษฎีเนี่ยมันเหมาะกับปัญหา อารมณ์แบบนี้ละ และในขณะเดียวกันมันจะถามตัวเองมากขึ้นว่าแล้วตัวเราแหละ เราชอบหรือเราถนัดกับแนวไหน เราอยากจะใช้มัน แต่ในขณะเดียวกันเราก็ต้องรู้วัตถุประสงค์ของมันด้วย”
(id-6)

“จริงๆ เราเหมือนเราเป็นเราแบบเนี่ย แต่พอเหมือนเข้าเคส เราจะต้องเข้าโหมดอีก โหมดนึง แต่พอหลังจากได้ฝึกมาแล้ว เราเหมือนเราก็เป็นเราแบบเนี่ย แล้วเราก็เดิน

เข้าไปในห้อง อืม อ่า มันไม่ต้องรู้สึกว่าจะต้องพลิกหรือเป็นเปลี่ยนอะไรไปขนาดนั้น กับอีกอันนึงนะ พี่ว่าพี่กลายเป็นตัวเองมากขึ้น มันเหมือนกับ คือโดยจริงๆ อะ โดยธรรมชาติ พุดจากกับเพื่อนก็เป็นแบบนี้ พุดกับผู้ใหญ่ก็เป็นอีกแบบนี้อะไรจึ อยู่แล้วเนอะ หรือเราก็จะมีความเฮฮาบ้างของเราประมาณนี้ ซึ่งก่อนหน้าเนี่ย พี่ก็เข้าใจว่าการ counseling มันควรจะตั้งทางการประมาณนี้เลย แต่พอดูจากที่อาจารย์ทำ ดูจากที่โดนซัพ อาจารย์ก็บอกว่าเฮ้ย จริงๆ เรา genuine เราเป็นตัวเอง ได้มากกว่านี้ละ บางจังหวะเราจะเล่น บางจังหวะเราจะใช้คำไม่สุภาพก็ได้นะ ถ้าเคยใช้มาก่อน คือมันก็ค่อยๆ ปลดแอกตัวเองว่า เออ จริงๆ มันทำแบบนี้ก็ได้นะ มันเป็นแบบนี้ก็ได้นะ มันก็จะรู้สึกไม่ได้เหมือนต้องสวมบทบาทขนาดนั้น บรรยากาศ แล้วก็ประสบการณ์ของพี่นะ” (id-5)

การมีแนวทางให้คำปรึกษาในแบบของตนเอง ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่นักจิตวิทยา การปรึกษาตระหนักว่าตนเองไม่สามารถให้คำปรึกษาเหมือนอาจารย์ได้และเลิกพยายามที่จะ ทำให้ถูกใจอาจารย์ รวมถึงเกิดจากการได้อิสระที่จะลองผิดลองถูกในแบบของตนเองมากขึ้น เนื่องจากไม่ได้ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของอาจารย์แล้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“เราก็คพบว่าเราไม่สามารถเป็นแบบอาจารย์สมพลได้ ให้ตายยังไงก็ tuning-in ไม่คมเจ็ย ให้ตายยังไงก็ทำไม่ได้ ยังไงก็ไม่คมเท่าอาจารย์หรือเล่าออกมาสวยงาม มันก็เหมือนมาถึงจุดที่ยอมรับว่า เออ กูทำไม่ได้ งั้นก็ มันก็ต้องมีจุดต่อมาละว่าเราทำได้ แคไหนอะไรเจ็ย มาจนถึงตอนเนี่ยกลายเป็นว่าแบบปริเฟล็กซ์โดนในแบบที่ เออ มันคือประเด็นที่เท่ากันและสื่อสารด้วยระดับที่เท่ากันนะ ภาพมันก็ค่อยๆ ขยับขึ้นมา ค่อยๆ ยืดหยุ่นขึ้นคือมันเป็นตัวของตัวเองได้ด้วยนะ แต่ก็ยังตรงอยู่โดยที่ไม่จำเป็นต้องเป็นคนอื่นไรจ้” (id-2)

“การถูกจับตามองแล้วรู้สึกว่กำลังจะถูกตัดสินเนี่ย มันทำให้เราเซปตัวเองเพื่อให้ได้ คำชมจากคนที่กำลังจะตัดสินเรา เราพยายามจะทำให้ถูกต้องตามที่อาจารย์บอก เพื่อให้อาจารย์บอกว่า I'm good สุดท้ายพ่อก็ค้นพบว่าแม่งไม่ใช่วะ สุดท้ายอย่างที บอกว่าได้ทำด้วยตัวเองโดยที่แบบไม่ต้องเซป ให้พอใจใครหรือถูกใจใครแล้วเนี่ย พ่อก็ เริ่มเป็นตัวเองมากขึ้น พ่อก็คิดว่ามันเป็นจุดที่มันทรานส์ฟอร์มมา พี่เริ่มรู้สึกว่เราเป็น เราอย่างสมบูรณ์ ไม่ขัดข้องกับตัวเอง แม่งประมาณเนี่ย ประโยคที่เราจะใช้ วิธีการที เราจะทำ สิ่งทีเราจะพูด โดยทีไม่ต้องกังวลว่ใครจะชอบไม่ชอบ เออ มันเป็น ประมาณเนี่ย แล้วมันเวิร์ก” (id-1)

2.1.2 ใช้ประสบการณ์การตนเองในการทำงาน คือ การที่นักจิตวิทยาการศึกษา นำ ประสบการณ์ของตนเอง เช่น ประสบการณ์ในการจัดการปัญหาของตนเอง ประสบการณ์ ของตนเองที่คล้ายคลึงกับผู้มาขอรับบริการ มาประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษา ซึ่ง ประสบการณ์ดังกล่าวช่วยให้นักจิตวิทยาการศึกษาเกิดความเข้าใจในตัวผู้มารับบริการและ เห็นปัญหาของผู้มารับบริการชัดเจนขึ้น

“คือเราว่าประสบการณ์ตรงเนอะ ทีให้ทีได้เห็นว่าเวลาโจทย์มันแอบมันแอบยังงีอะ ที มันแอบเรามาทั้งเทอมเงี้ยว่กาคาดหวังว่ก่าไม่ควรเป็นทุกขลี มันแอบยังงี มันเป็นลิ่ง ทีประสบการณ์เนี่ยค่อยๆ สอน ทั้งจากเห็นของตนเอง เห็นของเคส มันถึงมาช่วยๆ กันบอกว่เนี่ยคือโดนอะไรเงี้ย เพราะงั้นมันก็คล้ายกับเป็นประสบการณ์ใกล้เคียงเฉยๆ ว่เราค่อยๆ กลับมาเห็น อันนี้มันซ่อนอยู่เงี้ยนะ ความไม่ยอมกให้ตัวเองทุกขมันแฝงอยู่ ภายใต้ของการบอกว่ตัวเองเสียใจไรไม่รู้เต็มไปหมด เราก็อ่อยๆ เห็นว่มันมี เลเยอร์แบบนี้เป็นไปได้นะ เพราะงั้นลิ่งเนี่ยคือลิ่งทีเอาไปทำงานกับเคสว่า อ้อ ฉาก บนคือโกรธหรือ จริงๆ ลีๆ แล้วเสียใจ แต่ทีทั้งหมดมันก็จบไปแล้ว แต่ทีไม่จบ เพราะว่ไม่ยอมกเห็นตัวเองโกรธและเสียใจ อะไรเงี้ย มันจะทำให้ค่อยๆ เห็นความ ซบซ้อตรงนี้มากขึ้นเงี้ย” (id-2)

“ในบางแง่มุมพีก็อาศัยตัวเองเนี่ยแหละเป็นเหมือนตำราเรียนอะ ยกตัวอย่างเช่น สมมติมันมีความรู้สึกโลกขึ้นมา โลก พีก็แรกๆ อาจจะหลง แต่สักพักพอเริ่มรู้ตัวก็จะแบบ ไอความโลภนี่คือกูแม่งน่าจะตั้งผิดฐานวะ แล้วความโลภนี่แม่งพาไปไหน สุดท้ายมันต้องพอแคไหน บางทีมันก็แบบทำให้ใช้สิ่งเนี่ยในการ เห็นเป็นเหมือน คล้ายๆ first-person อะ พอสุดท้ายลูกค้าเราจะมีคนที่โลกเข้ามา สุดท้ายเราจะมี คนที่แบบแม่งเกิดกามราคะเข้าสิงเงี้ย ใช้เป็น resource เลยในการเห็นว่าถ้ากูโลก แม่งมาจากอันนี้ๆ กูขาดอันนี้ กูเปรียบเทียบกับอันนั้น เพราะกูทะเลาะทะเลาะอะไรเงี้ย แล้วกูต้องการอะไรอีก ที่กูอยากแม่งมาจากอะไร ซึ่งมันเล่าได้ แล้วกามราคะ แม่งมาจากอะไรแล้วกูจัดการมันยังไง อะไรเงี้ย” (id-1)

นอกจากจะช่วยให้เข้าใจในตัวผู้มารับบริการและเห็นปัญหาของผู้มารับบริการ ชัดเจนขึ้น การที่นักจิตวิทยาการศึกษาเคยมีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับปัญหาของผู้มา ขอรับบริการยังช่วยให้นักจิตวิทยาการศึกษาที่มีความเชื่อมั่นว่าตัวผู้มารับบริการจะสามารถ หาทางออกจากปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้

"ในกรณีตัวอย่างเค้าเป็นซึมเศร้า มันก็อาจจะมึนตึ๊งเนาะที่ว่าไปอยู่จุดเดียวกับเค้า เนี่ย คือถ้าเราเคยมีปัญหา มันจะเข้าใจความรู้สึกเค้าได้ดีขึ้น แล้วก็มันจะเป็นอะไรที่ เราผ่านมาแล้วเนอะ เหมือนคนที่เคยเจอทางที่มีดแล้วมาเจอทางที่สว่าง ตรงที่ว่าเรา ไปทางไหนเนี่ย เราก็ไม่ได้ถึงกับซีแนะหรรอก แต่เราจะพอเห็นว่ามันไปได้ คนๆ นี้ มันไม่ได้จบตรงนี้ไง มันมีทางไปอีกอะไรเงี้ยค๊ะ” (id-3)

ในการใช้ประสบการณ์ของตนเองในการทำงาน นักจิตวิทยาการศึกษาจะมุ่งความ สนใจไปที่กระบวนการภายในจิตใจที่ทั้งเหมือนและแตกต่างกันระหว่างตัวนักจิตวิทยาการศึกษา ปรึกษาเองกับผู้มาขอรับบริการ เพื่อป้องกันไม่ให้เอาเรื่องราวของตนเองไปทับซ้อนกับ เรื่องราวของผู้มารับบริการ

“มีประโยชน์ในมุมมองของการเข้าใจโปรเซสนะค่ะ เพราะพี่ไม่เคยใช้เรื่องราว ประสบการณ์ของตนเองไปทาบพวกเค้าเลยแม้แต่เคสเลย แต่เพราะว่าอย่างที่บอกอะค่ะ พี่ทำงานอยู่ในกระบวนการ โปรเซสเดียวกันกับที่ตัวเองเข้าใจว่า เฮ้ย ถ้าโปรเซสที่มันเกิดขึ้นในใจของคน มันจะพาให้คนเข้าไปมีความรู้สึกนึกคิด เข้าไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในอดีต พี่จะเข้าใจคอนเซปต์แบบนั้น แต่ในตัวของตัวเองสตอรี่อะค่ะ พี่จะไม่เอามันมาเกี่ยวข้องกันเลย” (id-4)

2.1.3 สนใจตัวกระบวนการให้คำปรึกษามากกว่าผลลัพธ์ คือ การที่นักจิตวิทยาการปรึกษาให้ความสำคัญกับกระบวนการใช้คำปรึกษา เช่น การรับฟังอย่างไม่ตัดสิน ความเข้าอกเข้าใจในตัวเคส มากกว่าตั้งใจช่วยผู้มารับบริการแก้ปัญหา ซึ่งนักจิตวิทยาการปรึกษามองว่าบทบาทของตนเองไม่ใช่การแก้ปัญหาให้ผู้มารับบริการ แต่เป็นการช่วยให้เขาเข้าใจตนเองมากขึ้น

“มุมมองในการให้คำปรึกษาพี่อะ มันไม่ใช่เราเป็นผู้ให้คำปรึกษากับเค้า การให้การปรึกษาคือเอากระบวนการนี้อะค่ะ มาเอื้อให้เค้าเปิดตัวเอง ให้เค้าได้เห็นอะไรในตัวเค้า เพราะบางที่เราอาจจะไม่ต้องพูดอะไร ไม่ต้องแนะนำอะไรเค้าเลยอะ แต่พอเค้าได้พูดมันออกมา ละเราค่อยๆ สะท้อนความรู้สึก พอเค้าได้เห็นตัวเองเค้าก็พลิกตัวเองอะค่ะ เราไม่ต้องตั้งคำถามอะไรกับเค้าอะ มันเปลี่ยนมุมมอง พี่ไม่ใช่คนที่จะต้องแก้ปัญหาให้เค้า แต่เราแค่ออยู่ด้วยกัน และมาคุยกันซิ ว่าพี่สามารถเข้าใจเค้าและสะท้อนกลับไปให้เค้าเข้าใจตัวเองได้มากแค่ไหน และเค้าจะกล้าพอมั้ย ที่จะเปลี่ยนวิถีเดิม หรือแพทเทิร์นเดิม มันอาจจะเรียกใหญ่ว่า โครงสร้างที่เป็นบุคลิกภาพที่เป็นปัญหาของเค้า มันมีบางอย่างในโครงสร้างนั้นที่เป็นปัญหา และถ้าเค้าเห็นมันอะเค้าพร้อมมั้ยที่จะจัดการแกไขมัน เราจะสร้างความพร้อมไปด้วยกันนะค่ะ ให้เค้าเห็นจริงๆ ว่า เค้าเป็นเค้าได้ เป็นเค้าในเซสชั่นได้ ละขอให้บอกกันว่าติดอะไร” (id-6)

“ถ้าเป็นก่อนหน้าพี่คุยกับทุกคน เราฟังก็จริง แต่เราฟังแล้วก็เพื่อหาโซลูชัน พอใครพูดเนี่ยนะ พี่จะมีโปรเซสที่ไม่ใช่แบบโปรเซสที่ถูกต่องนะ เราจะโปรเซสปัญหาของเค้า เพื่อหาบางอย่างทันที ก็คือให้มันมีโซลูชัน แต่ว่าพอกระบวนการการเรียน counseling จริงๆ เข้ามา เฮ้ย มันไม่ใช่แบบนั้นเลยอะ พี่เวิร์กออนโปรเซสของเค้า แต่ไม่ได้โซลูชันอะไรที่ปลายทางเลย ไม่เคยมีโซลูชันอะไรเลยอยู่ที่ปลายทาง ไม่เคยคิดอยู่ในหัวเลยว่ามันต้องโซลูชันยังไงอะ แต่รู้แค่ว่าถ้ากระบวนการที่เราฟังอยู่มันเกิดขึ้นอะไรตรงไหน พี่ก็เอาตรงนั้นที่มันเกิดขึ้นนะ เข้ามาทำงานกับเค้าแบบเนี้ย”

(id-4)

“พี่ไม่หงุดหงิดว่ามันไม่เกิดอะไรในเซสชันอะ เพราะพี่ว่าเอาจริงๆ ใจคิดว่าเค้าไม่ได้อะไรกลับไปเลยมันเป็นการตีความของเราละ คือ เค้าไม่ได้อะไรเลย เพราะว่าเราคิดว่าเราจะได้นะบางอย่าง เค้าไม่ได้อะไรเลยเพราะว่า เราคิดว่าเค้าควรจะเห็นอะไรตรงนี้ แต่เอาจริงการที่ใครคนนึงมานั่งอยู่กับเรา และเราตั้งใจที่จะฟัง ตั้งใจที่จะสะท้อน สรุปลงมาให้เค้า ไม่ต้องทำอะไรไปมากกว่านั้นเลย วันนี้นั้นก็เกิดอะไรบางอย่างละ” (id-5)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การที่นักจิตวิทยาการปรึกษา กลับมาให้ความสำคัญกับกระบวนการให้คำปรึกษามากกว่าผลลัพธ์ ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ในการทำงานที่ทำให้หม่อมองและความเข้าใจที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีต่อกระบวนการให้คำปรึกษาเปลี่ยนไป โดยนักจิตวิทยาการปรึกษา จะเริ่มให้ความสำคัญกับกระบวนการให้คำปรึกษาในลักษณะที่สอดคล้องกับประสบการณ์ตนเอง

“เพราะงั้นตอนหลังก็เลยมีความเข้าใจบางอย่างเกี่ยวกับ counseling มากขึ้นว่า counseling จะไม่ใช่การมานั่งซ่อมคนอื่นอะ แบบโยนคำคมปึ่ปติก แต่ทุกอย่างคือเรียนรู้อะ จุดที่พี่ใช้เป็นแกนในการทำ counseling ทุกวันนี้คือชวนให้เค้าเรียนรู้จาก

ประสบการณ์ให้ได้มากที่สุดในเชิงของความเป็นเหตุและผล รวมถึงการเกิดของ สิ่งหนึ่งมาจากอะไร แล้วสิ่งนี้ไม่ได้เกิดขึ้นมาโดดๆ จะต้องมียุคของมันที่เกิดขึ้น ในก่อนหน้านี้” (id-1)

“เราจะเป็นปัญหาว่ากุศลล้างพุทธไปแล้วนะ เราก็จะเป็นตัวเองในแบบที่พยายามให้ เกล็ดบรรลุมรรณะอะไรเงี้ย แล้วก็เปลี่ยนจากกุศลล้างพุทธมาเป็นกุศลเข้าใจเค้าก็พอละ ที่เหลือเดี๋ยวจ้งหะและความเข้าใจมันจะพาไปเองไรเงี้ย นี่ก็ถือว่าเปลี่ยนเยอะมาก เนอะ ทำที่ในการอยู่ในเซสชั่นมันก็เปลี่ยนไปหมดเลย” (id-2)

2.1.4 ไม่คาดหวังว่าผู้มารับบริการจะต้องหายและรับมือกับความล้มเหลวได้ คือ การที่นักจิตวิทยาการศึกษาไม่ได้คาดหวังว่าผู้มารับบริการจะต้องหายจากอาการหรือต้อง แก้ปัญหาได้ เนื่องจากตระหนักถึงความซับซ้อนของปัญหาและเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาที่ไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้ นักจิตวิทยาการศึกษาไม่ได้มองว่าการที่ผู้มารับ บริการไม่หายนั้นเป็นความล้มเหลวในการทำงานและพร้อมเรียนรู้จากความผิดพลาดเพื่อ พัฒนาการให้คำปรึกษาของตนเอง จนถึงจุดหนึ่งความล้มเหลวจะถูกให้ความหมายว่าเป็น ส่วนหนึ่งของการทำงานในฐานะนักจิตวิทยาการศึกษา

CHULALONGKORN UNIVERSITY

“มันก็ค่อยๆ เปลี่ยนเนอะจากที่แบบเศสแรกๆ ที่แบบ โอ้โห รู้เลยว่ามันเครียดอยู่ ช้างใน มันต้องหาคำแนะนำมาช่วยเค้าให้ได้ไรเงี้ย แล้วก็ค่อยๆ พอช่วงท้ายๆ ก็ ทำเท่าที่ทำได้ หลังๆ มากก็ตั้งใจไว้ว่าแบบว่าสิ่งที่เราทำได้มากที่สุดก็คือการเข้าใจเค้า แต่ถ้าว้าจะหลุดไม่หลุดเนี่ย ไม่ได้อยู่ที่เราละ หรือเราจะเจอโจทย์หรือไม่มีไม่ได้ อยู่ ในมือเราแล้วเหมือนกัน เพราะว่าบางทีต่อให้เข้าใจแค่ไหนไม่เจอโจทย์ก็มี เพราะว่า มันซับซ้อนนะ” (id-2)

“เหมือนเรายอมรับในระดับหนึ่งได้ แต่ก็จะไม่คาดหวังว่าเขาจะต้องถึงขั้นที่แบบ success อะไรเงี้ย เพราะว่าเขาอาจจะดีขึ้นแค่ชั่วคราวแล้วก็อาจจะกลับมาเป็นเหมือนเดิมอีกเป็นซ้ำอีกไรเงี้ย เริ่มยอมรับมากขึ้น ไม่ได้มองว่าตัวเองแบบล้มเหลวอะไรเงี้ยคะ หลังจากทีผ่านประสบการณ์มาเรื่อยๆ มันก็มีทั้งที่สำเร็จแล้วก็ล้มเหลวเนาะ ซึ่งตอนหลังมองว่ามันเป็นเรื่องที่มันเกิดขึ้นได้มันหลายปัจจัยมองแค่ว่ามันเกิดขึ้นได้ในคนที่ setting พร้อม ปัจจัยพร้อม เค้ success เค้ไปได้” (id-3)

นักจิตวิทยาการปรึกษาเรียนรู้ที่จะจัดการกับความคาดหวังของตนเองที่อยากให้ผู้มารับบริการแก้ปัญหาได้และไม่เอาความคาดหวังนั้นไปใช้กดดันผู้มารับบริการ

“ตอนเราเรียนนะ คำนี้แม่ง่ายมากเลย client-centered แต่เอาจริงๆ มันใช้เวลาทั้งชีวิตนะเว้ย สิ่งนี้จะเกิดอย่างเป็นรูปธรรม มันคือแบบนั้นเลยเงี้ย อย่างเมื่อก่อนนะ เกลบบางเคส หนูได้ประโยชน์ละ หนูไปละ หนูไม่มาละ นึกคิดในใจ มึงไม่มาต่อมึงตายนะ มึงยังไม่เข้าใจอะไรขนาดนั้นเลย แล้วพี่ก็จะแบบเฮ้ย พี่ว่านัดต่อก่อนมัย อีกทีนึงนะ มันมีความยึดติดกับเคสอะ แต่คือเคสก็ไม่มาอยู่ดีนะ แล้วพี่ก็ใจแป้ว แต่คือไม่เกี่ยวอะไรกับเคสเลยนะ ใจกลัววุ่นๆ เลย เหมือนทำแล้วไม่จบกระบวนการ เหมือนกูทำแล้วแบบ เหมือนกูช่วยไม่ได้จริงๆ เงี้ย มันจะตกเหวอีกรอบ คุยกับเราละไม่ได้อะไร แต่ท้ายที่สุดนะ ในระยะหลังๆ นี้นะ พี่ก็มักจะบอกเคสว่า จริงๆ พี่เชื่อว่าเราทำอะไรกันได้อีก และมันมีสิ่งที่จะเห็นได้ลึกกว่านี้อีก แต่ถ้าเค้าคิดว่ามันเพียงพอแล้ว เค้ไปลองดูก่อนก็ได้เนะ แต่ถ้าวันนึงแพตเทิร์นประมานนี้กลับมา ก็มีที่นี้เนะ พี่ก็จะพูดประมานนั้น แล้วพี่ก็มาดูสถิติพี่เลยนะ ก่อนที่จะมาเจอในซีนี่แหละ เอาจริงมันเป็นเคสที่หายไปเป็นปีอะแล้วก็กลับมา หลายเคสมาก แล้วก็พูดตอนต้นเซสชันว่า เออพี่ปัญหานั้นมันยังอยู่วะพี่มาตร อะครั้งนี้เรามาลงรายละเอียดกัน” (id-5)

นอกจากการจัดการกับความคาดหวังของตนเองแล้ว นักจิตวิทยาการศึกษายังเรียนรู้ที่จะรับมือกับความล้มเหลวในแบบของตนเอง

"จากที่เมื่อก่อนเราเจอเคลไม่หลุด แล้วเราก็แบบแบกความไม่หลุดของเคลอื่นไปทำเคลใหม่ด้วยจนแบบมันกลายเป็นมันยิ่งสะสมอะ สะสมความแยะไปเรื่อยๆ อะ จนกระทั่งมาเจอว่า อันนี้เป็นสิ่งที่ช่วยเราเหมือนกัน คือมันทั้งเรื่องที่เราที่รู้สึกว่าตัวเองแยะตัวเองดีจากการทำเคลเนอะ บวกกับโจทย์ชีวิตเราที่หนักหนามากตอนช่วงฝึกงาน ป.เอกเนี่ย เราก็รู้สึกว่าสิ่งที่ช่วยเราได้มากที่สุดเลยคือ แคงูไปนั่งเป็นปัจจุบันอยู่กับเคล" (id-2)

"เออ โอ้ย ตอนนั้นมันก็กระแทกตัวเราเหมือนกันนะ เหมือนเราเห็นจุดอ่อนของตัวเอง เราเห็นร่องรอยของความไม่สมบูรณ์บางอย่าง ว่าถ้าเราไม่คุมแบบนี้ มันก็จะมีจังหวะที่ซึ่มๆ กับตัวเองหน่อย แต่ มันจะมีคำว่าแต่ที่ว่าจะมีจังหวะมูฟออน คือที่ไม่เคยปล่อยให้ตัวเองต้องอยู่กับการ stuck การพลาดโอกาสนะค่ะ เมื่อรู้ว่าทำเคลนี้ไม่ได้ หรือจังหวะที่ว่าไม่เกิดการนัดหมายต่อแล้ว พี่ก็ยังซุกกับอาจารย์ เพื่ออยากจะเข้าใจว่า แล้วสิ่งที่ติดคืออะไร ละถ้าอยากทำต่อได้เราต้องเข้าใจอะไรให้มากขึ้นหรือ การที่พี่เคลียร์สิ่งเหล่าเนี่ยมันเหมือนว่า พี่ก็จะไม่ติดในเรื่องความสามารถละ แต่พี่จะรู้ว่าครั้งหน้าถ้ามีเรื่องแบบนี้พี่จะรับมือยังไง" (id-7)

เมื่อนักจิตวิทยาการศึกษามีการจัดการกับความคาดหวังและยอมรับความล้มเหลวของตนเองได้ นักจิตวิทยาการศึกษาก็จะมองเห็นว่าความล้มเหลวนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการเดินทางของการเป็นนักจิตวิทยาการศึกษ

“มันก็มีบางอย่างที่ต้องฝึกตลอดชีวิต คือมีอยู่ครั้งนึงพี่คุยกับอาจารย์ ตอนนั้นก็รู้สึกเหนื่อยมากๆ แบบอาจารย์หนูท้อแล้ว เค้าก็บอกว่า คุณรู้มั๊ยว่าเจ้าของทฤษฎี counseling อะ เค้าประสบความสำเร็จกันก็เปอร์เซ็นต์ เออ ขนาดเค้าเป็นเจ้าของทฤษฎีอะ ตอนนั้นก็ suffer ไข้มา ก็ตอบไปว่า หนูไม่รู้ค่ะหนูเกิดไม่ทัน (หัวเราะ) เออ แล้วอาจารย์ก็บอกว่า เค้ายังประสบกัน 70-80% เลย แล้วสำหรับคุณเอง มันคือการฝึกอะ คุณคาดหวังว่าคุณจะทำได้ 100% มันจะเป็นความจริงหรือ คืออาจารย์พาเรากลับมาเพื่อเผชิญความจริงบางอย่างของอาชีพ” (id-7)

2.2 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล คือ การให้ความหมายกับประสบการณ์ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นผ่านมุมมอง ความเชื่อ และทัศนคติที่มีต่อตนเองและผู้อื่นที่เปลี่ยนไป จนส่งผลให้นักจิตวิทยาการศึกษามีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่นที่เปลี่ยนไปด้วย ซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของนักจิตวิทยาการศึกษามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 2.2.1 เข้าใจและยอมรับตนเองได้ และ 2.2.2 เข้าใจและไม่ตัดสินผู้อื่น

2.2.1 เข้าใจและยอมรับตนเองได้ คือ การที่นักจิตวิทยาการศึกษามีความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง จนสามารถยอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็นได้ ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนในหลักสูตรให้จิตวิทยาการปรึกษาและการได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์นิเทศก์

“ความกลัว ความกังวลอะไรเงี้ย ต่างๆ ซึ่งเมื่อก่อนเราก็จะไม่ทัน ตอนที่ไม่ได้เรียน counseling ก็ไม่ได้กลับมา ตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้เลย มันก็มีวงจรการใช้ชีวิตที่แบบบางอย่างเราก็หนี บางอย่างเราก็สู้ แต่ในจังหวะที่เราเข้าใจกลไกการทำงานข้างใน เรา รู้ความต้องการของเรา หรือเราสามารถที่จะเผชิญความกลัวบางอย่างอย่างตรงไปตรงมา รับมือกับมันได้ สิ่งเหล่านี้มันทำให้เราใช้ชีวิตได้ง่ายขึ้น มี awareness กับมันมากขึ้น” (id-7)

“สิ่งแรกคือตัวเรา แล้วมันทำให้เราทำงานได้ดีขึ้น ความคับข้องใจของตัวเองมันมีน้อยลงเวลาทำงาน เพราะว่าการใช้ การทำงานกับผู้ป่วยยาเสพติดเนี่ย มันเป็นเรื่องที่ต้องใช้พลังเยอะ ตัวข้างในของเราเนี่ยมันดีขึ้นเยอะ คือสมมติเมื่อก่อนใช้มัยคะ เราจบมาใหม่เนี่ย อืม ความเป็นพยาบาลเนอะ เราก็จะคิดว่ามันต้องเป๊าะๆ อย่างนั้น อย่างนี้ เรื่องของยาเสพติดก็ต้องหาย ทำไม่ถึงไม่หาย อะไรเงี้ยคะ ก็จะมองว่าไม่หาย ก็คือล้มเหลว แล้วตัวเราก็คือเราทำไมแบบ เราก็อ้างไปทุกอย่าง หมายถึงเต็มที่เงี้ยคะ แล้วมันก็เกิดอาการเบิร์นเอาท์ ว่าเฮ้ยเราให้เค้าไปเต็มที่แล้วทำไมสิ่งที่ได้กลับมา ก็แอดมิดซ้ำ เหมือนกับมันไม่ได้ดีขึ้นอะไรเงี้ย เราก็จะคับข้องใจในตัวเราเองด้วย เราก็จะคิดว่าแบบเฮ้ย เรายังทำไม่ได้พอหรืออะไรเงี้ย แต่พอเราได้ไปเรียนปั๊บนะ หมายด์เซิตเราเปลี่ยน เราก็จะยอมรับมากขึ้นในตัวผู้ป่วย ยอมรับในความเป็นเค้าแล้ว ก็ยอมรับในตัวเองอะไรเงี้ยคะ เพราะว่าเราเหมือนกับเราไปเรียนจิตปรึกษา เนอะ มันสอนให้เราแบบเข้าใจตัวเองมากขึ้นมัย? อันนี้พีไม่รู้ละ สำหรับพีเนี่ย อย่างแรกคือเข้าใจตัวเองมากขึ้น คือก่อนหน้านี้เราก็จะ เหมือนที่เค้าบอกว่าเราก็จะมองชาวเป็น ชาว ดำเป็นดำ แต่เราไม่เคยเห็นสีเทา คือสีเทามันก็คือ จริงๆ แล้วสีเทามันก็อยู่ได้อะเนาะ เออ เนี่ยแหละ เราก็เลยเป็นคนทีเค้าเรียกว่า ถ้าเป็นภาษาวัยรุ่นตอนนี้ ก็คือดูซิลมากขึ้น ดูทำงานคุณมากขึ้น” (id-3)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การยอมรับในความสามารถของตนเองและความล้มเหลวของตนเองได้มากขึ้นนั้น เป็นผลมาจากการได้รับการยอมรับจากอาจารย์นิเทศก์

“ศิย์เวิร์ดสำคัญที่พีรู้สึกที่เราประสบความสำเร็จแล้ว คือมันมีอาจารย์ผู้ใหญ่คนนึง เค้าอ่านบทที่อยู่ที่ท้ายเล่ม แล้วเค้าก็บอกว่า คุณทำได้ดีมากเลยนะ ดิฉันอ่านแล้วรู้สึก ว่าแบบมันได้อารมณ์ทุกอย่าง มันมีบรรยากาศอะไรอยู่ในนั้น แล้วมันเนียนตา ไปหมด เค้าบอกว่าคุณให้คำปรึกษาได้ดีมาก จุดนั้นพีรู้สึกว่าเป็นเหมือนได้รับการยอมรับอะ เหมือนเรามีคุณค่าพออะ” (id-1)

“ถ้าเราไม่ได้เจอพีพี เจ๊ยที่แบบให้พื้นที่ที่เราจะจินตนาการของเราได้แค่ไหนก็ได้ นางก็จะแบบรับฟังแล้วก็ตบๆ เข้ามาไรเจ๊ย หรือยอมรับว่าเราก็พลาดได้นี้หว่า วันที่เราโคตรเพลกับตัวเองเลยที่รู้สึกว่าคุณเองยังก็ tuning-in ไม่ได้เจ๊ย พีพี ก็มาแล้วก็แบบ แต่ถ้ามีฟังเค้าแล้วเข้าใจ รู้ว่าเรื่องนี้มันเป็นอย่างงี้ มันก็คือ tuning-in ได้แล้วไม่ใช่หรือ เนี่ยมันเป็นเรื่องของการยอมรับเนอะที่ทำให้แบบเรายอมรับตัวเองไปด้วย” (id-2)

“แล้วตอนนั้นก็ไปคุยกับอาจารย์ว่าอาจารย์หนูไม่ไหวแล้วอะ หนูอาจจะไม่เหมาะก็ได้ อาจารย์ด้วยความตั้งมั่น ละมันเป็นเรื่อง โมเมนต์ที่สำคัญ ว่าคุณอยากโตเป็นต้นไม้ยืนต้น หรือต้นไม้อ้อๆ แล้วถ้าคุณไม่พลาดเลยคุณจะทำอะไรไปปรับละ ถ้าไม่ได้มีอะไรต้องปรับ ถ้าคุณไม่พลาดคุณจะได้ยังไง คุณก็ต้องกลับมาเลือกว่าอยากเป็นแบบไหน มันเลยค่อนข้างกลับมาให้เรามีมุมมองต่อความล้มเหลว ว่าวันนี้มันพลาดได้ แต่สิ่งสำคัญคือ เราได้เรียนรู้อะไรจากการพลาดนี้ มันมีจังหวะที่เราเสียใจได้ ผิดหวังกับตัวเองได้ เสร้าได้ แต่เราก็ภูมิใจได้ด้วย เวลาที่เราเป็นหลักนี้ที่มันคงขึ้น” (id-7)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.2 เข้าใจและไม่ตัดสินผู้อื่น คือ นักจิตวิทยาการศึกษามีความเข้าใจในตัวผู้อื่น รับฟังผู้อื่นโดยไม่ตัดสินและยอมรับซึ่งความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสิ่งที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงการรับเอาคุณค่าทางวิชาชีพของการเป็นนักจิตวิทยาการศึกษามาเป็นคุณค่าในการใช้ชีวิตของตนเอง

“คือมันเหมารวมอะไรไม่ได้เลย พีเจอเด็กอายุ 14-15 อธิบายตัวเองได้ดีกว่าผู้ใหญ่ เจอเคสผู้ใหญ่ที่มีปัญหาทางพัฒนาการมานานแล้ว แต่ไม่ถูกแก้ เอาจริงๆ หนึ่งสิ่งที่เปลี่ยนพีไปเลยนะ คือพีไม่ตัดสิน ไม่จำแนกคนอื่นอีกเลยอะ เพราะว่ามันไม่ได้แบบระบุ

อะไรได้เลยจริงๆ กับบุคคลที่นั่นอยู่ตรงหน้าเรา คือมันไม่ได้ทั้งสิ้น มันก็เป็น โทนนั่นนะ” (id-5)

“มันทำให้พียอมรับความแตกต่างของคนได้เยอะขึ้นมากอะ โดยเฉพาะถ้าเรามอง กลับมาที่คนใกล้ตัวเราอะ เรายอมรับกับความเป็นพ่อเป็นแม่ เป็นน้อง เป็นเรา กับ คนในครอบครัวเราได้มากขึ้น เป็นกึ่งๆ คือเรา empathy เค้าอะ แล้วก็พี่ว่าพอเรา ฟังนะคะ เราฟังเพื่อหาความเข้าใจของคนตรงหน้าเยอะ เหมือนเราฟังแล้วเราก็ อยากรู้ว่า เค้าอยากจะสื่อสารอะไร อะไรคือสิ่งที่เค้าอยากบอก สิ่งที่เค้าต้องการ แล้วมันก็จะเกิดการรีเซ็ท สิ่งที่เราเข้าใจอะคะ ว่ามันตรงกับที่เค้าอยากบอกเรามั้ย มันก็จะเจอจุดที่กระบวนการมันละเอียด การได้พูดคุยกับคนตรงนั้นมากขึ้น ซึ่งมัน ทำให้เห็นความต่างก็คือ เราสนใจ ใส่ใจ ในการฟัง ไม่ได้ฟังเพื่อต้องการตอบอะไร แต่ฟังเพื่อ มันคืออะไร มันเป็นอย่างไร ไอ้ที่เข้าใจมันใช้รีเพล่า ถ้ามันใช่ก็ อ้อออ แต่ถ้าไม่ใช่ก็แล้วยังไงต่อ อะไรแบบเนี้ย” (id-6)

“เราทำงานเนี้ย คนอื่นจะมองว่าเราเป็นคนที่น่าทำงานด้วย เพราะเราดูเป็นคน ยืดหยุ่นไงคะ เราไม่ได้แบบตัดสินคน นึกออกมั้ยคะ ถ้าเราไม่เป็นคนยืดหยุ่นและ เข้าใจคนเนี้ย พอเค้าทำไม่ดี เราก็ตัดสินเค้าเลย ทำไมมาสาย ทำไมไม่ทำอันนี้ แต่เรา เข้าไปถามเค้า เออ เราเข้าใจที่มาที่ไปเค้ามากขึ้น เราทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข เนี้ยแหละ คนก็อยากที่จะเข้าใจเราเวลาเราทำงาน เพราะเราดูยืดหยุ่น ไม่ได้ดู น่ากลัว คือเวลามีอะไรเค้าก็จะพูดกับเราตรงๆ อะไรเงี้ย ใช่ เหมือนกับว่า เค้าคิดว่า เรายอมรับเค้าได้อะ นึกออกมั้ยคะ” (id-3)

การไม่ตัดสินและพยายามเข้าใจคนอื่นได้กลายเป็นธรรมชาติของตัวนักจิตวิทยาการ
ปรึกษา เป็นสิ่งที่ทำได้โดยไม่ต้องพยายามบังคับหรือฝืนให้ตนเองทำ

“แต่พี่คิดว่าสิ่งที่น่าจะเปลี่ยนคือพี่เข้าใจคนอื่นในระดับที่มันลึกขึ้นโดยอัตโนมัติอะ พี่ก็จะแบบเหมือนได้สกลจากที่เราทำงานนี้อยู่แล้วเป็นปกติอะ พอเวลาเค้าพูดบ๊องพี่ก็รู้ละคืออะไร เวลาที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับคน หรือต้องคุยอะไรสักอย่างที่มีมันละเอียดหรือมันลึกเนี่ย พี่น่าจะคล้ายๆ กันก็คือเหมือนความลึกเป็นธรรมชาติไปแล้วอะ ไม่มีคำว่าสวิตช์อะไรทั้งนั้นอะ เพราะเหมือนกับเราฟังออกละมันฟังออกเลยอะ มันเป็นเรื่องเป็นตัว คือมันฟังออกได้เลยโดยที่พี่ไม่รู้สึกว่าต้องเปิดสวิตช์อะไรทั้งนั้น การเปิดสวิตช์มีแค่อย่างเดียวคือการตั้งใจ รีเพล่าคือตั้งใจจะฟังรีเพล่า” (id-1)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยาเพื่อศึกษาประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ มีผู้ให้ข้อมูลหลักคือนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพจำนวน 7 คน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามกรอบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ผลการวิจัยดังนี้

ประเด็นที่ 1 วิธีการพัฒนาอัตลักษณ์

- 1.1 การทบทวนตนเอง
- 1.2 การพึ่งพาอาจารย์นิเทศก์
 - 1.2.1 การใช้อาจารย์นิเทศก์เป็นต้นแบบ
 - 1.2.2 การขอคำแนะนำในการให้คำปรึกษา
- 1.3 การใช้กระบวนการให้คำปรึกษาในการปฏิสัมพันธ์
 - 1.3.1 การนำทักษะในการให้คำปรึกษามาใช้ในการปฏิสัมพันธ์
 - 1.3.2 การวางขอบเขตในการปฏิสัมพันธ์
- 1.4 การเชื่อมโยงประสบการณ์จากการให้คำปรึกษาเข้ากับชีวิตตนเอง

ประเด็นที่ 2 อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป

- 2.1 อัตลักษณ์เชิงวิชาชีพ
 - 2.1.1 มีแนวทางให้การปรึกษาในแบบของตนเอง
 - 2.1.1 นำประสบการณ์ส่วนตัวมาใช้ในการให้คำปรึกษา
 - 2.1.3 ให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์
 - 2.1.4 ไม่คาดหวังและยอมรับความล้มเหลวได้
- 2.2 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล
 - 2.2.1 เข้าใจและยอมรับตนเองได้
 - 2.2.2 เข้าใจและไม่ตัดสินผู้อื่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเป็นการผสมผสานอัตลักษณ์ทางวิชาชีพกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคลเข้าด้วยกัน โดยเริ่มตั้งแต่การเห็นถึงกระบวนการที่นักจิตวิทยาการศึกษาใช้ในการพัฒนาอัตลักษณ์ของตนเอง บทบาทของอัตลักษณ์ส่วนบุคคลในการพัฒนาอัตลักษณ์ จนกระทั่งอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคลมากขึ้น ซึ่งประสบการณ์ในการผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาสามารถสรุปออกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ความสำคัญของการทบทวนตัวเองต่อการพัฒนาอัตลักษณ์

การทบทวนตนเองนั้นถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษา เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่ทำให้นักจิตวิทยาการศึกษาได้กลับมาคิดใคร่ครวญถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในการทำงานในฐานะนักวิชาชีพและการใช้ชีวิตโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการคิดใคร่ครวญถึงปัญหาในชีวิตที่ทำให้ตนเป็นทุกข์ การกลับมาตั้งคำถามกับความรูสึกตนเอง และการพยายามทำความเข้าใจที่มาที่ไปของความคิดและความรูสึกของตนเอง ซึ่งการกลับมาคิดใคร่ครวญกับตนเองในลักษณะนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการให้ความหมายกับประสบการณ์ของตนเอง (sense-making) หากมองด้วยกรอบแนวคิดของ Gignac และ Gazzola (2018) โดยเริ่มตั้งแต่การตั้งคำถามว่าตนให้ความหมายกับประสบการณ์นั้นอย่างไร (sense-breaking) และควรจะปรับเปลี่ยนหรือให้ความหมายใหม่กับประสบการณ์นั้น ๆ อย่างไรก็ตาม (sense-giving) ซึ่งนักจิตวิทยาการศึกษาต่างก็ประยุกต์ใช้วิธีการต่าง ๆ อาทิ การพูดคุยกับตนเอง การตั้งคำถามกับความทุกข์ การมองตัวเองเป็นผู้มารับบริการ เพื่อช่วยให้สามารถใคร่ครวญกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Tsuman-Caspi (2012) ได้กล่าวไว้ว่าเพื่อที่จะพัฒนาอัตลักษณ์ของตนเอง นักจิตวิทยาการศึกษาต้องมีความมุ่งมั่นที่จะสำรวจประสบการณ์ตนเอง ทำความเข้าใจความรูสึกตนเอง และคิดใคร่ครวญเรื่องของตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองที่ลึกซึ้ง

นอกจากการเอื้อให้นักจิตวิทยาการปรึกษาเกิดความเข้าใจในความหมายที่ตนให้ไว้กับประสบการณ์ต่างๆ แล้ว การทบทวนตนเองยังมีบทบาทในการช่วยเพิ่มคุณค่า (enriching) ให้กับอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาตามแนวคิดของ Gignac และ Gazzola (2018) ด้วย เนื่องจากความเข้าใจตนเองที่นักจิตวิทยาการปรึกษาได้จากการทบทวนตนเองจะช่วยให้พวกเขามีความสอดคล้องภายในมากขึ้น (congruence) เพราะเข้าใจที่มาที่ไปของความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง พวกเขาจะเข้าใจมากขึ้นว่าตนเองต้องการอะไร ทำสิ่งต่าง ๆ ไปด้วยเหตุผลอะไร และประสบการณ์หนึ่ง ๆ มีความสำคัญและมีคุณค่าต่อพวกเขาอย่างไร

ทั้งนี้ การทบทวนตนเองยังเป็นกระบวนการที่นักจิตวิทยาการปรึกษาใช้เวลาที่เผชิญหน้ากับปัญหา โดยพวกเขาจะมีการกลับมาพูดคุยกับตนเองก่อนที่จะต้องตัดสินใจทำอะไร ซึ่งสอดคล้องกับที่ Rønnestad และคณะ (2018) พบว่าการทบทวนตนเองเป็นกระบวนการสำคัญที่นักจิตวิทยาการปรึกษาใช้เมื่อเผชิญหน้ากับอุปสรรคทางวิชาชีพตาม กรอบวัฏจักรการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพ (A cyclical-trajectories model of therapist professional development) โดยการทบทวนตนเองที่มีประสิทธิภาพนั้นจะช่วยให้นักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถใช้ทรัพยากรภายในเพื่อก้าวข้ามอุปสรรค หรือช่วยให้นักจิตวิทยาการปรึกษาตระหนักถึงข้อจำกัดและสิ่งที่ตนเองขาด จนสามารถหาสิ่งสนับสนุนมาช่วยเติมเต็มในส่วนที่ตนเองขาดและก้าวข้ามอุปสรรคได้ในที่สุด ซึ่งการที่การทบทวนตนเองมีความสำคัญต่อทั้งการพัฒนาอัตลักษณ์และพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการพัฒนาอัตลักษณ์และพัฒนาการทางวิชาชีพอาจเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง โดยจุดที่นักจิตวิทยาการปรึกษาเผชิญหน้ากับอุปสรรคทางวิชาชีพอาจส่งผลให้นักจิตวิทยาการปรึกษาต้องเผชิญหน้ากับความไม่สอดคล้องภายในตัวเอง (incongruence) ด้วย เนื่องจากประสบการณ์ที่พวกเขาสั่งสมมาทั้งหมดไม่สามารถช่วยให้พวกเขารับมือกับอุปสรรคที่กำลังเผชิญได้ กล่าวคือ อัตลักษณ์ของพวกเขากำลังถูกรบกวน (disrupt) พวกเขา กำลังต้องรับมือกับสิ่งที่ทำให้ความเชื่อและทัศนคติแบบเดิม ๆ ของพวกเขาไม่สามารถใช้ได้ (Watkins, 2019) พวกเขาจึงต้องทำการตีความประสบการณ์ของตนเองใหม่หรือพยายามเข้าใจประสบการณ์ตนเองให้ลึกซึ้งขึ้น

ประเด็นที่ 2 การผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษา

จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่า นักจิตวิทยาการศึกษาที่มีการปรับแต่งอัตลักษณ์ของตนเอง อยู่ตลอดหากมองด้วยกรอบแนวคิดของ Gignac และ Gazzola (2018) โดยพวกเขาจะมีการนำ กระบวนการให้คำปรึกษาบางส่วนมาลองใช้ในการปฏิสัมพันธ์อื่น ๆ เนื่องจากมองว่าวิธีการฟังและ สะท้อนความรู้สึกที่ใช้ในการให้คำปรึกษานั้นเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึง การลองนำอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาไปปรับใช้ในชีวิตจริง (enactment) การที่ นักจิตวิทยาการศึกษาตระหนักถึงคุณค่าในวิชาชีพของตนเองที่มีต่อผู้อื่นและรับเอาคุณค่าในส่วนนั้น มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิสัมพันธ์ได้สะท้อนให้เห็นว่าพวกเขามีการระบุอัตลักษณ์ของตนเองให้ สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ (identification) และพยายามจะเพิ่มความสอดคล้องให้กับ อัตลักษณ์ทั้งสองด้วยการนำอัตลักษณ์ทางวิชาชีพมาประยุกต์ใช้ในการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง การลองใช้อัตลักษณ์ทางวิชาชีพในลักษณะนี้นั้นทำให้พวกเขาต้องปรับแต่งอัตลักษณ์ของตนเองให้มี ความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคล (personal identity) ของตนเองมากขึ้นเพื่อให้เกิดความ กลมกลืนในการใช้อัตลักษณ์ทั้งสองควบคู่กันได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยนักจิตวิทยาการศึกษา แต่ละคนจะมีแนวทางในการวางขอบเขตความสัมพันธ์ที่มีความเฉพาะตนและแตกต่างกันไปตาม มุมมองส่วนตัว นักจิตวิทยาการศึกษาบางคนเลือกที่จะใช้แค่เทคนิคการตอบโต้ในการให้คำปรึกษา แต่ไม่ใช่เทคนิคเชิงอารมณ์ ซึ่งเป็นการวางเงื่อนไขในการใช้บทบาททางวิชาชีพให้กับตนเอง (patching) บางคนเลือกที่จะทำให้บทบาทเชิงวิชาชีพนั้นกลายเป็นธรรมชาติในการปฏิสัมพันธ์ของ ตนเอง โดยการทำความเข้าใจถึงหลักการและเหตุผลของเทคนิคต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งขึ้นจนนำมา ประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ (enriching) ในขณะที่บางคนเลือกที่จะใช้เทคนิคในการให้ คำปรึกษาควบคู่ไปกับบทบาทอื่น ๆ โดยมองข้ามเรื่องจรรยาบรรณทางวิชาชีพไป เนื่องจากไม่ได้ มองว่าตนกำลังมีบทบาทเป็นนักจิตวิทยาการศึกษาอยู่ (splinting)

การที่นักจิตวิทยาการศึกษาที่มีวิธีการที่เฉพาะตนในการวางขอบเขตในการปฏิสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงการนำทัศนคติส่วนบุคคลมาใช้ในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ กล่าวคือ พวกเขา กำลังพยายามเพิ่มความสอดคล้องระหว่างอัตลักษณ์ส่วนบุคคลกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพด้วย การผสมผสานอัตลักษณ์ทั้งสองเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเกิดปัจเจกของ

Degges-White และ Stolts (2015) โดยการผสมผสานอัตลักษณ์ทั้งสองเข้าด้วยกันนั้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างธรรมชาติโดยที่ตัวนักจิตวิทยาการปรึกษาเองไม่ได้ตั้งใจ แต่เป็นผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากการที่เข้าระบุอัตลักษณ์ตนเองเข้ากับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ สะท้อนให้เห็นว่าทัศนคติในการดำเนินชีวิตโดยทั่วไปของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นถูกปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับคุณค่าทางวิชาชีพมากขึ้นตลอดการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพ ทำให้ผู้วิจัยมองว่าแนวคิดของ Rønnestad และ Skovholt (2003) ที่ระบุไว้ว่านักจิตวิทยาการปรึกษาที่ผ่านการทำงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปีจะมีการปรับแนวทางในการให้คำปรึกษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติของตนเองนั้นอาจไม่ได้เป็นแนวคิดที่สมบูรณ์ในตัวเอง เนื่องจากสามารถมองได้ว่านักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีการปรับทัศนคติในการใช้ชีวิตของตนเองให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพมากขึ้นก็ได้ กล่าวคือ ผู้วิจัยมองว่าทั้งอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาต่างส่งผลต่อกันและกัน ไม่ได้มีอัตลักษณ์ใดที่สำคัญกว่าหรือเป็นแกนหลักในการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงช่วงเวลาที่นักจิตวิทยาการปรึกษาเริ่มระบุอัตลักษณ์ของตนเองเข้ากับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ แต่ชี้ให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการระบุอัตลักษณ์แล้ว ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่านักจิตวิทยาการปรึกษาอาจจะระบุอัตลักษณ์ของตนเองเข้ากับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพตั้งแต่ตอนที่ยังศึกษาอยู่ในหลักสูตรแล้ว โดยเห็นได้จากการที่นักจิตวิทยาการปรึกษาระบุว่าการได้รับการยอมรับจากอาจารย์นิเทศก์มีส่วนช่วยให้พวกเขายอมรับตนเองในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษาได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักจิตวิทยาการปรึกษามีการรับรู้ตัวตนในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษา (self-as-therapist) ที่เปลี่ยนไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Watkins (2019) โดยพวกเขาสามารถก้าวข้ามความรู้สึกที่ว่าตนเองอาจไม่เหมาะกับอาชีพนี้แล้วฝึกฝนจนสามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรได้ในที่สุด นอกจากนี้นักจิตวิทยาการปรึกษายังระบุว่าเมื่อเทียบกับตอนช่วงที่ยังฝึกฝนอยู่ในหลักสูตร พวกเขามีแนวทางในการให้คำปรึกษาที่เปลี่ยนไปเมื่อเริ่มทำงานจริงมาได้สักระยะ โดยพวกเขาเริ่มมีแนวทางในการให้คำปรึกษาในแบบของตนเองและมีการใช้ประสบการณ์ของตนเองในการให้คำปรึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าพวกเขากำลังเริ่มใช้อัตลักษณ์แบบเน้นตามความเข้าใจและธรรมชาติของตนเอง (loosening and internal mode) ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากที่พวกเขาผ่านการใช้อัตลักษณ์แบบการเน้นใช้องค์ความรู้จากภายนอกและ

แนวทางที่ตายตัว (external and rigid mode) โดยที่ไม่ได้สนใจธรรมชาติของตนเองมาแล้วในช่วงที่พวกเขากำลังฝึกฝนอยู่ในหลักสูตร (Skovholt & Rønnestad, 1992)

ประเด็นที่ 3 อัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป

ผลจากการวิจัยทำให้เห็นว่า นักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีแนวทางในการให้คำปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้อัตลักษณ์แบบเน้นตามความเข้าใจและธรรมชาติของตนเอง (loosening and internal mode) แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติและความเชื่อในการให้คำปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยนักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีการใช้แนวทางในการให้คำปรึกษาในแบบของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าพวกเขาเริ่มให้ความสำคัญกับความจริงแท้ (authenticity) ของตนเองมากกว่าความเคร่งครัดตามหลักการ อีกทั้งพวกเขายังสามารถยอมรับความล้มเหลวในการให้คำปรึกษาได้และไม่ได้มองว่าตนเองมีหน้าที่ต้องแก้ปัญหาให้กับผู้มาขอรับบริการ แต่มีหน้าที่ในการช่วยให้ผู้มารับบริการเข้าใจตนเองมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงในสองเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่ามุมมองและความเข้าใจที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีต่อการให้คำปรึกษา (Worldview of Psychotherapy) ที่เปลี่ยนแปลงไปจากตอนที่พวกเขายังฝึกฝนอยู่ในหลักสูตรหากมองด้วยแนวคิดของ Watkins (2019) นอกจากมุมมองในการให้คำปรึกษาที่เปลี่ยนไปแล้ว นักจิตวิทยาการปรึกษายังมีการเข้าถึงองค์ความรู้ในการให้คำปรึกษา (Epistemology) ที่เปลี่ยนไปด้วย โดยพวกเขาจะหันมาใช้ประสบการณ์ของตนเองในการทำงานมากขึ้น กล่าวคือพวกเขาใช้ตนเองเป็นตำราในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ช่วยให้พวกเขาสามารถเข้าใจความคิด ความรู้สึก และพลวัตในจิตใจของผู้มารับบริการได้ละเอียดลึกซึ้งและแม่นยำ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษาไม่ได้เป็นผลมาจากแค่การผสมผสานอัตลักษณ์และความเข้าใจในการให้คำปรึกษาที่เพิ่มมากขึ้น แต่เป็นผลมาจากการปรับแต่งอัตลักษณ์ทางวิชาชีพโดยตรงด้วย ซึ่งการปรับแต่งอัตลักษณ์ทางวิชาชีพนั้นสะท้อนออกมาให้เห็นผ่านการที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีวิธีการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (ontology) ที่เปลี่ยนไปหากมองด้วยกรอบแนวคิดของ Watkins (2019) โดยพวกเขาสามารถยอมรับความล้มเหลวและเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเองได้

ซึ่งนักจิตวิทยาการศึกษาระบุว่าพวกเขาไม่ได้คาดหวังว่าตนเองจะต้องช่วยแก้ปัญหาให้ผู้มารับบริการได้เสมอ เพราะปัญหาแต่ละปัญหามีความซับซ้อน และพวกเขามองว่าความล้มเหลวเป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพนี้อยู่แล้ว การมองความล้มเหลวในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความหมายกับความล้มเหลวและการให้คำปรึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป นั่นคือพวกเขามีการให้ความหมายกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับประสบการณ์ที่ตนเจอมามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gignac และ Gazzola (2018) อีกทั้งพวกเขายังมีการให้ความหมายกับอาจารย์นิเทศก์ที่เปลี่ยนไปด้วย จากการที่เคยมองอาจารย์นิเทศก์ในฐานะต้นแบบในการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาในตอนแรกๆที่เริ่มเข้ามาศึกษาในหลักสูตร กลายเป็นมองอาจารย์นิเทศก์ในฐานะผู้ให้คำแนะนำเมื่อเริ่มมีประสบการณ์มากขึ้น เนื่องจากพวกเขาตระหนักในความแตกต่างระหว่างตนเองกับอาจารย์นิเทศก์และไม่ได้ให้ความหมายว่าสิ่งที่อาจารย์นิเทศก์ทำนั้นคือสิ่งที่ถูกต้องเพียงหนึ่งเดียว

ทั้งนี้ ความเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่เกิดขึ้นยังสะท้อนออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมผ่านการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในการให้คำปรึกษา (Behavioral) ที่เปลี่ยนไป โดยนักจิตวิทยาการศึกษามีการให้คำปรึกษาตามจังหวะของผู้มารับบริการ พวกเขาจะไม่เอาแนวทางของตนเองเป็นที่ตั้งและมีความอดทนที่จะให้พื้นที่กับผู้มารับบริการได้เรียนรู้ในแบบของตนเอง ความเปลี่ยนแปลงที่ว่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงการปรัชญาความเชื่อพื้นฐานในการให้คำปรึกษาของนักจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพตามแนวคิดของ Cuerton และคณะ (2019)

ประเด็นที่ 4 อัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไป

อัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไปของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นสะท้อนออกมาให้เห็นผ่านการที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นที่ลึกซึ้งมากขึ้น รวมทั้งไม่เอาความคิดตนเองไปตัดสินผู้อื่น โดยนักจิตวิทยาการศึกษาระบุว่าความเปลี่ยนแปลงที่ว่านี้เกิดจากเข้ามาศึกษาในหลักสูตรจิตวิทยาการปรึกษา การทบทวนตนเองและประสบการณ์จากการให้คำปรึกษาผู้อื่น ซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่ว่านี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่านักจิตวิทยาการปรึกษามีการรับเอาคุณค่าทางวิชาชีพของการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษามาใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นผลมาจากการ

ระบุอัตลักษณ์ของตนเองเข้ากับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพ หากมองด้วยกรอบแนวคิดของ Gignac และ Gazzola (2018) นอกจากนี้ นักจิตวิทยาการศึกษายังระบุว่าพวกเขา รู้สึกยอมรับในสิ่งที่ตนเองได้มากขึ้นเนื่องจากมีความเข้าใจในตนเองที่มากขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายผ่านกรอบแนวคิดของ Gignac และ Gazzola (2018) ได้ว่าความเข้าใจในตนเองที่มากขึ้นนั้นช่วยให้นักจิตวิทยาการศึกษาระหนักถึงคุณค่าของตนเองจนทำให้พวกเขาสามารถยอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็นและมีอัตลักษณ์ที่มั่นคงมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการเพิ่มคุณค่าให้อัตลักษณ์ (enriching) ผ่านการทบทวนตนเอง

นอกจากความเข้าใจในตนเองที่มากขึ้นแล้ว นักจิตวิทยาการศึกษายังระบุว่าประสบการณ์ที่พวกเขาได้จากการพูดคุยกับผู้มารับบริการที่หลากหลายช่วยให้พวกเขามีความเข้าใจและไม่ตัดสินผู้อื่น ซึ่งผู้วิจัยมองว่าความเปลี่ยนแปลงที่ว่านี้นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงการระบุอัตลักษณ์ของตนเองเข้ากับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงองค์ประกอบของการเกิดปัจเจก โดยนักจิตวิทยาการศึกษามีความตระหนักรู้ทั้งในความแตกต่าง (self-other differentiation) และความคล้ายคลึงระหว่างตนเองกับผู้อื่น (self-other relation) หากมองด้วยแนวคิดของ Skovholt และ Rønnestad (1992) ซึ่งเป็นผลลัพธ์มาจากการที่นักจิตวิทยาการศึกษามีการทบทวนตนเองจนเกิดความเข้าใจในตนเองอย่างลึกซึ้งและสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ภายในของตนเองเข้ากับประสบการณ์ของผู้อื่นได้

ประเด็นที่ 5 การนิเทศก์และการพัฒนาอัตลักษณ์

จากผลการวิจัย ทำให้เห็นว่า การนิเทศก์ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา โดยนักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีการยึดเอาอาจารย์นิเทศก์เป็นต้นแบบในการให้คำปรึกษาในช่วงที่พวกเขากำลังฝึกฝนอยู่ในหลักสูตร ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษาและไม่มั่นใจว่าการให้คำปรึกษาที่ถูกต้องเป็นอย่างไร ทำให้พวกเขาต้องยึดเอาอาจารย์นิเทศก์เป็นต้นแบบ โดยการยอมรับจากอาจารย์นิเทศก์ในระยนี้ จะส่งผลอย่างมากต่อการยอมรับตนเองของนักจิตวิทยาการปรึกษา เนื่องจากนักจิตวิทยาการปรึกษา ยังไม่มีเกณฑ์หรือองค์ความรู้มากพอที่จะใช้ประเมินตนเอง พวกเขาจึงต้องอาศัยการประเมินและการยอมรับจากอาจารย์นิเทศก์เป็นตัวตัดสินว่าสิ่งที่พวกเขากำลังทำอยู่นั้นถูกต้องมากน้อยเพียงใด

หากมองกระบวนการที่เกิดขึ้นด้วยกรอบแนวคิดของ Gignac และ Gazzola (2018) จะเห็นได้ว่า อาจารย์นิเทศก์เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ นักจิตวิทยาการศึกษาเกิดการพัฒนาอัตลักษณ์ โดยจะเป็นบุคคลที่ช่วยตั้งคำถามกับทัศนคติและความเข้าใจในการให้คำปรึกษาของนักจิตวิทยาการศึกษา รวมถึงแนะนำแนวทางที่ถูกต้องในการให้คำปรึกษา หากมองในแง่นี้ อาจารย์นิเทศก์คือปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดกระบวนการให้ความหมาย (sense-making) โดยตั้งคำถามกับความหมายเดิม (sense-breaking) และแนะนำแนวทางในการหาความหมายใหม่ (sense-giving) ให้กับนักจิตวิทยาการศึกษา

อย่างไรก็ตาม เมื่อนักจิตวิทยาการศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและเริ่มทำงานในฐานะนักวิชาชีพ พวกเขาจะมีความมั่นใจในความรู้ความเข้าใจที่ตนเองมีต่อการให้คำปรึกษามากขึ้น รวมทั้งไม่สามารถเข้าถึงอาจารย์นิเทศก์ได้บ่อยเท่าตอนที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตร ทำให้บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไป โดยอาจารย์นิเทศก์จะเปลี่ยนบทบาทจากต้นแบบในการให้คำปรึกษา มาเป็นผู้คอยให้การสนับสนุนในเชิงองค์ความรู้ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่ว่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเกิดปัจเจกของนักจิตวิทยาการศึกษาตามแนวคิดของ Skovholt และ Rønnestad (1992) ในสองแง่มุม คือ 1. พวกเขาหันมาพึ่งพาทรัพยากรภายในตนเองมากขึ้น (internal resources) และ 2. พวกเขาตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับอาจารย์นิเทศก์ (self-other differentiation)

กระบวนการเกิดปัจเจกดังกล่าวเป็นก้าวสำคัญของการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษา โดยนักจิตวิทยาการศึกษาระบุว่าการตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับอาจารย์นิเทศก์ เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้พวกเขาเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการหาแนวทางในการให้คำปรึกษาที่สอดคล้องกับธรรมชาติและความถนัดของตนเอง ซึ่งเป็นการก้าวเข้าสู่กระบวนการเกิดปัจเจกในระยะสุดท้ายที่พวกเขาจะหันมาพึ่งพาองค์ความรู้และประสบการณ์ภายในของตนเองในการให้คำปรึกษาอย่างเต็มตัว

ประเด็นที่ 6 ปรัชญาพื้นฐานในการให้คำปรึกษาและการพัฒนาอัตลักษณ์

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าลักษณะการบรรยายประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนนั้นจะมีความแตกต่างกันไปตามแนวทางการให้คำปรึกษาที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกใช้ อาทิ ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้นโยบายการให้คำปรึกษาแบบพุทธจะมีการบรรยายว่าตนเองนั้นคิดทบทวนเรื่องความทุกข์ ผู้ที่ใช้นโยบายพื้นฐานแบบแนวคิดมนุษยนิยมจะอธิบายการทบทวนตนเองว่าเป็นการอยู่กับความรู้สึก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นมีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับปรัชญาพื้นฐานในการให้คำปรึกษาที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกใช้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Cureton และคณะ (2019) มองว่าปรัชญาพื้นฐานในการให้คำปรึกษานั้นเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษา เนื่องจากการทบทวนตนเองของนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นตั้งอยู่บนฐานของการใช้ภาษาในการอธิบาย พรรณณา และตีความประสบการณ์ภายในของตนเอง รวมถึงการพยายามให้ความหมายต่าง ๆ กับประสบการณ์เหล่านั้นก็อาศัยภาษาเป็นเครื่องมือหลัก ซึ่งปรัชญาพื้นฐานในการให้คำปรึกษาในแต่ละแนวคิดนั้นจะมีคำศัพท์เฉพาะ (technical terms) ที่แตกต่างกันออกไป ทำให้นักจิตวิทยาการปรึกษามีการรับรู้อัตลักษณ์ของตนเองและบรรยายออกมาในลักษณะที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดที่ตนเองใช้

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูล 6 ใน 7 คนนั้นใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยม ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้นั้นไม่มีความหลากหลายในแง่ของทฤษฎีที่ใช้ ทำให้ผลที่ได้สะท้อนให้เห็นเพียงการผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่ใช้แนวคิดมนุษยนิยมเป็นหลัก เนื่องจากปรัชญาพื้นฐานในการให้คำปรึกษาเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพและมีผลต่อการรับรู้อัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา
2. กลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลมีขนาดเล็กและมีความเฉพาะเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดนั้นสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของประเทศไทย ผลการวิจัยจึงไม่สามารถนำไปใช้ในวงกว้างหรืออ้างอิงถึงกลุ่มประชากรอื่น ๆ ที่มีความใกล้เคียงกัน แต่ไม่เหมือนกัน อาทิ นักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพไทยที่สำเร็จการศึกษามาจากประเทศอื่น ๆ แต่ทำงานอยู่ในประเทศไทย

3. การวิจัยครั้งนี้ต้องเก็บข้อมูลในขณะที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ของโรคระบาดโควิด-19 ทำให้การสื่อสารกับผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความขาดตอน ทำให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปด้วยความล่าช้า เนื่องจากสถานการณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนนั้นมีความไม่แน่นอนสูงและสามารถวางแผนการนัดเก็บข้อมูลได้ยากลำบาก

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เห็นถึงภาพรวมของการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพหลังจากที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรไปแล้วชัดเจนขึ้นมาก ซึ่งผลจากการวิจัยข้างต้นสามารถนำไปใช้ต่อยอดเพื่อทำการศึกษาเพิ่มเติมให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชีวิตกับประสบการณ์ในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษานั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา จากข้อมูลจะเห็นได้ว่านักจิตวิทยาการปรึกษามีการใช้อัตลักษณ์ทางวิชาชีพของตนเองในบริบทต่าง ๆ ที่หลากหลายและไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่ในกระบวนการให้คำปรึกษาเท่านั้น ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทิศทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา การศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการประยุกต์ใช้อัตลักษณ์ทางวิชาชีพในบริบทอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากการให้คำปรึกษาจะช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่าประสบการณ์นอกห้องบำบัดนั้นส่งผลอย่างไรต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา
2. ผลจากการวิจัยพบว่านักจิตวิทยาการปรึกษามีการใช้แนวทางในการให้คำปรึกษาในแบบที่สอดคล้องกับความถนัดและธรรมชาติของตนเอง แต่ไม่แสดงให้เห็นถึงผลของแนวทางในการให้คำปรึกษาที่มีต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งแนวทางในการให้คำปรึกษาหรือทฤษฎีที่นักจิตวิทยาการปรึกษาเลือกใช้นั้นถือว่าเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา เนื่องจากเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความเชื่อ ทักษะคติ และการมองโลกของนักจิตวิทยาการปรึกษา การศึกษาเพื่อดูว่าแนวทางในการให้คำปรึกษานั้นส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์อย่างไรจึงสามารถนำมาซึ่งความเข้าใจในการพัฒนาอัตลักษณ์ที่ลึกซึ้งมากขึ้น

3. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาอัตลักษณ์ในระดับปัจเจก โดยไม่ได้สนใจบริบทเชิงสังคมที่นักจิตวิทยาการศึกษาอาศัยอยู่เท่าไรนัก ซึ่งบริบทเชิงสังคมนั้นเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์อย่างมาก นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่างนักจิตวิทยาการศึกษา กับวิชาชีพสายสุขภาพจิตอื่น ๆ ในประเทศไทยนั้นยังมีความคลุมเคลืออยู่มาก การศึกษาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาไทยในระดับสังคมนั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการให้สร้างนิยามของอัตลักษณ์ทางวิชาชีพที่ชัดเจนและมีความเป็นสากลให้กับนักจิตวิทยาการศึกษาไทย
4. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากนั้นมีแนวทางในการให้คำปรึกษาแบบมนุษยนิยม ซึ่งอาจทำให้ผลที่ได้นั้นไม่ได้ครอบคลุมไปถึงการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการศึกษาที่ใช้แนวทางในการให้คำปรึกษาแบบอื่น ๆ การศึกษาประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ในกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากกว่านี้จึงอาจนำมาซึ่งผลการวิจัยที่แตกต่างกันและสามารถเป็นตัวแทนของนักจิตวิทยาการศึกษาได้มากกว่านี้
5. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาอัตลักษณ์นั้นเป็นกระบวนการที่เกิดควบคู่ไปกับการเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษา แต่ไม่ได้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการทั้งสองนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร การศึกษาวิจัยเพิ่มเติมไปประเด็นดังกล่าวจึงอาจช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ที่มีต่อการทำงานในฐานะนักจิตวิทยาการศึกษาที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้

1. ประสบการณ์ในการพัฒนาอัตลักษณ์ที่แสดงให้เห็นในผลการวิจัยนั้นสามารถถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์ให้กับนักจิตวิทยาการศึกษามือใหม่ ซึ่งอาจจะจัดทำเป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนในบางวิชาหรือจัดทำเป็นวิชาประจำหลักสูตร อาทิ วิชาพัฒนาการเชิงวิชาชีพ การใช้อัตลักษณ์ในการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ วิธีการรับมือกับความสับสนในบทบาท แนวทางในการเพิ่มความสอดคล้องของตัวตนภายใน และอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจพบเจอในการพัฒนาอัตลักษณ์ในการทำงานของตนเอง

2. ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างอัตลักษณ์ส่วนบุคคล และอัตลักษณ์ทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าในเชิงวิชาการและสามารถนำไปต่อยอดเพื่อศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่มีความสำคัญและน่าสนใจต่อไปได้ อาทิ การศึกษาถึงการยอมรับจากอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการยอมรับตนเองของนักจิตวิทยาการปรึกษา ขอบเขตการใช้อัตลักษณ์ทางวิชาชีพในชีวิตประจำวันของนักจิตวิทยาการปรึกษา
3. ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำไปช่วยพัฒนากระบวนการนิเทศก์ในหลักสูตรจิตวิทยาการปรึกษา โดยเพิ่มพูนความสำคัญในส่วนของการเพิ่มทักษะการทบทวนตนเองของผู้เรียน ความสามารถในการยอมรับและการรับรู้อัตลักษณ์ตนเองของผู้เรียน และการให้องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการก้าวข้ามอุปสรรคที่พบเจอในการเรียนรู้ของผู้เรียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ชาย โพธิ์สิตา. (2556). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:

อมรินทร์พริ้นติ้ง.

ธนพล เลี้ยงสุขสันต์. (2555). *ประสบการณ์ความกลมกลืนของชีวิตและการงาน : กรณีศึกษาบัณฑิต*

จิตวิทยาการปรึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์-

มหาวิทยาลัย.

อารีย์วรรณ อ่วมธานี. (2549). *การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Cohen, M. Z., Kahn, D. L., & Steeves, R. H. (2000). *Hermeneutic phenomenological research: A practical guide for nurse researchers*. California: Sage Publications.

Cureton, J. L., Davis, H., & Giegerich, V. (2019). Counselor Professional Identity Development: Narratives from a Professional Event. *Journal of Counselor Preparation and Supervision*, 12(1).

Degges-White, S., & Stoltz, K. (2015). Archetypal identity development, meaning in life, and life satisfaction: Differences among clinical mental health counselors, school counselors, and counselor educators. *Adultspan Journal*, 14(1), 49-61.

Eagleton, T. (1983). *Literary Theory: An Introduction*. Basil Blackwell.

Erikson, E. H. (1980). *Identity and the life cycle*. New York: W.W. Norton & Company.

Fouche, F. (1993). Phenomenological theory. In J. J. Snyman (Eds), *Conceptions of social inquiry* (pp.111-144). HSRC Press.

- Gignac, K., & Gazzola, N. (2018). Embracing Counsellor Professional Identity Work: Experiential Accounts of Transformation and Transition Place au travail identitaire des conseillers et conseillères professionnels: Comptes rendus expérientiels de la transformation et de la transition. *Canadian Journal of Counselling and Psychotherapy*, 52(3).
- Groenewald, T. (2004). A phenomenological research design illustrated. *International journal of qualitative methods*, 3(1), 42-55.
- Hatcher, S. L., Kipper-Smith, A., Waddell, M., Uhe, M., West, J. S., Boothe, J. H., ... & Gingras, P. (2012). What Therapists Learn from Psychotherapy Clients: Effects on Personal and Professional Lives. *Qualitative Report*, 17, 95.
- Holloway, I. (1997). *Basic concepts for qualitative research*. Wiley-Blackwell.
- Owens, E. W., & Neale-McFall, C. W. (2014). Counselor identity development: Toward a model for the formation of professional identity. *Journal of Counselor Leadership and Advocacy*, 1(1), 16-27.
- Rønnestad, M. H., Orlinsky, D. E., Schröder, T. A., Skovholt, T. M., & Willutzki, U. (2018). The professional development of counsellors and psychotherapists: Implications of empirical studies for supervision, training and practice. *Counselling and Psychotherapy Research*, 19(3), 214-230.
- Rønnestad, M. H., & Skovholt, T. M. (2003). The journey of the counselor and therapist: Research findings and perspectives on professional development. *Journal of career development*, 30(1), 5-44.
- Scott, S. L. (2018). *Academic role and professional identity development in counselor education*. (Doctoral dissertation). Walden University.

Skovholt, T. M., & Rønnestad, M. H. (1992). Themes in therapist and counselor development. *Journal of Counseling & development*, 70(4), 505-515.

_____. (2003). Struggles of the novice counselor and therapist. *Journal of career development*, 30(1), 45-58.

Tsuman-Caspi, L. (2012). *The identity formation of psychotherapists in training: A dialectical and personal process*. (Doctoral dissertation). Columbia University.

Watkins, C. E. (2019). On disruption and construction, reflection and reorganization in psychotherapist development: A taxonomy of transformative learning outcomes. *Journal of Transformative Education*, 20(4), 304-324.

Wertz, F. J. (2005). Phenomenological research methods for counseling psychology. *Journal of counseling psychology*, 52(2), 167-177.

1. เอกสารขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยและเก็บข้อมูล

AF 03-06

เอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย/ผู้อยู่ในปกครองและหนังสือแสดงยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย ประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ

ชื่อผู้วิจัย วรทัศน์ ปัญญาทิยกุล ตำแหน่ง นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย (ที่ทำงาน) คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 8 อาคารบรมราชชนนีศศตวรรษ

ถนนพระราม 1 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

(ที่บ้าน) 688/43 ราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ที่บ้าน ไม่มี

โทรศัพท์มือถือ 091-738-2759 E-mail : waratx@gmail.com

ขอเรียนเชิญเข้าร่วมการวิจัย ก่อนตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย โปรดทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับอะไรและทำไมเพราะเหตุใด กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้รอบคอบ หากมีข้อความใดที่อ่านแล้วไม่เข้าใจหรือไม่ชัดเจน โปรดสอบถามเพิ่มเติมกับผู้วิจัยได้ตลอดเวลา ผู้วิจัยจะอธิบายจนกว่าจะเข้าใจอย่างชัดเจน

1. การวิจัยประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่านักจิตวิทยาการปรึกษารับรู้การผสมผสานระหว่างอัตลักษณ์ของตนเองกับอัตลักษณ์ทางวิชาชีพอย่างไร
2. ผู้วิจัยให้ข้อมูลและขอความยินยอมด้วยการติดต่อพูดคุยผ่านทางช่องทางออนไลน์หรือโทรศัพท์เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย หลังจากให้ผู้เข้าร่วมวิจัยรับทราบรายละเอียดแล้ว ผู้วิจัยจะส่งแบบฟอร์มแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยให้กับผู้เข้าร่วมวิจัยทางอีเมลเพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยลงลายมือชื่อแบบอิเล็กทรอนิกส์ หากผู้เข้าร่วมวิจัยไม่สามารถลงลายมือชื่อแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ผู้วิจัยจะทำการส่งไปรษณีย์แบบฟอร์มแสดงความยินยอมหรือติดต่อขอนัดพบตามสถานที่ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยสะดวกเพื่อนำแบบฟอร์มแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยให้กับผู้เข้าร่วมวิจัยลงลายมือชื่อ
3. รายละเอียดของผู้เข้าร่วมการวิจัยและคุณสมบัติ

ผู้ให้ข้อมูลคือนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงานให้การปรึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี โดยต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาจิตวิทยาการปรึกษา

เกณฑ์การคัดเลือกเข้า

1. ผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพที่มีประสบการณ์แล้ว โดยมีระยะเวลาในการทำงานให้การปรึกษาในฐานะนักวิชาชีพอย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 5 ปี
2. ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ โดยมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาจิตวิทยาการปรึกษาในระดับมหาบัณฑิตหรือดุษฎีบัณฑิต โดยไม่จำกัดสถาบันการศึกษา
3. ผู้ให้ข้อมูลมีความยินดีและเต็มใจเข้าร่วมการวิจัย โดยมีความพร้อมที่จะบอกเล่าถึงประสบการณ์และความรู้สึกของตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
4. ผู้ให้ข้อมูลนั้นต้องไม่ทำอาชีพอื่นนอกจากการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาหรืออาชีพนักจิตวิทยาการปรึกษาเป็นงานประจำและเป็นแหล่งรายได้หลัก

เกณฑ์การคัดออก

ภาพที่ 3 เอกสารขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยและเก็บข้อมูล (หน้า 1)

AF 03-06

1. ผู้ให้ข้อมูลนั้นไม่สามารถให้ข้อมูลหรือไม่สามารถให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ได้

วิธีการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล

- การสืบค้นว่ามีศูนย์ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาใดบ้างที่เปิดทำการอยู่ในปัจจุบันแล้วติดต่อขอสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง
- การทำประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อสรรหาผู้มาเข้าร่วมวิจัยโดยสมัครใจ
- การสรรหาผู้เข้าร่วมวิจัยโดยอาศัยเครือข่ายของผู้เข้าร่วมวิจัยคนอื่นๆ (snowball sampling)

4. การคัดกรองผู้มีส่วนร่วมฯ ตามเกณฑ์การคัดเข้า-คัดออก

- 4.1 ผู้วิจัยติดต่อหาผู้เข้าร่วมวิจัยเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นว่าผู้เข้าร่วมวิจัยมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์คัดเข้าหรือไม่ โดยวิธีการดังนี้

4.1.1 หากผู้วิจัยติดต่อผู้เข้าร่วมวิจัยโดยตรง ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมวิจัย

4.1.2 หากผู้เข้าร่วมวิจัยลงทะเบียนเข้าร่วมการวิจัยผ่านช่องทางออนไลน์ ผู้วิจัยจะมีแบบฟอร์มออนไลน์เพื่อขอข้อมูลเบื้องต้นและข้อมูลในการติดต่อกลับ เพื่อนัดทำการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมวิจัยต่อไป

4.2 หลังจากผู้เข้าร่วมวิจัยผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการดังต่อไปนี้

4.2.1 หากผู้เข้าร่วมวิจัยมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์คัดเข้า ผู้วิจัยจะทำการชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย หลังจากผู้เข้าร่วมวิจัยรับทราบรายละเอียดแล้ว ผู้วิจัยจะส่งแบบฟอร์มแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยให้กับผู้เข้าร่วมวิจัยทางอีเมลเพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยลงลายมือชื่อแบบอิเล็กทรอนิกส์

4.2.2 หากผู้เข้าร่วมวิจัยมีคุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์คัดเข้า ผู้วิจัยจะแสดงความขอบคุณและชี้แจงสาเหตุที่ไม่สามารถให้เข้าร่วมการวิจัยได้

5. ในการเข้าร่วมงานวิจัยผู้เข้าร่วมวิจัยอาจต้องให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยมากกว่า 1 ครั้ง โดยการสัมภาษณ์แต่ละครั้งนั้นมีระยะเวลาดำเนินการประมาณ 45-60 นาที ซึ่งสามารถทำได้ทั้งการพบปะเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์หรือทำการสัมภาษณ์ผ่านช่องทางออนไลน์ตามความสะดวกของผู้เข้าร่วมวิจัย การสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยจะเป็นคนดำเนินการเอง โดยเริ่มจากการติดต่อขอนัดวันสัมภาษณ์ล่วงหน้ากับผู้เข้าร่วมวิจัยและนัดหมายช่องทางการให้สัมภาษณ์ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะสัมภาษณ์ทุกครั้งนั้นผู้วิจัยจะทำการย้ำเตือนถึงสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัยเสมอ รวมถึงขออนุญาตผู้เข้าร่วมวิจัยเพื่อทำการบันทึกเสียงและอาจมีการบันทึกวีดีโอหากเป็นการสัมภาษณ์ผ่านช่องทางออนไลน์

หัวข้อและประเด็นในการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยประเด็นต่างๆดังนี้

1. พัฒนาการทางวิชาชีพของคุณเป็นอย่างไร?
2. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากพัฒนาการทางวิชาชีพส่งผลต่อตัวคุณอย่างไร?
3. การเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาส่งผลอย่างไรต่อชีวิตคุณในภาพรวม?

V4.0/2563

ภาพที่ 4 เอกสารขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยและเก็บข้อมูล (หน้า 2)

AF 03-06

6. ความเสี่ยง/อันตราย และความไม่สะดวกต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย

ผู้เข้าร่วมวิจัยอาจมีความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญกับความอึดอัดทางอารมณ์เมื่อพูดถึงประสบการณ์บางประสบการณ์ ซึ่งหากผู้เข้าร่วมวิจัยรู้สึกไม่สะดวกใจหรือติดขัดที่จะให้ข้อมูลหรือเข้าร่วมการวิจัยต่อ ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิ์ในการหยุดให้ข้อมูลและขอไม่เข้าร่วมการวิจัยต่อได้ทุกเมื่อโดยไม่ต้องบอกเหตุผลหรือขออนุญาตจากผู้วิจัย นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้รับการสัมภาษณ์เชิงลึกบางส่วนอาจมีความเฉพาะเจาะจงในลักษณะที่ทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยเสี่ยงต่อการถูกเปิดเผยตัวตนได้

7. ประโยชน์ในการเข้าร่วมการวิจัย

ผู้เข้าร่วมวิจัยจะมีโอกาสได้มีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับนักจิตวิทยาการปรึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อน้องนักจิตวิทยาการปรึกษาและนักจิตวิทยาการปรึกษาคณะอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

8. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับโดย

8.1 วิธีการเก็บข้อมูลที่ปลอดภัยนั้นผู้วิจัยจะทำการนำไฟล์เสียงจากการบันทึกคำให้สัมภาษณ์จัดเก็บลงในคอมพิวเตอร์ของผู้เข้าร่วมวิจัยเพียงเครื่องเดียวโดยจะทำการลงรหัสคอมพิวเตอร์และรหัสในการเปิดไฟล์เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลของผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากทั้งผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งการที่ผู้ใดจะเข้าถึงไฟล์ข้อมูลได้นั้นจะต้องได้รับการยินยอมจากผู้เข้าร่วมวิจัยก่อนเสมอ

8.2 การนำเสนอข้อมูลที่ปรากฏในงานวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้จัดวิธีการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดในทุกขั้นตอนของการนำเสนอเพื่อการรักษาสีทธิ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย รวมถึงสถาบันหรือองค์กรอื่นๆ ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข้อมูลของผู้วิจัย อาทิเช่น ชื่อจริงของผู้เข้าร่วมวิจัยทุกคนจะไม่ปรากฏอยู่ในการนำเสนอ ผู้วิจัยได้ใช้การลงรหัสในการนำเสนอข้อมูลในวิทยานิพนธ์ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยจะทำการนำข้อมูลที่วิเคราะห์เสร็จสิ้นแล้วกำลังจะนำเสนอมาตรวจสอบร่วมกันกับผู้เข้าร่วมวิจัยก่อน เพื่อระบุดูประเด็นอ่อนไหวต่างๆและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูล

9. เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการลบไฟล์บันทึกเสียงในการสัมภาษณ์และทำลายบันทึกต่างๆของผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมดเพื่อรักษาสีทธิ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัยเมื่อกระบวนการวิจัยเสร็จสิ้นลง

10. ผู้วิจัยจะแสดงความขอบคุณผู้เข้าร่วมวิจัยโดยการให้ของที่ระลึกเป็นปากกาลูกกลิ้ง 1 ด้ามพร้อมคำขอบคุณที่สละเวลามาเข้าร่วมการวิจัย

11. การเข้าร่วมการวิจัยเป็นโดยสมัครใจ สามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผล ไม่สูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับ และไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมวิจัย

12. หากมีข้อสงสัย โปรดสอบถามเพิ่มเติมจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา และหากผู้วิจัยมีข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์หรือโทษเกี่ยวกับการวิจัย ผู้วิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบอย่างรวดเร็วเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกท่านว่ายังสมัครใจจะอยู่ในงานวิจัยต่อไปหรือไม่

13. หากได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 254 อาคารจามจรี 1 ชั้น 2 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-3202, 0-2218-3409
E-mail: eccu@chula.ac.th

V4.0/2563

ภาพที่ 5 เอกสารขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัยและเก็บข้อมูล (หน้า 3)

2. โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือเข้าร่วมวิจัย

**ขอเรียนเชิญนักจิตวิทยาการปรึกษา
มืออาชีพเข้าร่วมงานวิจัย :**
**ประสบการณ์การพัฒนาอัตลักษณ์ของ
นักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ**

**การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย****

หากท่านมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- สำเร็จการศึกษาด้านจิตวิทยาการปรึกษา โดยมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป
- ทำงานเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี
- มีรายได้หลักจากการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา

ขอเชิญลงทะเบียนเพื่อเป็นผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้ที่ :

SCAN ME

หรือติดต่อ คุณวรัตน์ ปัญญาทิยกุล
 (ผู้วิจัย นิสิตปริญญาโท คณะจิตวิทยา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
 tel.0917382759
 Email : waratx@gmail.com

ภาพที่ 6 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือเข้าร่วมวิจัย

3. แบบลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมการวิจัย

3/10/2021 แบบลงทะเบียนเข้าร่วมการวิจัยหัวข้อ : ประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ

แบบลงทะเบียนเข้าร่วมการวิจัยหัวข้อ :
ประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนัก
จิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ผสมผสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ

*** Required**

1. ชื่อ-นามสกุล *

2. คุณเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือไม่? *

Mark only one oval.

ใช่

ไม่ใช่

3. คุณทำงานให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นอาชีพหลักหรือไม่? *

Mark only one oval.

ใช่

ไม่ใช่

4. คุณให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่ชั่วโมงต่อสัปดาห์? *

ภาพที่ 7 แบบลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมการวิจัย (1)

3/10/2021 แบบลงทะเบียนเข้าร่วมการวิจัยหัวข้อ : ประสิทธิภาพสามประสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษามืออาชีพ

5. รายได้หลักของคุณมาจากการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือไม่? *

Mark only one oval.

ใช่

ไม่ใช่

6. คุณทำงานให้บริการการปรึกษามาแล้วกี่ปีนับจากวันที่สำเร็จการศึกษา? *

7. คุณยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยประสิทธิภาพสามประสานอัตลักษณ์ของนักจิตวิทยาการปรึกษา
มืออาชีพหรือไม่? *

Mark only one oval.

ใช่

ไม่ใช่

8. อีเมลหรือเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถใช้ติดต่อกลับได้ *

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

ภาพที่ 8 แบบลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมการวิจัย (2)

บรรณานุกรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวรัทธน์ ปัญญาทิยกุล
วัน เดือน ปี เกิด	20 พฤศจิกายน 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	8/77 ซอยรองเมือง 5 แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY